ପ୍ରଥମ ପ୍ରଣୟର ବ୍ୟର୍ଥ ସ୍ୱପ୍ନୋ…

ମେଘମାଳାର ମୁଗ୍ଧ ହେଲ୍ଲି

ଗୋଟିଏ ଆଲୁଅ
କେତୋଟି ଛାଇ

ନୀଳମାଧବ ମିଶ୍ର

ଜନ-ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶନ
ବଙ୍ଗାଳିସାହି, କଟକ—୧

'ମେଘ',

ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଯୌଗିକ ଉପସ୍ଥିତିର ଅଭାବରେ ଦୁନିଆ ଅମ୍ଳାନ ନ ହୋଇ ହସିଥିଲା—ବିଦ୍ରୂପ କରିଥିଲା । ନାରୀ ତୁମେ—ବିଦ୍ରୂପର ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ବଞ୍ଚି ରହି ପାରିଲନି । ଏହାର ବିଷଧୂଆଁରେ ଅଚେତ ହୋଇ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଗଲ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଛାଇରେ । କୈଶୋରର ଆବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟରେ ଢେଉ ଭାଙ୍ଗୁଥିବା ଏ ସାର୍ଥକମନ୍ୟ ପ୍ରଣୟୀମାନଙ୍କ ତରୁଣ ତୁମ ଧୂପ-ଅର୍ଚ୍ଚନାର ମଧ୍ୟ କିଛି ମୂଲ୍ୟ ବୁଝି ପାରିଲେନି । ଘୂର୍ଣ୍ଣି-ବାୟୁର ପରିଧି ଭିତରେ ପଡି ତୁମେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ନିଜକୁ ମୋ ଦୁଆରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଆବିଷ୍କାର କଲ । ଅଭିମାନରେ, ଅପମାନରେ ନା ଘୃଣାରେ କେଉଁଥିରେ ତୁମେ ଫୁଲି ଉଠି ମୋ ଦୁଆରୁ ଫେରି ଯାଉଥିଲ ଜାଣେନା । ମୁଁ ଅଟକାଇଲି ଜୀବନର ସମସ୍ତ ସ୍ୱର ଝଂକୃତ କରି । ତୁମେ ଯେଉଁ ଛାଇ ଭିତରେ ନିଜକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିଛ, ମୁଁ ହିଁ ତମ ଗନ୍ତପଥର ଗୋଟିଏ ଆଲୋକ । ସମାଜ ହସିବ । ହସୁ । ତମେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇଥିଲ ମୋର ଛାତି ଉପରେ, କେବଳ ଏତିକି ଶୁଣି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କ୍ଷମା ମାଗିଥିଲ ।

ମୁଁ ସେଇଠି ତୁମକୁ କ୍ଷମା ଦେଇଥିଲି । ଗ୍ରହଣ କଲନି । କହିଥିଲ ଆମ ଜୀବନର କେତେ ଅଜଣା ଇତିହାସ ଗୁଡ଼ାକୁ ସଜାଡ଼ି ନୂଆ ରୂପରେ ଫୁଟାଇ ଯଦି ମୋତେ ଅର୍ପଣ କରିବ ସେହିହିଁ ହେବ ତମ କ୍ଷମା ଦେବାର ପ୍ରମାଣ ।

ତମ ଜୀବନର ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପରୁ ଆମେ ଯେତେ କେତୋଟି ଛାଇ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲୁ ତାହାର ଆଧୁନିକ ସମାବେଶରେ ଏ "ଗୋଟିଏ, ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଛାଇ' ତମ ହାତରେ ଦେଲି । କ୍ଷମା କରିଛ ବୋଲି ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିବ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଜାଣିବା ପାଇଁ କଣ ଏତେ ବଡ଼ ସାଧନା ? ସୁ'ଥି ପରି. ତାହା କ'ଣ କେବେ ସମ୍ଭବ ?

। ଇତି ।

"ଦେବଯାନୀ"

କୁକୁଆଁ ।

ମୋ ଦେହଟା ଗୃହିଁକନା ହୋଇଗଲା । ବୋଉକୁ ଜର । ବାପା ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ମୁଁ ହାଣ୍ଡିବାହାର । କୁକୁଆଁ ଚରଗୁ ହେବେ କିପରି ? ମଙ୍ଗଳ ଗାଁ । ମୁଢ଼ି ଓ ତଖୁଡ଼ା ଛଡ଼ା ଜୁଟାଏ ଜିନଷ ଚଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଦିନକର ଭିତ—ଯୁଗକର ଗଥା । ମୁଁ କିଛି ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡପାଙ୍କ ଆଖି ହୋଇ ଗଲି । ତାସ୍ କିଡ଼ାହା ସେହିପରି ହାତରେ ଥାଏ । ଖେଳୁଛି କିଏ ?

ଆସେ ଆସେ ପଡ଼ି ଯାଉଥିବା କାଠ ଦୁଆରକୁ ହାତରେ ଠେଲି ନୂଆ ବୋଉ କାରଣ୍ଡାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଟିକିଏ ଗୃପା ଗଳାରେ କହିଲେ—ମେଘ ! ତମେ କେବେଠୁ ବେହିଲମ ? ଘରେ ପରା କୁକୁଆଁ । ବୋଉ ଏକୁଟିଆ । ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଜ୍ୱର । ସେ ସବୁ ତୁମକୁ ଖୋଜନ୍ତି, ବୋଉ କଣ ଜବାବ ଦେବେ କହିଲ ? ଗୁଣମନ୍ତ୍ରି ଝିଅ ଜଟୁଆ ମାଅଙ୍କ ପାଖ ଛୁଡ଼ି ସାରାଦିନ ଖେଳରେ ମାତିଛନ୍ତି ଯେ, ସନ୍ଧ୍ୟା ଯାଇ ରାତି ହେଲାଣି ।

ଭଉଜଙ୍କର ଚାପା ଓଠେ କହିବ ହେଲେ ମଧ ସହିବାକୁ ବାଧ ହେଲ । ଭୁଲ ଯେତେବେଳେ କରିଛି, ମୁଁ ସହିବନି ତ ଆଉ ସହିବ କିଏ ?

ମନ ଭିତରେ ଦବି ଯାଇଥାଏ । ପାଦ କେଉଁଠାରେ ପଡ଼ୁଛି ଆଦୌ ଜଣା ପଡ଼ୁ ନଥାଏ । ଅଖି ପିଚ୍ଛୁଳାକେ ଆମ କାଠ ଦୁଆରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସଝା କେତେବେଳୁ

ହୋଇ ଗଲାଣି । ଅଗଣା ମଝିରେ ଥିବା ଡାଳିମ୍ବ ଗଛର ପତର ଛୁଇଁ ଅସ୍ତ ଯାଉ-ଥିବା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଲୋହିତ କିରଣଗୁଡ଼ା ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ ପଡୁଥାଏ । ପିଣ୍ଡାତଳୁ ଚାଳକୁ ଉଠିଥିବା ଶିମ୍ବଲଟିର କେତୋଟି ଡେଙ୍ଗ ସାପ ପରି ଧୀର ପବନରେ ଦୋଳି ଖେଳୁ ଥାଏ । ଦେଖିଲି ବାଡ଼ି ଦୁଆର ଖୋଲି ଅସନା ଢୁକୁଛି । ଚାପ ଚପି ଚପି ଘରେ ପଶିଲି ଦୁଆର ଓଟାଳି ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ; କିନ୍ତୁ ଝାଡୁଟା ଯେ କୋଉ ଶୋଇଲା ଘରେ । କୋଉ ଶୋଇଲା ଘର ଭିତରକୁ ଲାଜ ଲାଜ ହୋଇ ପଶିଗଲା ବେଳେ କାନରେ ବାଜିଲା—

କଅଣ କହିବି ଦେବ, ସେ କଣ ଆଉ ମୋ ଅକ୍ତିଆରରେ ଅଛି । ଟିକିଏ କଥାରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ । ସବୁବେଳେ କହେ ବୋଉ, ଆମର ଦୋଷଟା ଭୁଲ କେଉଁଟା ଠିକ୍ ତାହା ଶିଖିବାର ବୟସ କ'ଣ ଆସିନି ? ଆଛା ଦେଖିଲ, ଜନ ଦି'ପହରୁ ତାସ୍ ବଡ଼ା ଧରି ଯାଉଛନ୍ତି ଯେ ରାତି ଆସି ହେଲାଣି, ଝିଅଙ୍କର ଦେଖା ନାହିଁ । ପଡ଼ିଶା ଘର ଜୋହ୍ନୁ ହାତରେ ଖବର ପଠାଇଲି କ'ଣ ଶୁଣିଲା । ତା ବୟସରେ ପରି ଆମକୁ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲେ । ଝିଅ କଅଣ ଜିଲା ହୋଇଛି ? ଶୋହିଲା ପରି ଏକ ମାଢ ଦୃଷ୍ଟିମାରି ଚାହିଁଲା । ଭଗବାନ ଜାଣି ! ଏ ଦେଶ ଯୁବତୀ ନୁହେଁ ତା ବାପାଙ୍କର । ଯୁ ଦି'ଦିନ ଛୁଟିରେ ଆସିଥିଲେ 'ମେଘମାଳା' ଏବଂ 'ମେଘ' ଡାକରେ ଘର ଫାଟିଲା । କଥା କଥାକେ 'ମୋ ମାଆଟା ପରି, ମୋ ଧନଟା ପରି 'ସେ କ'ଣ ଗୃହକର୍ମର ଛୁଆ ହୋଇଛି ? ନା'ହା କରିଥିଲେ ଛିନଛତର ଘର କରି ସାରନ୍ତାଣି ପରା ।

କୁକୁଆଁ କହିଲେ, ବୋଧେ ବୁଝିଲ ମାଉସୀ, ତୁମେ ଯାହା କହିଲ ଠିକ୍, ମଉସା ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତା'ବି ଠିକ୍, ମେଘ ଯାହା କରୁଛି ସେଥିରେ ତାର ଦୋଷ ନାହିଁ । ତେବେ ଭୁଲ ରହିଲା କେଉଁଠି ଜାଣ ? ଆମ ବୁଝିବାରେ ଛଅ ଜଣ ଅନ୍ଧ ହାତୀର କଅଣ୍ଟା ସ୍ଥାନରେ ହାତମାରି ଟେପରି କହିଲେ ହାତୀ ଦେଖିବାକୁ ସପ ପରି, ସ୍ତମ୍ଭ ପରି ଇତ୍ୟାଦି; ସେପରି ଆମେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଭୁଲ ବୁଝି ପରସ୍ପର ଉପରେ ରାଗୁ । ଦେଖୁନା, ଈଶ୍ୱର ଏକ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ରାମକୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନମାନେ ଆଲ୍ଲାକୁ ପୂଜା କରନ୍ତି ଏବଂ ଉଭୟେ ପରସ୍ପରଧର୍ମ ବିଦ୍ରୋହୀ !

ବୋଉ କହୁଲୁ—କପର୍ ?

ଶୁଣ ତେବେ ମୁଁ ବୁଝାଇ ଦେଉଛି । ମଉସା ତ ସହରରେ ସଦାବେଳେ ରହିଲେ । ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖିଲେ ବାପାମାନେ କେତେ ରକମରେ ତାଙ୍କ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ନୂଆ ନୂଆ ବସ୍ତ୍ର, ଖେଳନା, ଶାଢ଼ୀ ପ୍ରଭୃତି ବୟସ ଅନୁପାତରେ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଅଫିସରୁ ଫେରିଲାବେଳେ ଦିଅନ୍ତି । କେତେ ଆଦର କରି ସ୍କୁଲରେ ଅଙ୍କ ବା ପାଠ ପଢ଼ା ହେଉନି ବୋଲି ପଚାରି ବସନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ମଉସାଙ୍କ ପିତା ହୃଦୟରେ ଯେଉଁ ବହ୍ନି ଉଠେ ତା' କଣ ତୁମେ ବେଶ ଅନୁମାନ କରିଛ । ସେ ଚାହାନ୍ତି ତାଙ୍କ କନ୍ୟାକୁ ସେହିଭଳି ଗଢ଼ିବାକୁ । ପରିସ୍ଥିତି କିନ୍ତୁ ତା କରାଇ ଦିଏନି । ଆଗରେ ଠିଆ ହୁଏ ତୁମର ଗାଁ ଭିତରେ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଥିବା ସମାଜ । ସେ କନ୍ୟାର ସ୍ନେହକୁ ପୋଡ଼ି ଜାଳି ଦେବା ପାଇଁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ମେଘକୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଦେବାକୁ ଚାହିଁଲାବେଳେ ତମେ ମନାକର ।

କିନ୍ତୁ ତମ ପ୍ରତିବାଦ ଯେ ମୂଲ୍ୟହୀନ ତା ନୁହେଁ । ବୟସ ପଛରେ ଖଣ୍ଡି ଉଡ଼ା ଦେଉଥିବା ଚଢ଼େଇମାନଙ୍କ ଭଳି ଏମାନଙ୍କର ଜୀବନ । ଶୃଙ୍ଖଳା ମୁକ୍ତ ହେଲେ ଏମାନେ ସିନା ଉଡ଼ିଯିବେ, କିନ୍ତୁ ବେଶୀ ବାଟ ଉଡ଼ି ପାରିବେନି । ଡେଣାରେ ବଳ ନାହିଁ କି ମନରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ନାହିଁ । ଏ ଦୁଇଟିକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏମାନଙ୍କୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବା ନିହାତି ବିଧେୟ ।

ଆଉ ମେଘ କଥା । ତାର ଅନଭିଜ୍ଞ ପ୍ରାଣରେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଛଳା ଜୁଆର ଆସେ ତାକୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିବା ବିବେକୋଚିତ ନୁହେଁ । ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ପରି ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ କେବେହେଲେ ପଶୁ ନୁହେଁ । ପ୍ରେମରେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଗଢ଼ିବ । ସତ କହିଲ ମାଉସୀ, ତମେ ସିନା ତା' ବୟସବେଳେ ପିଢ଼ା ତଳେ ଆଙ୍କଡ଼ି ଥିଲ କିନ୍ତୁ ତମର କଣ ଏସବୁ କରିବାକୁ ମନ ହେଉ ନ ଥିଲା ? ମେଘ ତ ପଡ଼ିଶା ଘରକୁ ଖାଲି ତାସ୍ ଖେଳିବାକୁ ଯାଇଛି ମାତ୍ର, ସେ ଯଦି ଆଉ କାହା ସହିତ ବୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତା ନା, ତମେ ମୋତେ ଅୟୁ ଧରନ୍ତ ନାହିଁ ।

—ହଁ ସତ କଥା ନୁହେଁ କଣ ହେବ ! ମତେ ତ ଟିକିଏ ପାଣି କି ପଣା ଦେଇ ପାରୁନନି । ଏକୁଟିଆ କେତେ ବସିବ । ପଡ଼ିଶା ଘର ବୋହୂ ଟିକିଏ ଗୋଡ଼ରେ

ହାତ ମାରି ଦେଉଥିଲା । ମୁଣ୍ଡଟା ବୁଲାଇ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲାଣି । ମେଘ କ'ଣ ମତେ ଛୁଇଁବ ?

'କାହିଁକି' ? ଦେବ ଭାଇଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ବିସ୍ମୟ ।

ସେ ସବୁ ହାଣ୍ଡି ଛୁଉଁନ । ପଡ଼ିଶା ଘର ବୋହୂ ସକାଳ ଓଳି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲା ଯେ ଅଧା ଦ୍ୱିପହରରେ ଜଣେ ଗଣ୍ଡେ ଖାଇ ଦେଇ ତାସ୍ ବାଡ଼ିଆ ଗୁଳାଉଛି । ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି କ'ଣ ନା ସ୍ୱପ୍ନରେ ନ ଖାଇଲେ ଚଳି ଯିବନି କି—

ମୁଁ ଆଉ ଶୁଣି ପାରିଲି ନାହିଁ । କୋଉ ଉପରେ ବଡ଼େ ବଢ଼ିଗଲି । କୁକୁଆଁ ଘରକୁ ଘଣ୍ଟେ ହେଲା ନ ଆସୁଣୁ ଘରର ସମସ୍ତ ଗୋଇ ଜାଣି ସାରିଲେଣି ।

କୁକୁଆଁକୁ ଦେଖିବାକୁ ମନ ବଳିଲା । ମାତ୍ର ଜଣେ ଅଜଣା ଅଶୁଣା ପୁରୁଷ ଆଗକୁ ଯିବି କିପରି ? ଲୁଚି ଲୁଚି ଝରକା ଭିତରକୁ ଉଙ୍କି ମାରି କହୁଡ଼ ଚାହିଁଲି । ମାତ୍ର କିଛି ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ବୋଉ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଲି ତାଙ୍କ ନା ଦେବ ! ମନଟା କାହିଁକି ସେତିକିବେଳକୁ ଗୋଳେଇ ଘାଣ୍ଟି ହେଲା ! ଦେବ କିଏ ? ତାଙ୍କ ଘର ସହିତ ଆମର କି ରୂପ ବନ୍ଧୁତା ? ମୋ ମନ ଭିତରେ ଏଭଳି ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଙ୍କି ମାରିଲା । ଗୋଟିଏ ହେଲେ ସେଥିରୁ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଦେବ ଭାଇ ଡାକିବା ଛଡ଼ା ମୁଁ ଅନ୍ୟ କିଛି ଡାକିବା ପାଇଁ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ ; ଯେତେହେତୁ ସେ ବୋଉକୁ ମାଉସୀ ଡାକୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୋର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭାଇ ।

ସେତେବେଳକୁ ବେଳ ଗଡ଼େଇ ଆସୁଥାଏ । ଚକ୍ରବାଳର ସୀମାରେଖାରେ ଅସ୍ତରବିର ଶେଷ କିରଣ କୁଟା ଲଭି ଯିବାକୁ ବସିଲାଣି । ମୁଁ ଲଢ଼ ପରି ଖାଲି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ କଥାଗୁଡ଼ା ଭାବି ଯାଉଥାଏ । କି ସୁନ୍ଦର ଯୁକ୍ତି । ସତେ ଯେପରି ସେ ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ପିତା-ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଗଭୀର ବେଦନା ଜାଣି ସାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ଅବବାହିତା କୁମାରୀର ମନୋଭାବ ବୁଝି ପାରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଅଙ୍ଗେ ଲଭିଥିବା ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ା ପ୍ରଥମେ ତାର କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣିପାରି ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ତା ସହିତ ଆମ ସମାଜର କୁସଂସ୍କାର ଲାଗି ମନରେ

୨

ଖ୍ୟାପଣ ସୋଭ ଜାତ ହେଲା । ସମସ୍ତ ଯଦି ହେବ ଭଲଙ୍କ ପରି ନାରୀର ମନକୁ ବୁଝି ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ପରଦା ପ୍ରଥାର ଆବଶ୍ୟକ ନଥାନ୍ତା । ଘର ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଯୌବନ ମାଳତୀ ପରି ଝରି ପଡ଼ନ୍ତାନି ।

ମୁଁ ଝାଡୁଟା ଆଣିବା ପାଇଁ ବାଡ଼ି ପିଣ୍ଡାକୁ ଲଣ୍ଠନ ଧରି ବଉଳ ପାଖକୁ ଚାଲିଲି । କିନ୍ତୁ ବଉଳର ଦେଖା ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଢିଙ୍କି ଗୃଳଶା ଭଙ୍ଗା କାନ୍ଥରେ ନଇଁ ପଡ଼ି ବଉଳ ଏବଂ ନୂଆବୋଉ କ'ଣ ଦେଖିବାରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ବି ଯାଇ ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଲି ।

ବଉଳ କହିଲା, ସେ କିଏ କିଲେ ? ଭାରି ସୁନ୍ଦରୀ ଅଟିଏତ । କି କଥା କହୁଛନ୍ତି ଯେ ନୂଆବୋଉ ବାଘୁଣୀ ହୋଇ ଗଲେଣି ।
ସେତକିବେଳକୁ ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି । ଖାଇବାକୁ କ'ଣ ଦେବୁନି ?

ଖାଇବା କଥା ଶୁଣି ମୋ ଦେହକୁ ଗୋଟେ ଝାଳ ବୋହିଗଲା । ଭାବିଲି, ଯାହାକୁ ଅଦେଖାରେ ଏତେ ସ୍ନେହ କରେ, ତାକୁ ରାନ୍ଧି ପେଟେ ଖାଇବାକୁ ଦେବା ସୌଭାଗ୍ୟ ତାର ଅଛି ନାହିଁ । ମନଟା ମୋର ମୋଡ଼ ହୋଇଗଲା ଠିକ୍ ଶିମ୍ବଳିଟି ସୁପ ବାହାଳରେ ଜଡ ଲାଗି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଗଲା ପରି ।

ତରତରରେ ଲଣ୍ଠଣଟା ଲଗାଇ ଝାଡୁ ଧରି ମୁଁ ଫେରିବାକୁ ବସିଛି । କଥା ଲହସରେ କହିଲି, ବଉଳ ତୁ ଟିକିଏ ଯାଇ ରାନ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁନା ।

ମଲା, ପଣସ ଖାଇବ କଏ, ଅଠା ଛଡ଼େଇବ ମୁଁ । ନାଁ: ତୋ ବରକୁ ରାନ୍ଧି ଦେବାକୁ ମୁଁ ଜାହିଁକି, ଯେ କୌଣସି ଝିଅ ହିଂସା କରିବେ ।

ବଉଳ କଥାରେ ଛାତି ମୋର ଦାଉଁକିନା ହୋଇଗଲା । ମୋ ବର··· ଦେବଭାଇ । ରାଗିକରି ମୁଁ ଖଟଣ୍ଡ ନାଆଁ ହୋଇଗଲି । କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲି ବଉଳ ଖାଲି ହସୁଛି । ନୂଆବୋଉଙ୍କ ମୁହଁରେ ପାଣି ନାହିଁ । ବହେଁ ମତେ ଛୁଟେ ଛୁଟେ ଟେକି ଦେଇ ସେହି ଭଙ୍ଗା କାନ୍ଥ ପାଖରେ ହାତର କରାଇ ଦେଲେ ।

ମୁଁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଭଲକରି ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସ୍ୱତ ସେତେ-ବେଳକୁ ହୋଇ ସାରିଥାଏ । ନୂଆବୋଉ କହିଲେ—ସତେ ମେଘ, ଏ ଟୋକା

କୁହୁଅଁ କିଏମ ? ଭାରି ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ ? ଗୋରା, ପାତଳା, ଡେଙ୍ଗା, ନାକ ତଳକୁ ଦିପଟା କଳା ନିଶ । ତମ ବ୍ରାହ୍ମଣଘରେ ସବୁ ନିଶ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ ? ସେ କଅଣ ତମ ଜାତିର ନୁହେଁ କି ? ଅନ୍ୟ ଜାତିରେ କ'ଣ ଏପରି ସୁନ୍ଦର ଥାଆନ୍ତି ।

ମୋ ମୁହଁଟା ହସରେ ଫାଟି ପଡ଼ୁଥାଏ । ଦେବଭାଇ ସୁନ୍ଦର ତାହା-ହେଲେ । ମନରେ ଭାରି କଷ୍ଟ ହେଲା । ଅନ୍ୟମାନେ ଦେଖି ସାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମନରେ ମୋର ଯେତିକି ସାହସ ହଠାତ୍ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଗଲା । ସବୁ ଶକ୍ତି ଦୂର କରି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଘର ଭିତରକୁ ଲଣ୍ଠନ ଜଳାଇ ଦିବା ପାଇଁ ବାହାରିଲି । ଏତେ ଜୋରରେ ଗୋଡ଼ ପଡୁଥାଏ ଯେ କହିହେବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ନୂଆବୋଉ କ'ଣ ଝିଅଟି ଲଣ୍ଠନଟା ଲଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲି, ମଲା ଯା' ସୁନ୍ଦର କ'ଣ କହିବ ! ଆମ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ କ'ଣ ସୁନ୍ଦର ?

ଆହା ତମ ଭାଇ ! କହନ୍ତି ଅଟ । ଜାଣିଛି ମଞ୍ଜି ପରି ଗୋରା ତାଳଗଛ ପରି ଡେଙ୍ଗା । ବି ଗାଲରେ ବି ଗଉଣୀ ଗୁଡ଼ିଏ ଧରିବ ! ଛେଳି ତଳକୁ ମଠ-କୋଳ ଟି ଆଣି ଦେଲେ ଭଲ ଦିଶିବ ହାଡ଼ !

ମୁଁ ହଠାତ୍ ନୂଆବୋଉଙ୍କ କୋଳରୁ ଝୁଲୁନାକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆଣି କହିଲି, ଭାଇ ଯଦି ଅସୁନ୍ଦର ଏଇଟିକୁ କୁଆଡୁ ଆଣିଲେ ?

ନୂଆବୋଉଙ୍କ ଗାଲ ଲାଜରେ ଲାଲ ପଡିଗଲା । ସେ ହସି ହସି କହିଲେ—ଲାଗୁଛି ନା ଗୋଡ଼ ଦୁ'ଟି ଦିଶୁଛି । ମୁଁ ସିନା ଜାଣିଥିଲି ଭାରି ଭଲ ପିଲା । ଏ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣନା । ଦେଖୁଛି…

ମୋ ମୁହଁଟା ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ହେବାର ଦେଖି ନୂଆବୋଉ କଥାର ସୁଅ ବଦଳାଇ କହିଲେ, ହେଇଟି ଲଣ୍ଠନ ଜାଳି ରାଜପାଇ ଯାଇ ଘରେ ଦେଖ, ବଳେ ବୁଝି ପାରିବ । ତମ ଭାଇ ବେଶୀ ସୁନ୍ଦର ନା ତମ ଦ… ।

ମୁଁ ନୂଆବୋଉଙ୍କ ପିଠିରେ ହାତ ଦେଲି । ନ ବୁଝି ନ ଜାଣି ପର ପୁରୁଷକୁ ଏପରି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା ପାପ । ସେ ଯେ ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି । ମୋର ମାଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ ।

ବଉଳ ଏବଂ ନୂଆ ବୋଉ ମଉଡ ଶୁଦ୍ଧା ଶୁଦ୍ଧା ଟେକି ନେଇ ଭଙ୍ଗା କାନ୍ଥ ପାଖରେ ହାଜର କରାଇ ଦେଲେ । କହିଲେ, ଏଥର ମନ ପୂରେଇ ଦେଖ । କେଳେ ବୁଝି ପାରିବ ଯେ…

ଭଙ୍ଗା କାନ୍ଥ ଉପରେ ଉଙ୍କିମାରି ଚାହିଁଲି । ଦେଖିଲି ଜବଡ଼ ଅନ୍ଧାର । ତା'ରି ଭିତରେ କଥୋପକଥନର ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଭାସ ।

ଦେବ ଭାଇ କହୁଛନ୍ତି—ମାଉସି, ତୁମ ଘର ଭାରି ଖରାପ ନା ? ମେଘ ଯେତେବେଳେ ଆସୁଛି ଆସୁ । ମୋ ପାଖରେ ଡିଆସିଲି ଅଛି । ଏ ଘରେ ଡିବି ନାହିଁ ?

ବୋଉ କଅଣ କହିଲା ଶୁଭିଲା ନାହିଁ । କେତେ ସମୟ ପରେ ଘରେ ଡିବି ଜଳିଲା । ମୁଁ ଦେଖିଲି ଦେବ ଭାଇ କମଳା ଛଡ଼ାଇ ବୋଉକୁ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ପଛପଟୁ ବଉଳ ଅଣ୍ଟାକୁ ଚିପିଦେଇ କହିଲା, ମନ ପାଉଛି ? ନ ହେଲେ ସେତିକିବେଳକୁ ଠିଆ ହୋଇ ଉଣ୍ଡୁ ଥାନ୍ତୁ ତ ଆଁ । ଘରେ ବୋଧେ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ପୋଡ଼ ଚାହିଁ ହେଉନି । ଲାଜ ଲାଗିବ ? ଓଢ଼ଣାଟା ଅଡୁଆ କରିବ ? ନୁହଁ ?

ନୂଆବୋଉ ଓ ବଉଳ ହସା ହସି ହୋଇ ଗାଧୋଇ ବାହାରିଲେ । ମଫସଲରେ ରାତିର ପ୍ରଥମ ପ୍ରହରରେ ସବୁ ଝିଅ ବୋହୂ ଗାଧୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ବଉଳ କହିଲା, ଆଜି ମୋର ଆଦୌ ଗାଧୋଇ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନଥିଲା । ଖାଲି ସେହି ଭଙ୍ଗା କାନ୍ଥ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ହୋଇ ପଟି ସାରା ରାତି କଟାଇ ଥା'ନ୍ତି । ପୋଡ଼ା ମୁହିଁ ବଉଳଟାକୁ ଏକ ଲହସରେ ଛୁଇଁ ଦେଲି ଯେ ।

ନୂଆବୋଉ କହିଲେ—ତୋର ମଧ୍ୟ ସେହି ଦଶା ହେ 'ପର' ।

ମୋର ତା'ଙ୍କ ଅଢ଼ୁଆକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନଥିଲା । ବଉଳ ଓ ନୂଆବୋଉ ଗାଧୋଇ ଯିବା ଦଣ୍ଡ କଥା ଜାଣି ହେଁ କନା ହସିଦେଲି । ହଠାତ୍ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଆଖି ବା'ହା ମୋ ଆଖି ସହିତ ମିଳିଗଲା । ମୁଁ ଲାଜରେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଘରକୁ ଫେରିଲି ।

ଗୋଡ଼ ଚପି ଚପି ଘରେ ପଶିଲି । ମନଟା ଅଜଣା ଭୟରେ ବାରମ୍ବାର ଥରି ଉଠୁଥାଏ । ବୋଉ ଲଣ୍ଠଣ ଆଲୁଅ ଦେଖି ହିଁ କେଏ ରାଗିଲା କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା, କଲେଜ ଛୁଟି ସାରିଖେଳ ସାରି ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ କ'ଣ ବେଳ ହୋଇନ ? ସନ୍ଧ୍ୟା ଗଡ଼ି ଗଲାଣି । ଝିଅ ରାତିପହରରେ ବେଳକୁ ଆସୁଛି ।

ଦେବ ଭାଇ ନଇଁ ପଡ଼ି କ'ଣ କହିବାକୁ ବାହାରି ଥିଲେ, ମାତ୍ର ମୋ ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଖି ସେ ମୁହଁଟାକୁ ବୁଲାଇ ନେଲେ । ବୋଉ ପୁଣି ହିଁ କେଏ ଜୋରରେ କହିଲା, ଆଜ୍ଞେ ଓଲି ମୁଁ କ'ଣ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଓଳିକି ଦେବାପାଇଁ ଲଟେଇ ଦେଇଛି । ଦେଖୁଛ ଦେବ, ଆଦୌ ଚାଲୁଛ ନୁହେଁ । ପିଲାଙ୍କୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇଲେ ବାହା ଗିଳି ଦେବେ ଆଉ ଏତେ ବଡ଼ ଝିଅଙ୍କ ପଛରୁ ସଦାବେଳେ ଜଏ ସତେ ସତେ କହୁଥିବ କହିଲ ?

ଦେବ ଭାଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ମାଉସି, ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା ଶୁଣିବା ଲୋକ ହୋଇ ଭୁଲ କରୁଛ । ମେଘ ମେଘ ଜାଣିଲୁ କିପରି ? ମଉସା'ଙ୍କ ଚିଠି ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆଜି ଚାନ୍ଦା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ହଁ ମୁଁ ଯଦି ଅଠରକୁ ଦି'ଥର ଏତେଣି ଆସିଥାନ୍ତି, ତେବେ କଥା ଦୋସରା । ସହିଲୁ ତମେ ଖାଲି ଦେବ ଭାଇ କହିଦେଲେ ସେ କ'ଣ ଚାଲି ଯିବ । ତାକୁ ଚାହାଁଇ ଦେଉନ ।

ମଲା, ସେ କହୁଣ ତାର ବସନ୍ତ ମାଉସୀକୁ ଚିହ୍ନେ ନାହିଁକି ? ମୁଁ କଅଣ ଚାହାଁଇ ଦେବି ମ !

ମୁଁ କଥାଟା ହଠାତ୍ ଧରି ନେଲି । ବସନ୍ତ ମାଉସୀଙ୍କର ପୁଅ ରବି ଭାଇ ଗତ ବର୍ଷ ଟାଇଫଏଡ଼୍ ଜ୍ୱରରେ ମରିଗଲେ । ତେବେ ବସନ୍ତ ମାଉସୀ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ପୁଅ କରିଛନ୍ତି । ଦେବ ଭାଇ କୁଆଡ଼େ ରବି ଭାଇଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ମାଉସୀ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ପୁଅ କରିଛନ୍ତି ।

ମନର ପାପ ଭାବଟା ହଠାତ୍ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରୁ କରୁ ଅଗ୍ନିକ ଉତାପରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ଦେବ ଭାଇ ମୋର ରବି ଭାଇଙ୍କ ପରି । ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ପାଇଲି । ନୂଆବୋଉ ଏବଂ ବଉଳ ଉପରେ ବହୁତ ରାଗିଲି । ସେମାନେ ତାକୁ ଅଜଣା ଭାବରେ ଏପରି ପାପ ଚିନ୍ତାର ସୂଚନା

ଦେଇଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ହୃଦୟର କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ପୂର୍ବ ସ୍ନେହ ଭକ୍ତିଟା ମୁଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲି ଜଡ଼ି ନ ହୋଇ ରହିଗଲା । ମନ ହେଲା ଟିକିଏ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ । ବୋଉ କଅଣ ଭାବିବ ?

କାରୁ... କାରୁ... ! ଆଙ୍ଗୁ ଗୃହରୁ ଏଥର ନଫେରିପିବା । ସହୁଁ ସହୁଁ ଗୁଡ଼ାଏ ରାତି ହେବ ।

ଦେବଭାଇ କହିଲେ—ମାଉସି, ମୁଁ ଆସିଛି । ବାହାରେ ଡ୍ରାଇଭରଟା ତାଗିଦ ଛାଡ଼ିଲାଣି । ଏ ଟ୍ରକ୍‌ଟା ଏଇ ଗାଁକୁ ଆସୁଥିଲା, ମଉସା ସୁବିଧା କରି ଦେଲେ । ସେ ଆସିଥାନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଅଫିସର୍ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ସେ ମୋ ହାତରେ କମଳା ଏବଂ ସେଓ ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅର୍ଦ୍ଧ ରାସ୍ତାରେ ଟ୍ରକ ଫେରିବ ବୋଲି ଜାଣିବାରୁ ମୁଁ ଆସିଲି । ନହେଲେ ଆସି ପାରି ନ ଥାନ୍ତି । ମତେ କ୍ଷମା କରିବ ମାଉସୀ ! ସୁବିଧା ଦେଖି ମୁଁ କେବେ ଆସିବି । ମେଘକୁ କହିଦେବ ଅଳ୍ପ ପିନା ରାନ୍ଧି ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ, ଅନ୍ୟଥରେ ଆସିଲେ ଯେପରି ମନା ନକରି ଦିଏ ।

ମୁଁ ଓଢ଼ଣା ଭିତରେ ହସୁଥାଏ । ଦେବ ଭାଇ ବୋଉକୁ ଏବଂ ମତେ ଗୋଟିଏ ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲେ ବେଳେ କହିଲେ, ମେଘ ! ତମେ ମତେ ଚହ୍ନିନା, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତମକୁ ଚହ୍ନେ । ତେଣୁ ମୋର ନମସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବ ବୋଲି ଆଶା । ଏଥିରେ ମତେ କାହିଁକି ଲାଜ ଲାଗିଲା । ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା ଅଜାଣତରେ ତଳେ ଲଟିଗଲା ।

ଦେବ ଭାଇ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ଯିବାପରେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ସତେ ଯେପରି ମୋ ମନଟା ତାଙ୍କ ସହିତ ଚାଲି ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଡାକ ଦେଇ କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ନାହିଁ । ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ବୁଲିଲା ଗୋଟାଏ ହସିଲା ମୁହଁ । ଦେବ ଭାଇ !

ତହିଁ ଆରଦିନ ଠିକ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ବାପା ଘରକୁ ଫେରିଲେ ସାଙ୍ଗରେ ଗିରି, କମଳା, ଔଷଧ ଧରି । ସେ ଘରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ନଦେଉଣୁ ଖାଲି ଦେବ

ଭାଇଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା ଗାଇବାରେ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ ବାପାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦରେ ଖାଲି ଫୁଲୁଛି ଉଠୁଥାଏ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଭିମାନରେ ଛାତି ଖାଲି ଫାଟି ପଡୁଥାଏ । ଭଲ ନା ! ଯଦି ଭଲ ତେବେ ଏତେ କାଳ ଯାଏ ଥିଲେ କେଉଁଠି ? କାହିଁ ଥରେ ହେଲେତ ଆମ ଘରକୁ ଆସି ନାହାଁନ୍ତି ।

ବାପାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ଉପରେ କୋଉ ପ୍ରତିବାଦ କରି କହିଲି, ଦେବ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେଣି ହେଲେ କିଛିଏ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଦେଖୁଛ ମୁଁ ଏତେ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି, ଖାଇବାରେ ଗାଲି ଅସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ଚିଠା ଚିଠି ଚଳ୍ ।

ବାପା କହିଲେ, ଦେବ ତ ସେଇଆ କହୁଥିଲା ଯେ ମାଉସୀ ମୋ ଉପରେ କେତେ ମନ ଦୁଃଖ କରିଥିବେ । କିନ୍ତୁ ସତରେ ତାକୁ ରହିବାକୁ ସମୟ କାହିଁ ! ଆଜି ପରା ତାର ପ୍ରାକ୍ଟିକାଲ ପରୀକ୍ଷା ଥିଲା । ସେ କିପରି ରହନ୍ତା କହିଲ ?

ତଥାପି ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ନାହିଁ ! ବାପାଙ୍କୁ ସଫା ସଫା ପଚାରିଲି—ପରୀକ୍ଷା ସରିଲା ପରେ ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲନି ?

ମୁଁ କଣ ତା ଭୁଲି ଯାଇଛି ବୋଲି ତୁ ଭାବୁଛୁ ମେଘ ! ଦେଖ ଠିକ୍ ଆଉ ୪ ଦିନ ପରେ ଦେବ ଆସିବକି ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଏଣେ ଆନନ୍ଦରେ ଫାଟି ପଡ଼ିଲିଣି । ହାତ ଅଙ୍ଗୁଠିରେ କେତେ ଥର ଗଣି ସାରିଲିଣି ତାର କଳନା ନାହିଁ । ଗୁରୁ, ଶୁକ୍ର, ଶନି, ରବି । ରବିବାର ଦିନ ଦେବ ଭାଇ ଆସିବେ ? କେତେବେଳେ । କିଏ କହିବ ? ମୁଁ ବା କାହାକୁ ପଚାରିବି ?

ଚାରି ଗୋଟି-ଦିନ ମତେ ଚାରୋଟି ଯୁଗ ପରି ଲାଗିଲା । ବେଳ ରାତ ଦଶ ହେଉଛି । ଦେବ ଭାଇ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୁହଁରେ ହସର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଜୁଆର ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଥାଏ । ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସୁ ଆଖି ଦିଓଟି ଖାଲି ତାଙ୍କର ଏପଟ ସେପଟ ଖୋଜି ବୁଲୁଥାଏ । ମୁଁ ଆଗେଇ ଆସି ତାଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇଲି । ସେ କିନ୍ତୁ ତାହା ମତେ କରେଇ ଦେଲେ ନା । ହାତ ଦୁଇଟି ଧରି ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଦେଲେ ।

ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ମୁଁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଚମକି ଉଠିଲି । ସେ ମୁଣ୍ଡରୁ ଓଢ଼ଣାଟା ଟାଣି ଦେଇ କହିଲେ, ମେଘ, ମତେ କ'ଣ ଲାଜ କରୁଛ ?

ମୁଁ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲି । ତାଙ୍କ ଆଖି ସହିତ ମୋର ଆଖି ଦି'ଟା ମିଳିଗଲା ନିମିଷକ ପାଇଁ । ସେ ଫିକ୍ କିନା ହସି ଦେଲେ । ଲାଜରେ ମୋର ଆଖି ଦିଟା ବୁଜି ହୋଇଗଲା । ଆଖି ଖୋଲିଲାବେଳକୁ ଦେଖିଲି ତାଙ୍କର ଚଞ୍ଚଳ ଚାହାଣିଟି ମୋର ଛାତି ଉପରେ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଲାଖି ରହିଛି । ଲାଜ ଲାଗିଲା । ହାତ ଦି'ଟା ଛନ୍ଦାଇ ଦେଇ ଲୁଗାପଟାଗୁଡ଼ା ସାଙ୍ଗେ ପରସ୍ତ କରି ଦେହରେ ଲଦି ଦେଇ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଆସିଲି ।

ଘରେ ନପହଞ୍ଚୁଣୁ ଚାଲି ବାଜିବା ପରି ଦେବ ଭାଇ ମୋର ଆକସ୍ମିକ ବ୍ୟବହାରରେ ମର୍ମାହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ସହ ଦେଖା ହୁଏ—ଦେଖା ନ ହେଲା ପରି ମୁଁ ଅଭିନୟ କରେ । ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କୁ ବାଟ କାଟି କେହି କାହାକୁ ନଦେଖିଲା ଭଳି ଚାଲିଯାଉ । ବୋଉ ଏହା ଦେଖି ସହି ପାରେନା । ମତେ ସେଦିନ ଡାକି କହିଲା, ଶୁଣେଲୁ ଝିଅ ! ମୋ ସାଥିରେ'ତ ଯୁକ୍ତି କଲୁ ବେଳକୁ ପାଟି ଶାଣ ଦେଲୁ ସବୁ କଥା କହୁ ଆଉ ଥରେ ପାଟି ଫିଟିଲେ ବନ୍ଦ ହେବା ମନ୍ଦ । ପୁରାଣରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କେଶବ କୋଇଲି ଯାଏ ସବୁଥିରୁ ଉଦାହରଣ କାଢ଼ିବୁ । ଏବେ କ'ଣ କଏ ତତେ ଓଳୁଅ କରିଛି କିଲୋ ? ଦେବଠାରୁ ଏତେ ଲାଜ କିଣ ମ ? ସେପରି ଠିକ୍ ତୋର ରବ ଭାଇ ପରି ମାଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ ।

ବୋଉ ପୁଣି ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ନ ଶୁଣିଲା ଭଳି ମୋ କାନରେ ଚୁପି ଚୁପି କରି କହିଲା, "କହିଲୁ ଝିଅ, ପୁଅଟିଏ ଅଛିଲା ଯେ, ସେ କ'ଣ ଖାଲି ଆମ ଘରେ ପାଟି ଖୋଲେଇ କରି ବସି ବସି ପିବ । ମୁଁ ଏକୁଟିଆ କେତେ ଗପ ସପ କରିବି । ଘର କାମ ପୁଣି କରିବ ତ ? ତୋର ଯଦି ଗୋଟିଏ ଭାଇ ଥାନ୍ତା ତାହାହେଲେ କଣ ଏତେ ଚିନ୍ତା ପଡ଼ିଥାନ୍ତା, ଘରକୁ ବାହାରକୁ ଚାରିଆଡ଼କୁ ହୁଅନ୍ତା । ପାର ପୁଅ । ବସନ୍ତ ଅପା କ'ଣ ଭାବିବ

କହିଲି । କହିବ ମାଉସୀ ଘରକୁ ନୂଆ ହୋଇ ପୁଅଟା ଯାଇଥିଲି ସେ ତା' ବ୍ୟବହାରରେ ଦିନ ପନ୍ଦରଟା ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ତୁ ତା' ସହିତ ଟିକିଏ ମିଳାମିଶା ନ କଲେ ସେ ଏକୁଟିଆ କେତେ ଘରେ ବସିବ କହିଲୁ ?

ବୋଉର ପୂର୍ବ କଥା ଶୁଣି ନଦେଇ ଭାଇ ଖେଁ କନା ହସି ଦେଲେ । କହିଲେ—ମାଉସୀ ତୁମର ଯୁ ଝିଅନା ସେ ସୁଗୁଣ ପଢ଼େ କେତେବେଳେ ଯେ ତମ ସହିତ ଯୁକ୍ତି କରେ ? ମୁଁ ଗୃହଦାନ ହେଲି ଆସିଲଣି ଯେ ତାହାଁ କେବେ ତାର ପାଟି ଖଣ୍ଡେ ଦଖଣ୍ଡେ ହେବାର ତ ଶୁଣିନ ।

ବୋଉ କହିଲା, ଯେତେହେଲେ ମାଇକିନା ଝିଅ, ଆଉ ଦିନ ଗୃହିଣୀ ଗଲେ କଲେ କଥା କହିବ ନା ।

ବୋଉଠାରୁ ବହିପ ପାଇ ତହିଁ ଆରଦିନ ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲି । ସେ କୋଟିଏ ଗୋଲାପୀ ରଙ୍ଗର ଦାମିକା ସିଲ୍କ ଲୁଙ୍ଗି ପିନ୍ଧିଥାନ୍ତି । ଦେହରେ ବଗ ପକ୍ଷୀ ବର୍ଣ୍ଣର ଗୋଟାଏ ଧଳା ଫୁଲ ସାର୍ଟ । ହାତ ଅଧା ଯାଏ ଭଙ୍ଗା ହୋଇଛି । ସେ ଗୋଟିଏ ଟଣ୍ଡା ବହି ପଢ଼ିଲା ପରି ବସିଥିଲେ ।

କବାଟ ଦୁଆରରେ ନିଜର ତନୁଲତାଟିକୁ ବକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ଅଢ଼ାଉ ଦେଇ ତଳକୁ ମୁହଁ କରି ଲୁଙ୍ଗିରେ ନଖର ଗାର ପକାଉ ପକାଉ କହିଲି, ଆମ ଘରେ ତମେ ପଢ଼ିଲା ଭଳି କି ବହି ପାଇଲ ଯେ—

ମୋ କଥା ପାଟିରେ ଅଛି, ସେ କହିଲେ, ନାଁ ମେଘ, ବହି ସମସ୍ତଙ୍କ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ହୋଇଛି । ପାଠ କହିଛଡ଼ା ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ ବହି କ'ଣ ଅଲଗା ? ଦେଖିଲି ମୁଁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କାବ୍ୟ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ।

ବହିଟି ଅଣି ଦେଖିଲି ସେଇଟି "କୋଟିବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ" । ଲଜ୍ଜାରେ ମନ ମୋର ମଉଳି ଗଲା । ଭାବୁଥିଲି ଭଞ୍ଜଙ୍କର ଏହି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ

ଯଦି ମୁଁ ହୋଇଥାନ୍ତି ତେବେ କେତେ ଆଦରରେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ହାତର ପରଶ ପାଇଥାନ୍ତି । କବି ସମ୍ରାଟଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ଏହା ଗୋଟିଏ ଅନବଦ୍ୟ ଦାନ । ସେ କହିଲେ, ମେଘ, ଏ ଘରେ ତମକୁ ବସିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରି ପାରିବି କି ? ଯଦି ମୋର ପରିବାରରେ କିଛି ଶ୍ଳୀଳତା ତମେ ପାଇ ନଥାଅ, ତେବେ ମତେ କ୍ଷମା କରିବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ।

ଦେବ ଭାଇ ମତେ ଭିତର ଅନ୍ଧାରରେ ଡକାଇଲେ । ଘରର ଗୋଟାଏ କଡ଼କୁ ସଙ୍କୋଚରେ ବସିଲି । ସେ କ'ଣ କଥାର ଭାବରେ ପଚାରିବେ ବୋଲି ଖାଲି ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଘରେ ବସିଥାଏ ସିନା କିନ୍ତୁ ମୁହଁଟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଳକୁ ନଇଁ ପଡ଼ିଥାଏ !

ସେ କହିଲେ, ମତେ ଦେଖିବାକୁ ତୁମର ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ ? ଆସିଲା ବେଳୁ ମୁହଁଟିକୁ ତଳକୁ କରିଛ । ବେଶ୍ ମୁଁ ଗୁଦୁଗୁଡ଼ା ମୁହଁରେ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଉଛି ତୁମେ ଟିକେ ସିଧାକର । ଭାରି କଷ୍ଟ ହେଉଥିବ ।

ତାଙ୍କ କଥାରେ ମୁଁ ଟିକେ କିନା ହସିଦେଲି । ସେ ଧୀରେ କରି ମୁଣ୍ଡରୁ ଓଢ଼ଣାକୁ ଖସାଇ ଦେଇ କହିଲେ, ମତେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ତମେ ନିଜକୁ କନ୍ୟା ରୂପେ ସାଜିବାର ମତଲବ୍ ?

ମୁଁ ସରମରେ ଝାଉଁଳି ଯାଇ ତାଙ୍କ ହାତରେ ମୁହଁକୁ ଗୁଞ୍ଜି ତଳକୁ ମୁଣ୍ଡ କଲି । ତା'ପରେ ଅନୁଭବ କଲି ମୋର ଖୋସା ଉପରେ ବନ୍ଧା ଥିବା ମହାଦେବଙ୍କର ଚମ୍ପା ମାଳଟା ଦେବ ଭାଇ କାଢ଼ି ନେଇ ମୋ ବେକରେ ଗଳାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ମୁଁ ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଖଟାଇ ହାତରେ ଫୁଲମାଳାଟିକୁ ଧରି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲି । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ସେଇଟି ହାତରୁ ଖସି ଯାଇଁ ଦେବଭାଇଙ୍କ ବେକରେ ଗଳିଗଲା । ତା'ପରେ ସେ ମୋ ମଥାରେ ଓଢ଼ଣାଟିକୁ ପୁନର୍ବାର ଟାଣି ଦେଇ କହିଲେ, ଏଥର ତୁମେ ବଧୂ ହୋଇ ଗଲ ମେଘ !

ମୁଁ ଲଜ୍ଜାରେ ନାଲି ପଡ଼ିଗଲି । ରାଗ ମଧ୍ୟ ମନରେ ଜନ୍ମ ହେଉଥିଲା । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଖିରୁ ଝରିପଡୁଥିଲା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୁଷମା, ତାହା ଆରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଦେବ ଭାଇ ମୋର ଏ ରୂପ ଦେଖି ଡରି ଗଲେ ହୁଏତ । ସେ ନରମ କଣ୍ଠରେ କଣ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ବୋଉ ଜାମ ଦାମ ସାହି ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା । ମୁଁ ଓ ସେ ଏକାଥରକେ ଖଟରୁ ଉଠିପଡ଼ିଲୁ ।

ବୋଉ କ'ଣ ଭାବୁଥିବା ପରି ମତେ ଲାଗିଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ କୋହ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେନି । ଝପ୍ ଝପ୍ ହୋଇ ଆଖିରୁ ତାର ଲୁହ ଝରି ପଡ଼ିଲା । ସେ ଅଶ୍ରୁ ହୃଦୟ ବିଗଳିତ ନୁହେଁ ବରଂ ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ । ଦେବଭାଇ ପଚାରିଲେ, ମାଉସୀ ତୁମେ କାନ୍ଦୁଛ ?

ବୋଉ ଲୁହ ପୋଛୁ ପୋଛୁ କହିଲା, ପୁଅ ଏଇ କ'ଣ କାନ୍ଦୁଛି, କାନ୍ଦିବା ବେଳ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଯମ ଅଇଁଠା ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଝିଅ ପାଇଥିଲି ଯେ, ସେ ଆଉ କେତେ ଦିନ ମୋ ପାଖରେ ରହି ପାରିବ ? ଦେହର ପୂରି ଷୋହଳ ପଶିଲା । ଆଉ ବର ମିଳିଲେ ଚାଲି ପାଖରୁ ଚାଲି ଯିବ......।

ବୋଉର ଆଉ କହିବା ପାଇଁ ଗୁଡ଼ାଏ କଥା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ କହିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚାହୁଁଥାଆନ୍ତା, କ'ଣ କହିବ ଦେବ, ମୁଁ ଚାହୁଁଥିଲି ତୋଠାରୁ ଗୋଟିଏ ପିଲା । ଘରେ ଯେ ଜ୍ୱାଇଁର ସ୍ଥାନ ଦାବୀ ନକରି ପୁଅ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା । ମୁଁ ଝିଅଟିଏ ଦେଇ ପୁଅଟିଏ ଅଧିକା ପାଆନ୍ତି । ମଉସା ସିନା ଆଜି ଅଛନ୍ତି । କ'ଣ ସବୁ ଦିନେ ଏପରି ଗୋଡ଼ ହାତ ଚଳୁଥିବ ? ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ଦେହ । ପଛକୁ କ'ଣ ଅଛି କିଏ ଅଛି । କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଘରକରେ ଜଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ଖଟରେ ଗୋଟିଏ ମଟେଣ୍ଟି ବାଡ଼ିକୁ ଧରି ଭୂଇଁରେ ନଖ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗାର କାଟୁଥାଏ । ଦେବ ଭାଇ ଭାବ

ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କହିଲେ ଏତେ ସହଜ କ'ଣ ବାହାଘର ? ଯାଉ ଯାଉ ଆଉ ଗୁଟିଏ ମାଘ ବର୍ଷ । ଝିଅ ତ ବୁଢ଼ୀ ହୋଇ ଯାଉନି । ସହରରେ ଯେଉଁ ଝିଅମାନେ କଲେଜରେ ପଢ଼ନ୍ତି ଅଧିକାଂଶ ୨୬।୨୭ରେ ବାହା ହେଉଛନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କର ଏତେ ଶୀଘ୍ର ବାହାଘର କରି ଦେଇ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ନଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ବୋଉ କହିଲା, ତୁ କ'ଣ ଗାଉଲ କଥା ଜାଣୁ ବାପା । ହଜାର ଲୋକ ହଜାରେ କଥା କହିବେ । ଏବେ ତ ନେଇ ଆଣି ଥୋଇ ଦେଉନ ଆଉ ଗୁରୁବର୍ଷ !

ବୋଉ ଖଣ୍ଟରେ ଲୁହ ପୋଛିଲା । ଗୁଡ଼ ଲେନ୍ଥାକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଓହଳାଇ କହିଲା—ମେଘ, ତୁ ଥା, ମୁଁ ଟିକିଏ ଆର ସାହିକୁ ଯାଉଛି । ପଧାନ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ମରିବାର ଛଅ ଦିନ ହେଲାଣି, ତା ଘରେ ଟିକିଏ ପଚାରି ନଗଲେ ପଧାନଆଣୀ କ'ଣ ଭାବିବ ? ଗାଁରେ ପଛ ଘର କରି ରହିବୁ ? ମୁଁ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ବୋଉ ଚାଲିଗଲା ।

ଦେବ ଭାଇ କେତେକ ସମୟ ପରେ ମୋର ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ନଇଁବା ଅବସ୍ଥାରୁ ଉଠାଇ ସିଧା କଲେ । କହିଲେ, ମେଘ, ତୁମେ ଆଉ ଗୁରୁବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହି ପାରିବ ନା ।

ତାଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନର ଅର୍ଥ ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମତେ ନୀରବ ରହିବାର ଦେଖି ସେ ପୁନରାୟ କହିଲେ— ମୁଁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଟିକି ଶେଷ ସାରିଲେ··· ।

ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ଗୋଟିପଣେ ଥରୁଥାଏ । ସେଠାରୁ ଛୁଟି ସିଧି ହୋଇ ଯେମିତି ଯୋ ଘରର ଧାଇଁ ଆସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ସେ ସେତିକି ଯୋରରେ ମତେ ଭିଡ଼ି ଧରିଲେ । ମୋ ବାଁ ହାତଟାର କରଟି ଏକଦମ୍ ନାଲି ପଡ଼ିଗଲା । ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଖଟ ଉପରେ ବସିଲି । କିନ୍ତୁ ମୁହଁଟା

ତାଙ୍କ ମୁହଁର ବିପରୀତ ପଟକୁ ବୁଲାଇ ଦେଇଥାଏ । ମଥା ଉନ୍ମୁକ୍ତ । ବେଣୀକୁ ଘେରି ବୁଲାଇ ଗୋଟାଏ ଗୋଲ ଖୋସା । ବନ୍ଧ କଣ୍ଟାରେ ମଲ୍ଲୀ ଫୁଲ ଖେସା ଦେହରେ ଗୁନ୍ଥା ହୋଇଥାଏ । ମଝିରେ ତାର ରୁପାର ପାନିଆ । ହଳଦୀ ଲଗା ବେକଟା ଏକାବାରେ ଫୁଙ୍ଗୁଳା । ବେଣୀ ସହିତ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ପାରି ନ ଥିବା ଛୋଟ ଛୋଟ ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଧୀର ପବନରେ ଖେଳି ବୁଲି ଦେହଟାରେ ଅସାଧାରଣ ଚମକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ।

ମୁହଁରେ କୃତ୍ରିମ ବିରକ୍ତି ଭାବ ଫୁଟାଇ କହିଲି, ମୋ ହାତଟା ଛାଡ଼ିନା ଦେବ ଭାଇ !

ସେ ହାତ ଛାଡ଼ି ଦେବେ କ’ଣ ବରଂ ମୋ ମୁହଁ ପାଖକୁ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି କହିଲେ ମେଘ ! ତମେ ମତେ ଭଲ ପାଅନା ? କଣ୍ଠରେ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ବେଦନାର ଦରଦ । ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଆଉ ହାତରେ ଖୋଲା ମଥା ଉପରକୁ ଓଢ଼ଣାଟି ଟାଣି ଦେଲି ।

ତୁମେ ଭାରି ମେଘ । ବିବାହଟା ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାର ଧୂଳି ଖେଳ ନୁହେଁ, ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ମୀମାଂସା । କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାର ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ଆକର୍ଷଣ ନୁହେଁ, ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଯିବାର ମୋହ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଶ କରି ସାରିଲେ—ବର୍ଷ ଦୁଇଟା ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରିବ ନା ?

ତାଙ୍କର କଥାଗୁଡ଼ାକ ମୋର ଏ କାନରେ ପଶି ସେ କାନରେ ବାହାରି ଯାଉଥାଏ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ପୂର୍ବ ସ୍ନେହ ଯାହା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଏ ବଳାତ୍କାର ସ୍ୱଭାବ ଏବଂ ଖୋଲା ଖେଲି କଥା ଶୁଣି ବହୁତ କମିଗଲା । ମୋ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଏ ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କାହିଁକି ? ମୁଁ ମନେ ମନେ ଜବାବ ଦେଲି—

ତୁମକୁ ଏଗୁଡ଼ା କହିବା ପାଇଁ ଲାଜ ଲାଗୁନାହିଁ ? ଶାଣ୍ଢେଆ ଛୁଆ ନାମ କରି ଭଲ ସଂସାରର ସବୁଠାରୁ ଲାଜ କଥାଗୁଡ଼ାକ ଯାହା ଭାବିଲେ

ବହୁ ସଙ୍କୁଚିତ ହୋଇଯାଏ, ତମେ ତାହା ନିଃସଙ୍କୋଚରେ କିପରିଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଅଳ୍ପ ପରିଚିତା ଯୁବତୀ ନିକଟରେ ଭାବର ପ୍ରକାଶ କରିପାରୁଛ ? ଆଇ. ଏସ୍. ସି. ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଛ । ନିଶ୍ଚୟ ବୟସ ଅଠର ଟପି ନ ଥିବ । ସେଥିରେ ପୁଣି ବାହା ହେବା ପାଇଁ ଏ ଭଳି ନିର୍ଲଜ ପ୍ରସ୍ତାବ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ ତମେ ଉପର ଏ ଧରଣର ପ୍ରସ୍ତାବ ବାଢ଼ିବା ପାଇଁ ସଂକୋଚ ବୋଧ କଲ ନାହିଁ ? ମନେ କର ମୁଁ ତମ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୋଇ କହିଲି— ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହେଁ—ତମେ ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଏଥିରେ ସମ୍ମତ ହେବ । ବାହାଘର ବାସି ପ୍ରଣୟର ସମ୍ମୋହନ ତଥା ଦୈନ୍ୟର ବାସ୍ତବିକତାରେ ପରିଣତ ହେବ । କାରଣ ଇଞ୍ଜିନିଅରିଂ ପଢ଼ା ବ୍ୟତୀତ ତମେ ଆଉ କୌଣସି ପାଠ ପଢ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ । ଶୀଘ୍ର ଚାକିରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ । କିରାଣିଗିରି କରି ଖୁବ୍ ହେଲେ ପାଇବ ଅଶିଟି ଟଙ୍କା । ଗୋଟିଏ ସଂସାର ପାଇଁ ଏତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ତ ? ପୁଣି କେତୋଟି ବର୍ଷ ପରେ ଦେଖିବ ଅସଂଖ୍ୟ ଋଣ ଜାଲରେ ନିଜେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ପଡ଼ିଛ । ପୁଣି ଆମ ପ୍ରଣୟର ଫଳ ହିସାବରେ ସଂସାରବୃକ୍ଷ ଯେତେବେଳେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବାର ଉପକ୍ରମ କରିବ, ତା ଖୁବ୍ ହୃଦୟଗ୍ରାହୀ ଅବା ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ହୋଇ ଉଠିବ, ନୁହେଁ— ?

ମୁଁ ଏ ସବୁ କହି ସାରିବା ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଲି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ହାତ ମୁଠା ଶିଥିଳ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସେ ପଲଙ୍କର ତକିଆ ଉପରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଭଇ କରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ ସିନା ଗୋଟାଏ ଉତ୍ତେଜନାରେ ଏ ସବୁ କହିଦେଲି; କିନ୍ତୁ ଦେବଭାଇଙ୍କ ଅବସ୍ଥାରେ ହଠାତ୍ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ ନିଜ ପ୍ରତି ବୀତସ୍ପୃହ ହୋଇ ଉଠିଲି । ମନେ ମନେ ବହୁତ ନିଜକୁ ଧିକ୍କାରିଲି । ଭାବିଲି ପର ସୁଖ ଉପରେ ମୋର କ'ଣ ଅଧିକାର ? ସେ ଆମ ଘରକୁ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ଆସିଛନ୍ତି । କି ଅନୁଭୂତି ନେଇ ଏଠାରୁ ଫେରିବେ ସେ ?

ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିବା ପାଇଁ ଲାଜ ଲାଗିଲା । ନାରୀ ଏ ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷମା ମାଗି ପାରେ ନା । ସେ ଚାହେଁ ଏ ଭଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକରେ

ସ୍ୱରୂପକୁ ଅଧିନସ୍ଥ କରିବାକୁ । ମାତ୍ର ମୁଁ ସେଠାରୁ ଆସି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯାହାକୁ ଏତେ ଆଦର କଲେ, ଯାହା ପାଇଁ ଗୃହ ଦିନ ମତେ ଗୃହ ଯୁଗ ପରି ଲାଗିଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେ କାହିଁକି ଏ ଭଳି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ଠେଲି ଦେବାକୁ ଚାହିଁଲି ! ମୋ ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଖା ଦେଲା । କୋହ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ମୁଁ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଦି ଉଠିଲି । ନାରୀମାନେ ଠିକ୍ ଏପରି କାନ୍ଦନ୍ତି କାହିଁକି ? ପୁଅର ଭୁଲରେ ମାଆ ପୁଅକୁ ମାରେ । ପୁଅ କାନ୍ଦିଲେ ମାଆ କାନ୍ଦେ । ନାରୀ ପରର ଦୁଃଖ ସହି ପାରେନା । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ମୁଁ ଯେଉଁ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରି ଥିଲି ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ । ମୁଁ ଖଟରୁ ଉଠି ଘରର ଗୋଟାଏ କଣରେ ବସି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଲି । ଛାତିରୁ ଖାଲି ଭୁହାଇ ଭୁହାଇ କୋହ ଉଠୁଥାଏ ।

ଦେବ ଭାଇ କେତେକ ସମୟ ପରେ କାନ୍ଦୁରା କଣ୍ଠରେ କହିଲେ; ତୁମେ କାନ୍ଦୁଛ କେଣେ ? କାହିଁକି ? ନିଶ୍ଚୟ ଅନୁଶୋଚନା କରୁଚ, କିନ୍ତୁ ଏ ଘଟଣାରେ ଅନୁଶୋଚନା କରିବା ବୃଥା । ଦୋଷ ମୁଁ କରିଛି । ଦଣ୍ଡ ସହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଜଣେ ଅନାତ୍ମୀୟ ଅତିଥି ହିସାବରେ ମୁଁ ଆସି ତମ ଉପରେ ଯେଉଁ ଯଥେଚ୍ଛା ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲି ତାହା ସାମାଜିକ ନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧ । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗୁଚି । ତମେ ମତେ କ୍ଷମା କରିବ ନି ? କାନ୍ଦ ବନ୍ଦ କଲେ ଜାଣିବି ଯେ ତୁମେ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିଛ ।

ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କାନ୍ଦ ବନ୍ଦ କଲି । ଖଟ ଉପରକୁ ଉଠି ଆସି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପାଦରେ ମୋ ମଥା ଲଗାଇ ଆଶୀର୍ବାଦ ଚାହିଁଲି । ସେ ଛାତି ଉପରକୁ ଲାଜ ଲାଜ ହୋଇ ମତେ ଉଠାଇ ନେଲେବେଳେ ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ଗୋଟାଏ ଦେବତାକୁ କପଟ ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଆଉ ମଣିଷ ଯଦି ଅମଣିଷ ହୁଏ, ଜୀବନ ଦୈନ୍ୟ ଭିତରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ଆଜୀବନ ବାନ୍ଧି ହୋଇଥିବା ଜୀବନଠାରୁ ତାହା ଅଧିକ କଷ୍ଟଦ ଯୁକ୍ତ

ସେ ମୋର ବାଳଗୁଡ଼ିକରେ ହାତ ବୋଳାଇ ଖେଳାଉ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଭ ଉଠୁଥିବା ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳଗୁଡ଼ା ସଜାଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ । ନିଜ ଲୁଗାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶରେ ମୋ ଆଖିରୁ ଝରଣା ଦିଶା ଲୁହଗୁଡ଼ାକ ପୋଛି ଦେଲେ । ମୁଁ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ତାଙ୍କ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜି କହିଲି, ମତେ କ୍ଷମା କରିଛ ତ ଦେବ ଭାଇ, ତମ ଭବିଷ୍ୟତ ନେଇ ସମାଲୋଚନା କରିବାକୁ ମୋର ଅଧିକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଚାହେଁ ତୁମେ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୁଅ ।

ସେ ମୋତେ ଛାତିରେ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଜୋରରେ ଜଡ଼ାଇ ଧରିଲେ । ମୁହଁଟିକୁ ଉପରକୁ ଟେକି ଧରି ଗଣ୍ଡ ଦେଶରେ ଅଙ୍କି ଦେଲେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣର ଯୌଗିକ ମହକଭରା ଏକ ଆରକ୍ତ ଚୁମ୍ବନ ।

ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର ଫିଟିବାର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ବୋଉ ବୋଧେ ଫେରି ଆସୁଛି । ମୁଁ ଲଜ୍ଜାରେ ଛୁଟି ପିଟି ହୋଇ ପଳାଇ ଆସିବା ବାଟରେ ଲୁଗାଟାକୁ ଟିକିଏ ସଜାଡ଼ି ଦିନ୍ଧି ଦେଲି । କାନିରେ ମୁହଁଟାକୁ ବାରମ୍ବାର ପୋଛି ସଫା କରୁଥିଲି ମଧ୍ୟ ।

ଦ୍ୱିପ୍ରହର କଟାଇବା ପରେ ବଉଳ, ମୁଁ, ନୂଆବୋଉ ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ତାସ୍ ଖେଳି ବସୁ । ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରେ ଦେବ ଭାଇ ମୋ ସହିତ ଯେଉଁ ଦିନ ଖେଳି ବସନ୍ତି ସେ ଦିନ ସେ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ଖେଳନ୍ତି । ହାରିଲେ ଅଟେବୀ ମନ ଦୁଃଖ କରିବାର ଦେଖା ଯାଏ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବଉଳ ଯେଉଁ ଦିନ ତାଙ୍କ ସହିତ ବସିଥାଏ ସେ ତ୍ରିଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ଖେଳେ । କେବେ ବଉଳ

ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ବାରମ୍ବାର ହାରିଲେ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ମନ ମରି ଯାଇ ଥାଏ । ସେ ସିନା କଜଳ କ'ଣ ଭାବିବ ବୋଲି କିଛି କହି ପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି, ମାତ୍ର କଜଳ ଏଣେ ଖୁସି । ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଖେଳର ସାଥୀ ରୂପେ ପାଇବା ପାଇଁ କଜଳ କାହିଁକି ଅଗ୍ରହୀ ? ମୋ ମନ ସଂନ୍ଦେହରେ ଦୋଳି ଖେଳିଲା ।

ସେହି ଦିନ ଓପରଓଳି । ବେଳ ରଡ ରଢ । ସୂରୁଜ ଦେବତା ପୂରାପୂରି ଅସ୍ତ ଯାଇ ନ ଥାନ୍ତି । ବୋଉ ବଳଦମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବା ପାଇଁ ଗୁହାଳକୁ ଯାଇଥାଏ । ଦେବ ଭାଇ ବାହାରକୁ କୁଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି । କଜଳ ଆମ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି ମତେ ପଚାରିଲା, ଦେବ ଭାଇ ନାହାନ୍ତି କି ?

ନାଁ, ଏକ୍ଷଣି ବାହାରକୁ ଗଲେ । କ'ଣ ଜରୁରି କାମ ଅଛି ବୋଧେ । ଅବେଳରେ କି କାମ କଲେ ! ଦ୍ବିପ୍ରହରରେ ଖେଳ ବସିଲାବେଳେ କହିଲୁ ନାହିଁ ?

କଜଳ ଦୋ ଦୋ ପାଞ୍ଚ ହୋଇ କହିବ କି ନାହିଁ କହିବ କି ନାହିଁ ଭାବି ଶେଷରେ ମତେ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲା, କଜଳ ଗୋଟାଏ କଥା ପଚାରିବାକୁ ଆସିଥିଲି । ସତ କହିବୁ ?

—କ'ଣ ?

—ତୁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଭଲପାଉ ?

—ମାନେ ?

—ଭାଇ ହିସାବରେ ନା ପ୍ରେମିକ ହିସାବରେ ?

—ଭାଇ ହିସାବରେ ।

କଜଳ ଖୁସି ହେବାର ଦେଖାଗଲା । ମୁଁ ସିନା ନିଜକୁ ଧରା ନ ପକାଇବା ପାଇଁ ଏତେ ବଡ଼ ମିଛଟାଏ କହି ଦେଲି, ଅନ୍ତର ଭିତର କିନ୍ତୁ

ଏଥର ବନ୍ଧୁଙ୍କର ବିଦ୍ରୋହ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ମୁଁ ବଉଳ ଉପରେ ଭୀଷଣ ଚିଡ଼ିଉଠିଲି । ତା'ର କି ଅଧିକାର ଅଛି ଏ ଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ।

ପରେପରେ ବଉଳ କହିଲା—ବଉଳ, ତୁ ଟିକିଏ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ନାହିଁ ସେ ମତେ ବିବାହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ କି ନାହିଁ ?

ବଉଳର ଏ କଥା ଶୁଣିବାରେ ମୋ ଆଖିରୁ ଜଳଧାରା ଖସିଗଲା— ମୋର ଧନ ମୋର ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ବଉଳ ସାହସ କରୁଛି— ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ସାଙ୍ଗ ଦାନାରେ ଧୂଳି ନେବାକୁ ସେ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ ତା'ପରେ ଭାବିଲି ବଉଳର ବା ଦୋଷ କ'ଣ ? ସେ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଜାଣିଛି ଯେ, ଦେବ ଭାଇ ମୋର ମଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ । ତେଣୁ ସେ ନିଜର ମନ ଭାବନା ଖୋଲି କହିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ସାହସ କରୁଛି ।

କରତ ଧୂଇ ପାଖରୁ କାଟେ । ହଁ କରି ହେଉନି କି ନାହିଁ କରି ହେଉନି । ହଁ ବା କରିବି କେମିତି ? ନିଜ ଅଣ୍ଟାର କଣ୍ଠରୁ ଛାଣି ଛାଣି କିଏ ଫିଟେଇ ରୁପା ଟଙ୍କାଟି ଫୋପାଡ଼ି ଦିଏ ? ନାହିଁ ବି କେଉଁ କାରଣରୁ କରିବି ।

ହଠାତ୍ ମୁଣ୍ଡରୁ ଫୁଟିଲା । କହିଲି, ବଉଳ ତୁ ବିବାହିତା ଏବଂ ଆମ ଜାତିର ନୋହୁଁ । ଏ ଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ମୁଁ କେମିତି ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବି ?

ବଉଳ କହିଲା—ହଁ ବିବାହ କରିଛି ମତେ ଯେତେବେଳେ ଆଠ ବର୍ଷ । ମୋ ପୁଅର ବୟସ ମୋଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ବେଶୀ । ମୁଁ ଶାଶୁ ଘର ନ ଯାଉଣୁ ମୋର କୋଳକୁ ଆସିଲାଣି । ସେ ମୋଠୁ ବର୍ଷେ ବଡ଼ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ବୟସ ଏଥିରୁ ଅନୁମାନେ କରି ପାରୁଥିବୁ । ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଭଲ ଜାହାଜ ଏବଂ ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ନେବାକୁ ହୁଏ । ଯଦିଓ ଝଡ଼ରେ ଜାହାଜ ଭାଙ୍ଗି ଯିବାର ଏବଂ ଲୁଣି ହାଓ୍ୱା ଲାଗି ଖାଦ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ତଥାପି ସମସ୍ତେ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ବାଧ୍ୟ, କିଏ ଦମ୍ଭ ଭଙ୍ଗା

ଏବଂ ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ନେଇ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରେ ତ, ଅନ୍ୟ କେଉମାନେ କାଗଜ ତିଆରି ସୁନ୍ଦର ଡଙ୍ଗା ଖୋଜନ୍ତି । ଯାହା ବତାସରେ ଭାସିଯିବ ନା। ମାତ୍ର ମୁଁ ଯେଉଁ ଯାତ୍ରା କରିବି ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନିହାତି ମୁକ୍ତା ଡଙ୍ଗା ଏବଂ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ । ସମୁଦ୍ରର ଟିକିଏ ଗଭୀରତା ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁଣୁ କେତେବେଳେ ତିମି ମାଛମାନେ ଦଳବାନ୍ଧି ହୋଇ ଖାଦ୍ୟ ଲୋଭରେ ଡଙ୍ଗାଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଚୂରମାର କରିଦେବେ ତା'ର ଠିକଣା ନାହିଁ ।

ବାପା ଧନ ଲୋଭରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ୫ ବର୍ଷ ବଡ଼ର ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧକୁ ମୋ ଜୀବନ ସହିତ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛନ୍ତି । ଜଗରେ ସବୁ ଠକା ଯାଇଛି । ବାପା ମଧ୍ୟ ଯାଇଛନ୍ତି । ଭାଇଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ସେତେ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ନୁହେଁ । ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଜାଗାରେ ମତେ ବାହା ଦେବାକୁ ତାଙ୍କର ସମ୍ବଳ ନାହିଁ ।

ତୁ ଟିକିଏ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ମୋର ଦୁଃଖ କହ । ସେ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ଆମ ଗାଁଲି ଜାଗାରେ ବିନା ଭାତ, ରୋଷ ଖୋଜା ଯାଉଛି । ଗୋଟାଏ ଝିଅର ଜୀବନ ପାଇଁ କ'ଣ ସେ ଏତିକି ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ କରି ପାରିବେ ନା ?

ବଉଳର ଦୁଃଖ ଶୁଣି ମୁଁ ବିଶେଷ ମର୍ମାହତ ହେଲି । ଭାବିଲି ପ୍ରକୃତରେ ସ୍ତ୍ରୀର ଜନମ କ'ଣ—ବାଇଗଣ ପରିବ ଠାରୁ ବି ନିହାତି । ଯୁବତୀକୁ ଯୁବକ ଯେଉଁପରି ଗ୍ରହେ, ବୃଦ୍ଧ ବା ତା'ଠାରୁ ନପୁଂସକ ଜନ ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସେହିପରି ଗ୍ରହନ୍ତି । ତା'ର ନିଜର ବୋଲି କିଛି ମତ ନାହିଁ—ବିବାହରେ ତା'ର ରୁଚି ନାହିଁ—ବିବାହ ଗୋଟାଏ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମାତ୍ର, ବିଧବା ହେଲେ ତା ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱାମୀର ସଂସ୍ଥା ନାହିଁ ।

ବଉଳକୁ ମୁଁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ ମୋର ହାତ ଦି'ଟା ଧରି କାନ୍ଦୁଥାଏ ।

ତହିଁ ଆର ଦିନ । ଅଦିନିଆ ବର୍ଷାର ଧୂଆଁ ଅନ୍ଧାର । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଇଥିଲେ ବି ବେଳ ଏତେ ସରି ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ଥଣ୍ଡା ପବନ ସିରୁ ସିରୁ ହୋଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଥାଏ । ମୁଣ୍ଡର ଛିଣ୍ଡା ଛିଣ୍ଡା ବାଳଗୁଡ଼ିକ ତେଲ ବନ୍ଧନ ଛିନ୍ନ କରି ପବନ ସହିତ ନାଚି ଉଠୁଥାନ୍ତି । ମୁହଁଟା ପୋଛି ଟିକିଏ ସ୍ନୋ ମାରି ହେବା ପାଇଁ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲି । ଦେବ ଭାଇ ଶେଯଟା ଉପରେ ଶୋଇଥିଲେ । ମୁଁ ହେଜଲିନ୍ ସ୍ନୋରୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଅଗରେ ଟିକିଏ ଆଣି ମୁହଁରେ ଟିପା ଦେଲି । ମୁହଁ ଆଗରେ ଦର୍ପଣ ରଖି ସ୍ନୋ ମିଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ସମୟରେ ଦର୍ପଣ ଉପରେ ନିଜର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହେଲି । ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ ର ଢେର ସରୁ ଲମ୍ବ କାଳଗୁଡ଼ିକ ଗୋଲେଇ ଗୋଲେଇ ହୋଇ ମୁହଁ ଉପରକୁ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ୁଥାଏ । ଆଖି ପତା ଉପରେ କଜଳ ଦାଗର ମୁହଁର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଥାଏ । ମୁଁ ମୋ ନିଜ ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲି । ସମୟେ ସମୟେ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଏ । ଟିକିଏ ଭାବପ୍ରବଣ ହୋଇ ଦରପଣ ଉପରେ ମୋର ତୃଷିତ ଓଠଟି ଚିପି ଧରିଲି । ଦର୍ପଣର ଶୀତଳ ପରଶରେ ଶିହରି ଉଠିଲି ମୁଁ ।

ତନ୍ଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲି ଦର୍ପଣ ଦେହରେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଛବି ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ମନଟି ତାଙ୍କର ମଉଳି ଯାଇଛି ଗଙ୍ଗଶିଉଳି ଫୁଲ ପରି । ନିରୀହ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଆଖି ଦିଟାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ ସତେ ଯେପରି ମନ ଭିତରେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧର 'କର୍ଣ୍ଣପର୍ବ' । କେହି ହାରି ଯିବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ । ମନ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବେକର ଅସି ଉତ୍ତୋଳନ । ଦାରୁଣ ବ୍ୟଥା-ଭରା ମଉଳା ମୁହଁଟି ପ୍ରତି ଦୟା ଆସିଲା । ଦେବ ଭାଇଙ୍କର ଆହୁରି ଆଗକୁ ଯିବାର ସାହସ ନାହିଁ । ଏ ସାହସକୁ ମୁଁ ସେଦିନ ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ଭାବେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲିନି । ପ୍ରତିଫଳିତ ମୁହଁଟା ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଲି ଅଗଣିତ ଚୁମ୍ବନର ସମ୍ଭାର—ହୃଦୟ ଗହନର ବିପୁଳ ସ୍ନେହ ଦେଇ । ନୀରବ ନିଦୁଆ ମୁହଁଟା

ମୋର ସବୁ ଅତ୍ୟାଚାର ସହିଗଲି । ବାଧା ଦେଇନି—ପ୍ରତିବାଦ କରିନି—ପ୍ରତ୍ୟାଶା କରିନି ।

କେତେଦିନ ତଳର ଘଟଣା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଏଇ ଘର—ଏଇ ଖଟ—କିନ୍ତୁ ଏମିତି ପାଗ ନୁହେଁ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ମୁଁ ନ କହିଲି କ'ଣ ! ନିଜକୁ ନିଜେ ଅହରି ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି । ସେହି ଗୋଟାଏ କଥା—ଟିକିଏ ଭୁଲ—ଯେତେବେଳେ ମନେ ପଡ଼େ ମନ ଦୁଃଖରେ ଲହକି ଯାଏ । ମୁଁ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ରଖିଲି । ଅମାନିଆ ଲୁହଗୁଡ଼ାକ ଅଖି କଣରୁ ଜକେଇ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଝରଣାର ସ୍ରୋତ ତିଆରି କରୁଥିଲା ।

ଦେବ ଭାଇ ହସି ହସି କହିଲେ, ତୁମେ ଏତେ ଅଭିମାନିନୀ ମେଘ ? ସେଦିନ କଥା ମନେ ପକାଇ ପୁଣି କାନ୍ଦୁଛ ?

ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ଦେବ ଭାଇ ତା'ହେଲେ ଶୋଇ ନାହାନ୍ତି । ସେ ସବୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଚଦରରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ କହିଲି ଦୁଷ୍ଟ । ଏଇ ଟିକିଏ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ସେ ଯେମିତି ଅନେଇ ବସିଥିଲେ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମତେ କୋଳକୁ ଭିଡ଼ି ନେଇ କହିଲେ, ତମକୁ ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନି ମେଘ ! ଶ୍ରାବଣ ଆକାଶର ବାଦଲ ପରି ତମେ ସ୍ୱମନା । ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ବର୍ଷାକର । ଅଙ୍ଗର ଏ ହେମଗୁମ୍ଫିତ ଅଦ୍ରି ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରାଣ ଯାହା ଚାହେଁ ତା'ଠୁ ଅଧିକା ପାଇ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଝୁରୁଛି । ମହୋଦଧି ଭିତରେ ବାସ କରି ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ତୃଷାଛି ।

କିନ୍ତୁ ଅଖି ଆଗରେ ଖାଦ୍ୟ ପାନ ଦେଖି ଭୋକିଲା ରହିବା ଅର୍ଥ ବୋକାମି ନୁହେଁ କି ? ଜଳରେ ସନ୍ତରଣ କରୁ କରୁ ତୃଷିତ ରହିବା ଅର୍ଥ ନିର୍ବୋଧତା...

—ତମେ କିନ୍ତୁ ସେ ସାହସ ଦେଇନା ମେଘ !

ସାହସ କାହାକୁ ଦାନ କରି ଯାଏନା । ଏହା ଅଭ୍ୟାସ ବା ସାହସ ବଳରେ ଅର୍ଜନ କରିହୁଏ । ହଠାତ୍ ସେ ମତେ ଛାତିରେ ଭିଡ଼ି ଧରି ମୁହଁଟାକୁ ଖୋଜୁଥିଲେ । ଶେଷରେ ଓଠ କଣରେ କାନଟିକୁ ଚିପି ଧରିଲେ । ମୁଁ ଯାହାକୁ ପ୍ରତିବାଦ କଲି ତାହା ଯେ ଅନ୍ତରରୁ ନୁହେଁ ସେ ବେଶ୍ ବୁଝି ପାରିଲେ । ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରତିରୋଧ ତାଙ୍କର ଅଭିଳାଷକୁ ଖୁବ୍ ବଢ଼ାଇ ଦିଏ ।

ଦେବ ଭାଇ ସନ୍ଦେହରେ ପଚାରିଲେ, ମଉସା ?

ବାପା ଜମି ଆଡ଼େ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆସିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଡେରି ହେବ । ବୋଉ ରୋଷେଇରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛି । ମତେ ଦରକାର ହେଲେ ଡାକିବେନି କି ! ବର୍ଷାରେ ପୁଣି ଓଦା ହୋଇ ଅବା ଏଆଡ଼େ ଆସିବେ କାହିଁକି ?

ମୋ କଥାରେ ଦେବ ଭାଇ ଅତିଶୟ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ସେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନରୁ ଆଶା କରି ନଥିଲେ । ମୁଁ କାହିଁକି ତାକୁ ଏତେ କଥାର ଉତ୍ତର ଦେଲି । ତାକୁ ନିର୍ଭୟ କରିବା ପାଇଁ ମୋର କାହିଁକି ଏ ଲୁଚ୍ଚା ମନ୍ତ୍ରଣା ଭଳି ?

ମୁଁ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲି । ସ୍ନାୟୁଗୁଡ଼ିକ ମତେ ମାନିବାକୁ ଆଉ ରାଜି ହେଲେନି । ଏ ଭଳି ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ହୁଏନା । ପ୍ରାଣ ଧାଇଁ ଯାଏ ଯଥେଷ୍ଟ ବେଶୀ ତୃପ୍ତି ପାଇଁ । ଆଖି ପରଦାରୁ ସମାଜ ଦୂରେଇ ଯାଏ । ଭବିଷ୍ୟତ ଚକ୍ରବାଳ ତଳେ ଲୁଚି ଯାଏ । ଅତୀତ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ସର୍ବସ୍ୱ କରି ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ମିଶି ଯାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଖାଲି ଶିହରି ଉଠେ ସେହି ସମୟକୁ ମନେ ମନେ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥାଏ ।

ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ତୃଷିତ ଅଧର କାନଟିକୁ ଛାଡ଼ି ମୋ ମୁହଁସାରା ଘୂରି ବୁଲିଲା । ତାଙ୍କ ଲୌହ ଆବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ମୋର ପଞ୍ଜରାଗୁଡ଼ା ଚୂନା

ହୋଇଗଲା ପରି ଲାଗୁଥାଏ । ଅତ୍ୟଧିକ ଆନନ୍ଦ ଏବଂ ନୂତନ ଅନୁଭୂତିର ମିଶ୍ରଣରେ ମୋର ଜ୍ଞାନଶକ୍ତି କ୍ରମେ ଲୋପ ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ସେ ନାତିଶୀତୋଷ୍ଣ ପାପୁଲି ଦୁଇଟି ମୋର ଦେହ ସାରା ଖେଳି ବୁଲୁଥାଏ । ମେସ୍‌ମେରିଜିମ୍‌ରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଜ୍ଞାନ ହରାଇଲା ପରି ମୁଁ ଅତି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଶକ୍ତି, ସାହସ, ଗର୍ବ ଯାହାସବୁ ମୋ ପାଖରେ ଥିଲା, ସମସ୍ତେ ମତେ ଏକାକିନୀ କରି ଚାଲିଗଲେ । ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଦମକାଏ ପବନ ହେବାରୁ ଘରର ଝରକାଟି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଖୁବ୍ ଡରି ଯାଇ ଦେବଭାଇଙ୍କ ଦେହ ସହ ମୋ ଦେହଟା ମିଶାଇ ଦେଲି । ତାଙ୍କର ଏଣ୍ଡି ଚଦରଟି ଉଭୟଙ୍କୁ ଏ 'ହଁ' ଓ 'ନାହିଁ' ଅବସ୍ଥିତି ଭିତରେ ଆବୃତ କରି ପାରିଲାନି । ଉଭୟେ ଚାଦରର ସ୍ୱଳ୍ପ ଆବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀହୋଇ ଯିବାକୁ ବୃଥା ପ୍ରୟାସ କରୁଥିଲୁ ଯାହା ।

ପୁଣି ଝଲକାଏ ପବନରେ ଝରକାଟି ଫିଟିଗଲା କେତେଗୁଡ଼ାଏ ଜଳ କଣା ଆମ ମୁହଁରେ ବର୍ଷଣ ଦେଇ । ତାଙ୍କ ଛାତି ଉପରେ ଲାଗି ରହିଥିବା ମୋର ମୁହଁଟିକୁ ଆସ୍ତେ ଉଠାଇ ଦେବଭାଇ କହିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଚେଷ୍ଟା-କର ମେଘ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଗଭୀର ଗହ୍ୱରତମ ପ୍ରଦେଶରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବୁ । ଏବେବି ଉଠିପାରିବା ପାଇଁ ସମୟ ଅଛି । ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦରକାର । ତମେ ସିନା ମତେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦିଅନ୍ତ । ଏ କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାର ପରିଣାମ ବଂଶ ପରଂପରା ଯୋଗ ପରି ଚିରଦିନ ଲାଗି ରହିବ । ଆତ୍ମୀୟମାନେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେନି—ଦୁନିଆ ଆମକୁ ବଦ୍ରୂପ କରିବ— । ଆମର ଅଦର୍ଶ ନାହିଁ—ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନାହିଁ । ଆମ ପ୍ରେମକୁ କେହି ସ୍ୱୀକାର କରିବେନି ।

ଦେବଭାଇଙ୍କ କଥା ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରକ୍ତ କଣିକାରେ ବିଦ୍ରୋହର ବୀଜ ବପନ କଲା । ମୁଁ କେବଳ ଚାହେଁ ? ସେ ପୁଣି ଦୁର୍ବଳ ନୁହଁନ୍ତି ? ମୁଁ ହଠାତ୍ ଉଠି ଆସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ମାତ୍ର ଦେବଭାଇଙ୍କ ବାହୁ ପାଶ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା କଠିନତର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ମୋ ହାତରେ ଝରକାର କଳଣିଟା ଦେଇ ଦେଇ କହିଲେ, ମୁଁ କ'ଣ ଚାଲି ଯିବାକୁ କହିଲି ମେଘ ?

ଉତ୍ତେଜନାର ସୀମା ଡେଇଁ ବିପଦକୁ ବରଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ସିନା ମନା କଲି । ବିପଦ ନ ଆସିବା ପରିସୀମା ଭିତରେ ବୁଡ଼ି ରହି ପରସ୍ପରର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବା ଆମର କାମ୍ୟ ।

ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଗାଲଟା ଉପରେ ମୁହଁଟ ତାଙ୍କ ଦେଇ କହିଲି, ତୁମେ କ'ଣ ଆଦୌ ଦୁର୍ବଳତା ଅନୁଭବ କରି ପାରୁନ ? ବାହାରେ ମେଘ ମେଦୁର ଆକାଶ—ଝିରି ଝିରି ପବନର ସ୍ପନ୍ଦଥରି କମ୍ପନ—କ୍ଷୀଣ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ନିକଟତମା ଜଣେ ଅତି ପରିଚିତା ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ଯୁବତୀ । ତୁମେ ଠିକ୍ ଅଛ ଦେବ ଭାଇ ? ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି ।

ଏଭଳି ଗୋଟାଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ପାରୁଛ—ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ—ଅସମ୍ଭବ !

ମୋର ଘର୍ମାକ୍ତ କପୋଳ ଉପରେ ଓଠ ସଞ୍ଚାରଣ କରୁ କରୁ ଦେବ ଭାଇ କହିଲେ, ମୁଁ ତୋ'ଠାରୁ ଆହୁରି ଦୁର୍ବଳ ମେଘ ! ପ୍ରିୟାର ଟିକିଏ ଇଶାରାରେ ଯେଉଁ ବୟସରେ ସାଗର ଲଙ୍ଘି ଯିବାକୁ ଭୟ ନଥାଏ, ସେ ବୟସର ନିର୍ଲଜ୍ଜ କମ୍ପନ ମୋର ସମସ୍ତ ସ୍ନାୟୁଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରି ଦେଉଛି । ମୁଁ ପୁରୁଷ, ପୁଣି ଯୁବକ । ଯେ ବୟସମା ଙ୍କ କାଟେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ସ୍ନାନରତା, କର୍ମମୁଖରା, ଆନମନା ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଖୋଜି ବୁଲେ—ପଢ଼ିଏ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ଦାମ ଦେବାକୁ ଯିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ସେହି ଉପାଦାନରେ ମୋର ଶରୀର ଗଢ଼ା । ତଥାପି ମୁଁ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ, କାରଣ ପରିସ୍ଥିତି ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟିନିକ୍ଷେପ କଲେ ଦେଖିବ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ବିପଫଳ ଆମ ଜୀବନର ସବୁ କିଛି ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇପାରେ ।

ନିଶାକ୍ରାନ୍ତ ଲୋକେ କିଛି ବୁଝି ନପାରିଲା ଭଳି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ କଥା ମୁଁ ପ୍ରାୟ ବୁଝି ପାରିଲିନି । ଥରି ଥରି କହିଲି—ଏଇ ଦେଖ ଦେବ ଭାଇ, ମୋ ହାତର ଆଙ୍ଗୁଠି ଗୁଡ଼ା କି ସୁନ୍ଦର—କପି ଭେଣ୍ଡି ପରି ଲମ୍ବ ।

ତମ ମୁହଁ ପାଖରେ ଘୂରି ବୁଲୁଛି କିନ୍ତୁ ତାର ତୁମେ ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରି ପାରୁନ । ସେ ଓଠଟା ବଢ଼ାଇ ଥିଲେ । ଖଞ୍ଜା ଘରୁ ବୋଉ ଡାକ ଶୁଭିଲା— ଖାଇବାକୁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବାପା ଆସିବାକୁ ଡେରି ହେବ । ଆମେ ଦୁହେଁ ଆଗ ଖାଇ ଦେବା । ଦେବଭାଇଙ୍କ ଗାଲରେ ଚୁମା ଦେଇ ମୁଁ ଘରର ଦୁଆର ବନ୍ଦ ଯାଏ ଚାଲିଲି ।

ବର୍ଷା ଛାଡ଼ି ଯାଇଛି । ବୋଉ କହିବାନୁସାରୀ ମୁଁ ଓ ଦେବଭାଇ ଏକାଠି ଖାଇ ବସିଲୁ । ମାଂସ ଝୋଳ, ଖେଚୁଡ଼ି ଭାତ, ମଢ଼ିଆ ପାଚେଡ଼ି ଏବଂ ଆଳୁ ପୋଟଳ ଭଜା । ବୋଉର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଦେବଭାଇ ଖଣ୍ଡେ ଚର୍ବି ଲଗା ମାଂସ ମୋ ପାଟିରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ ଚୁପି ଚୁପି କହିଲେ, ଖାଇ ନିଅ । ତମେ ଏତେ ଆଜି କାଲି ଦୁର୍ବଳତା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲ ? ତାପରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ଖଣ୍ଡେ ବଡ଼ ମାଂସ ମୁଣ୍ଡା ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ କହିଲି, ତମେତ ମୋଠୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଯାଇଛ । ମାଂସ ଖଣ୍ଡିକ ଖାଇ ନିଅ । ତାପରେ ହେଁ...ହେଁ...କରି ହସି ଉଠିଲୁ । ବୋଉ ଆମ ହସ ଦେଖି କିଛି ବୁଝି ନପାରି ହସିଦେଲା । ଦେବ ଭାଇ ମୋତେ ଖୁଆଇବାର ଛଳନା କରି ମୋର ଖୋଲା ପିଠିକୁ ବାଁ ହାତରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ଭିତର ଗୁଣ୍ଡା ଆଡ଼କୁ ନୁଆଁଇ ଅଣୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେ ତତଲା ହାତର ପରଶ ମୋତେ ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ । ସେ ଖୁଆଇଲା ବେଳେ ମୋର ଗାଲ ପାଖ ମାଂସ ଝୋଳ, ଖେଚୁଡ଼ି ପ୍ରଭୃତି ବୋଳି ଦିଅନ୍ତି । ବୋଉ ଦେଖି କହେ ଲୁଣ୍ଠା ଖାଇ ଜାଣିନ । ବୋଉ ଆଉ କ'ଣ ପାଇଁ ରୋଷେଇ ଘରକୁ ଗଲେ । ଦେବ ଭାଇ କାନରେ କ'ଣ କହିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନେଇ ମୋ ଗାଲ ଚାଟି ଦିଅନ୍ତି । ମୁଁ ଲାଜରେ ସଢ଼ି ଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପାଟି ଖଣ୍ଡି ଉଖଣ୍ଡି କହି ପାରେନା । ବୋଉ ବାଳେ ଜାଣି ନେବ ବୋଲି ।

ବରଳ କେତେବେଳୁ ଆସି ଆମର ଏ ହସ ଖୁସି ଦେଖୁଛି ଏକଥା ଆମେ ଜାଣି ପାରି ନଥିଲୁ । ସେ ଯେତେବେଳେ କହିଲା, ଏଇ କ'ଣ ଅଭ

ଛିଅପିଆ ସବୁଦିନ କି ? ସେତେବେଳେ ମୋ ଛାତିରେ ଛନକା ପଶିଲା । କୋଉ ଟାଣରେ ମୁଁ ଆଜ ବଉଳ ଆଗରେ କହିବି ଯେ ଦେବ ଭାଇ ମୋର ମାଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭାଇ ପରି ସ୍ନେହ କରେ । ବଉଳ ନିଶ୍ଚୟ ମତେ ସନ୍ଦେହ କରୁଥିବ । ମନଟି ମୋର ସେହି ଲଗେ ମରିଗଲା । ଖାଇ ସାରି ଆମେ ଦୁହେଁ ଉଠି ପଡ଼ିଲୁ । ବୋଉ କହିଲା, ଏତେ ସହଳ କଣ ଉଠି ପଡ଼ିଲ ମ ?

ବଉଳ, ଦେବ ଭାଇ, ମୁଁ ଶୋଇବା ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ନୂଆ ବୋଉ ନାହାନ୍ତି । ଖେଳ ହେବ କଅଣ ? ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ ବୋଉ 'କହନ୍ତି— ମେଘ, ତାସନ ଦିଅ ମଜା ଦଉନ୍ତୁ । ମୋତ ଦ'ଣ ବେଳ ହେବ । ନଜର ଦାଗିଜ୍ଞ ମୁଁ ଭୁଲି ପାରିଲି । ବଉଳ ଆବୃତ୍ତା ପଡ଼ି କହିଲା, ହଁ ଯା···ଯା··· । ନୂଆବୋଉ ଆସିଲେ ସିନା ଖେଳିବା । ବାଧ ହୋଇ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ବଉଳ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଲି । ମନଟା ତାହାଁଙ୍କ ପାଇ ଛୁଇଁଲା । ବଉଳ ଉନ୍ମାଦ ହୋଇଛି । ନିଜର ବାହାଘରରେ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତି ତାର ଯଥେଷ୍ଟ ଦୁର୍ବଳତା ଥାଏ । ଆସିଲା ବେଳେ ସେ ପଚାରିଲା, ବଉଳ, ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ମୋ ବିଷୟ ପଚାରୁଥିଲୁ ? ମୁଁ ନାହିଁ କହିବାକୁ ବାଧ ହେଲି । କହିଲି, ଭଉଣୀ ହୋଇ ଏତେ ବଡ଼ ଲାଜ କଥା ମୁଁ କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ମିଛ କହିଲି । ବଉଳ ମନ ଦୁଃଖରେ କହିଲା, ତେବେ ତୁ ଟିକିଏ ଉତ୍ତର ଭରି ଭାମ ଛୁଟାଇ ଅଛିରୁ । ମୁଁ ଏଇ ନଗ୍ରେଳାରେ ପାଗୁଛିବ ।

ମୋ ଦେହ ଗୁଞ୍ଜିକନା ହୋଇ ଗଲା । ମୋ ପେଡ଼ି ସାଇତା ଲୁଗାଟିକୁ ବଉଳ ବେଶ୍‌ରାଗ ନେଲା ଭଳି ମୋତେ କଷ୍ଟ ବୋଧ ହେଲା; କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

*

ବାସନ ଦିଅଣ୍ଡ ସହଳ ମାଜି ସାରି ମୁଁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କବାଟ ପାଖ କାଟେ ଗୁହଁଲି । ବଉଳ ନଇଁ ପଡ଼ି ଘର ଚଟାଣ ଉପରେ ନଜର ଭାନ

ଫୁଲ ଖୋଜୁଛି । ଗାଈ ସେଠି ଭଳି ବେକ ଓ କାନ୍ଧ ସନ୍ଧିରେ ଏବଂ ଅଣ୍ଟାରେ ଲୁଗା କାନିଟା ଓହଳି ପଡ଼ୁଛି । କଡ଼ ପଟରୁ ଛାତିର ଗୋଟାଏ ପାଖ ମଟେଡ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦିଶୁ ଥାଏ । ଅପର ପାଖଟା ଯେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଦିଶୁଛି ଏଥିରେ ସଂଦେହ ନାହିଁ । ଝଲକାଏ ପବନ ଝରକା ଦେଇ ଘର ଭିତରର ସବୁ ଜିନିଷକୁ ଥରାଇ ଦେଲା । ବଉଳର ଓହଳା କାନିଟା ଆହୁରି ଓହଳି ଗଲା । ବଉଳର କିନ୍ତୁ ସେଥିପ୍ରତି ନଜର ନାହିଁ । ସେ ନ ଜାଣିଲା ପରି ଫୁଲକୁ ନଇଁ ଖୋଜି ଚାଲି ଥାଏ ।

ଦେବ ଭାଇ ଏଣେ ଖଟ ଉପରେ ନିର୍ଜୀବ ହୋଇ ଯାଇ ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ କଥା ବାହାରିବ ବାହାରିବ ହୋଇ ବାହାରୁ ନଥାଏ । ସେ ବହୁ କଷ୍ଟରେ କହିଲେ—ଅଚ୍ଛା ପର, ତମକୁ ଶୀତ ଲାଗୁନ ? ଖାଲି ଦେହରେ ଅଛ ! ଆଜି ପୁଣି ବର୍ଷା ପାଗ ।

ବଉଳ ଝଲକ ହସି ଠିଆ ହୋଇ ଗଲା । ବାଁ କାନ୍ଧରେ ପଣତକୁ ଦେଉ ଦେଉ କହିଲା, ଗରିବମାନେ କ'ଣ ସବୁବେଳେ ପିନ୍ଧିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ? ତା'ପରେ ଖୋଲା ଦେହରେ ରହିବା ଆମର ପ୍ରାୟ ଅଭ୍ୟାସ କହିଲେ ଚଳେ ।

ଦେବ ଭାଇ କିନ୍ତୁ ବଉଳର ଏ ଅବସ୍ଥା ଆଉ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ବଉଳ ଠିଆ ହୋଇ ଯିବା ପରେ ଓହଳି ଯାଇଥିବା ଲୁଗା ତଳ ଜାଙ୍କ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ତାର ଛାତିରେ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଛାତିର ଦୁଇ ପାଖ ଫୁଙ୍ଗୁଳା ।

ଦେବ ଭାଇ କହିଲେ, କିନ୍ତୁ ଯୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ ତାଲୁଢ଼ ଭଲ ଭାବରେ ଢାଙ୍କିବା ଦରକାର, ଯେପରିକି ନିଜର ଦେହ ଲୁଚିପାରିବ ।

ଏ ଘରେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଯେ ଅଛି ତାକୁ ଲୁଚାଇବାର ଅବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ମାନେ ?

ତମେ ନିଶ୍ଚୟ କଉଳଠାରୁ ଶୁଣିଥିବ ଯେ ମୁଁ ତମକୁ ଭଲ ପାଏ । ଏପରିକି ବିବାହ କରିବାକୁ ବି ରାଜି । ଖାଲି ତମ ମତ ଏବଂ ରୁଚି ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରେ ।

ତାପରେ କଉଳ ତା'ର ସମସ୍ତ ଇତିହାସ ଗଦଗଦିଆ କଂଠରେ ଗାଇ ଚାଲିଲା । ଦେବୁ ଭାଇ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ନିଜର ଓର୍ଦ୍ଧି ତଉଲିଆଟାକୁ ତା ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ଅଳ୍ପ ହସି କଉଳ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲା । ଟିକିଏ ଲାଜ କଲାନି । ଦେବୁ ଭାଇ କିଛି ନ କହି ପାରି ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ମୁହଁଟା ବୁଲାଇ ନେଲେ ।

କଉଳ ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ସାରି ଦେବୁ ଭାଇଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ରଖିଲା । ଆଖିରୁ ତାର ଧାର ଧାର ଲୁହ ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ସେ ଦେବୁ ଭାଇଙ୍କ ପାଦ ଦିଟା ଛାତିରେ ଜାକି ଧରି କହୁଥାଏ—ଦେବତା, କ'ଣ ଠିକ୍ କଲ ? ଗୋଟାଏ ଝିଅର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପାଦରେ ଦଳି ତମେ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ କ'ଣ ଆଗେଇ ଚାଲିବ ?

ଦେବୁ ଭାଇ ଏ ଯାଏଁ ନୀରବରେ ସବୁ ସହି ଯାଉଥିଲେ । କଉଳର ବିକଳ କାନ୍ଦଣାରେ ତରଳି ଯାଇ ଛାତି ଉପରକୁ ଓଠାଇ ନେଇ ନେଇ କହିଲେ: ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବନି ମୁଁ ତମକୁ ପାଇ କେତେ ଧନ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୋ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଇ କୌଣସି ଯୁବକ ବିବାହ କରିବାକୁ ରାଜି ହେବନି । ମତେ ଆହୁରି ଚାରିବର୍ଷ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ ।

ଦେବୁ ଭାଇଙ୍କ ଏ ବ୍ୟବହାର ମୋ ଦେହରେ ଶହ ବୃଶ୍ଚିକ ଦଂଶନର ଜ୍ୱାଳା ଆଣିଦେଲା । ମତେ ଲାଗିଲା ସତେ ଯେପରି ମୋ କଲିଜାଟାକୁ କିଏ କ୍ଷୁରଧାରରେ କାଟି ଚାଲିଛି । ମୁଁ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ଘର ଭିତରକୁ ପଳେଇଗଲି । ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ । କଉଳ ଖାଲି ରାଗରେ ରକ୍ତ ଚାଉଳ ଚୋବାଇଲା ପରି ହେଲା । ସେ ଦିନ ଆଉ ଖେଳ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ କି ଦେବୁ ଭାଇଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲାନି ।

ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଦିନ ପନ୍ଦରଟା ଅତୀତ ହୋଇଗଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଆଉ ଦିନେ ଥାଏ । ରାତି ପାହିଲେ କଉଳ ଚାଲିଯିବ । ଏଇ ତିନି ଦିନ ମୁଁ ଦେବଭାଇଙ୍କ ଉପରେ ରାଗ ଥିବାରୁ କଥା କହି ନାହିଁ । ଦେବଭାଇ ମଧ୍ୟ ତାର ମତେ କିଛି କହି ପାରି ନାହାନ୍ତି । କଉଳଠାରେ ତାଙ୍କର ଏ ସାମୟିକ ଦୁର୍ବଳତା ଯେହେତୁ ଅତି ଉଲଗ୍ନ ଭାବରେ ମୋ ନିକଟରେ ଧରା ପଡିଯାଇଛି, ତେଣୁ ସେ ସଦାବେଳେ ନିଜକୁ ଦୋଷୀ ଭାବି ମୋ' ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହୁଥାନ୍ତି । ମିଶିବାର ବା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ସୁବିଧା କଉଳ ଆମକୁ ଦେଉନି । ତାର ଯୁଧି ଭି ଅମ୍ବା ମତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଲାଗି ରହିଲା । ବୋଉ ସାଇ ପଡ଼ିଶା ବୁଲି ଗଲାବେଳେ ଅଥବା ତାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଯିନା ମୁଁ ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ଭାବ ବିନିମୟ ହେଉ । ସେହି ସମୟ ଭିତରେ କଉଳ ଆସି ଖାଲି ବାଧା ଜନ୍ମାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ମୁଁ ତାକୁ ସୁବିଧା ଦିଏ । କିନ୍ତୁ ତୁ ତ ମୂର୍ଖ, ମୁଁ ତ ମୂର୍ଖ ହଂସ ଡାହିଁ ଖାଇଁ ଧୋଇବା ଭିତ୍ତିର ବୀଜକ୍ରମ ଘଟିଲା । କଉଳ ହିନା ମତେ ସଂଦେହ କରୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଦେବ ଭାଇ ଏବଂ ମୁଁ ଯେ ଏତେଦୂର ଆଗେଇ ଯାଇଛୁ ଏ କଥା ସେ ଜାଣେନି । ମନ ଭିତରେ ସେ ଖାଲି ମୋ ଉପରେ ଚିଡ଼ି ଉଠୁଥିଲା । ଲାଜ କଥା ଗୁଡ଼ା କହି ପାରୁ ନଥିଲା । ଭାବୁଥିଲି ମୁଁ ତାକୁ କାହିଁକି ସୁବିଧା ଦେଉନି ।

ମୁଁ ଏମିତି କେତେ କଣ ଭାବି ଭାବି ରାତି ପଟେ ପହଁଥିଲି । ସଞ୍ଜ ଗଡ଼ିଯାଇଛି । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀର କୈଶୋର ଜହ୍ନ ଆକାଶରେ ଉଙ୍କି ମାରୁ ଥାଏ । କୂଅ ନିହ ଉପରେ ବସି ମୁଁ ଭାବୁ ଥାଏ । ଏତେ ଦିନର ବିରହୀ ମନ ହଠାତ୍ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେଇ ବସିଲା । ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ—ନାରୀ ମନ ହଠାତ୍ ଆକାଂକ୍ଷିତ ପୁରୁଷ ପ୍ରତି ଏପରି ଦରଦୀ ହୁଏ କିପରି ? ଏମିତିକି ମଦ୍ୟପ, ଅସତ ଚରିତ୍ର ସ୍ୱାମୀର ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ଭକ୍ତି କରେ । କଉଳ ସହିତ ଦେବ ଭାଇଙ୍କର ସେ ପନ୍ଦର ଦିନ ତଳର ଘଟଣା ମନେ ପଡ଼ି ମୋ ପ୍ରାଣ ତାଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ପାଇଁ ପାଗଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ବସନ୍ତର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଜହ୍ନ ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କା ଯୁବତୀ ଝିଅର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ନେଇ

ଆକାଶରେ ଝଲ୍କିମାରୁଛି । କୂଅ ମୂଳ ହେନା ଗଛରୁ ଭାସି ଆସୁଛି ମୃଦୁ ମଧୁର ଗନ୍ଧ । ପବନ ଖୁବ୍ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବହୁଥିଲା । ଶୀତ ସାମାନ୍ୟ ଥାଏ । ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ ପାଇ ଫୁଲି ଉଠୁଥିବା ଜୁଆର ଭଳି ମୋ ଦେହର ମାଂସ ଫୁଲି ଉଠୁଥାଏ । ସେ ଚାହିଁଥାଏ ତାହା ହାତର ପରଶରେ ଲାଜକୁଳୀ ଲତା ଭଳି ନଇଁ ପଡ଼ି ଅଁଳିଆ ତଳେ ଲୋଟି ଯିବାକୁ । ମୋ ଆଗରେ ଖାଲି ଗୋଟିଏ ରୂପ ଭାସି ବୁଲୁଥାଏ—ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଦେବ ଭାଇ । ଅଉ କେହି ମନେ ପଡ଼ୁନି । ମୁଁ ଉନ୍ମାଦିନୀ ହୋଇ ମୁହଁଟିକୁ ହାତ ପାପୁଲିରେ ଢାଙ୍କି ଦେଇ କୂଅ ବନ୍ଧ ଉପରେ ନଇଁପଡ଼ିଲି । ହଠାତ୍ ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା କୂଅ ଭିତରକୁ ଗଳି ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଡେଇଁ ଯାଉଥିଲି ଅତି ଅସହାୟ ଭାବରେ । ହଠାତ୍ କାହାର ହାତ ଦୁଇଟା ମତେ ଓଟାରି ଧରିଲା ଅଣ୍ଟା ପାଖରୁ । ଦେବ ଭାଇ । ଅତୀତକୁ ଭୁଲି ଯାଇ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନରେ ଲାଜେଇ ଗଲି । ମୁହଁରେ ରକ୍ତ ଅବିରର ରଙ୍ଗ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଛାତିରେ ଝାଉଁଆ ମୁହଁଟି ଢାଙ୍କି ଦେଇ କହିଲି—ତୁମେ ଯଦି ହଠାତ୍ ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚି ନଥାନ୍ତ ତେବେ ଏତେବେଳକୁ ମୁଁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ସଂସାରରେ ଥାନ୍ତି । ମୋ ଅଶ୍ରୁଳ ଲୁହ ଲୁହ କାନରେ ସେ ପୋଛି ଦେଇ ଦେଇ କହିଲେ, ମତେ କ୍ଷମା କରିଛ ମେଘ ? ପୁରୁଷ ହୋଇ ଥିଲେ ତୁମେ ବୁଝି ପାରନ୍ତ ନାରୀର ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଏଡ଼ି ଦେବା କେତେ କଷ୍ଟ-ଦାୟକ । ପର କାଲି ଶଶୁଘର ଯାଉଛ ନା ?

—ହଁ । ମୋ କଂଠ ଭାରି ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

—ତୁମେ କେଉଁଦିନ ଯିବ ?

ହସି ହସି ଦୁହେଁ ଏକାଠି ହୋଇ ଗଲାବେଳେ ମୁଁ କହିଲି, ତମେ ସେବେ ରହିବ ?

ଦେବ ଭାଇ ମୋର ଜୁଡ଼ାରେ ଗୋଟିଏ ହେନା ଡାଳ ଖୋସି ଦେଇ ଦେଇ କହିଲେ, ମୋ ର ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ଅଳଙ୍କାର ଦେବାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ହେନା ଫୁଲ ଡାଳରେ ତୁମେ ଯେବେ ଖୁସି, ତେବେ ଚାଲ ।

ଜଜିଲ ଦେବ ଭାଇ ପୁଣି ସେହି ପୁରୁଣା ପ୍ରଶ୍ନର ପୁନରୁତ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି । କାନ୍ଦ କନ୍ଦ କହିଲ, ବାରମ୍ବାର କ୍ଷମା ମାଗିଲେ ମୁଁ କ'ଣ କ୍ଷମା ପାଇବାର ପାତ୍ରୀ ନୁହେଁ ? ଗୋଟାଏ ଲହସରେ ସେଦିନ କ'ଣ କହି ଦେଇଥିଲ ଯେ ତାର ଖାଲି ଖୁଣ୍ଟା ଦେଉଛ । ମୁଁ ଏତେ କୁତ୍ସିତ ଓ ନୀଚ ମନୋବୃତ୍ତିର ନୁହେଁ ଯେ ଅଳଙ୍କାର ପାଇଁ ତୁମ ନିକଟରେ ଗୁହାରି କରୁଥାନ୍ତି । ମନର ମିଳନରେ ଦେହ ସାରା ଯେଉଁ ଅଳଙ୍କାର ଦବା ଜିନିଷ ଲଗି ଯାଏ ତାଠୁ ବଳି କ'ଣ ଏ ସୁନା ରୂପାର ଅଳଙ୍କାର ? ଅଚ୍ଛା କହିଲ, ଆମେ ଜନ୍ମ ହେଲା ବେଳେ କ'ଣ ଅଳଙ୍କାର ଲଗାଇ ଆସିଥିଲୁ ? ମଲାବେଳେ କ'ଣ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉ ? ତେଣୁ ଏ ସବୁ ଆମେ ଦାବି କରିବା ଯେପରି ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ସେହିପରି ଘୃଣ୍ୟ । ମୋ ଦେହରେ ତ ଟିକେ ସୁନା କି ରୂପା ନାହିଁ ।

ଦେବ ଭାଇ ମୋର ଏଇ ଓଜସ୍ୱିନୀ ଭାଷଣରେ ହସିଲେ । ହଠାତ୍ ମୋ ଦେହରୁ ଲୁଗାଟା ଭିଡ଼ି ନେଇ ଗଲେ । କହିଲେ, ଜନ୍ମ ହେଲାବେଳେ ତମେ ଏଟା ଆଣି ନଥିଲ ଏବଂ ଚାଲିଯିବା ବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଏଇଟା ପାଇଁ ଏତେ ଲୋଭ କାହିଁକି ? ଏଇଟାର ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରିଲେ ଜାଣିବି ତମେ ଧନ ସଂପତ୍ତି, ଅଳଙ୍କାର ଇତ୍ୟାଦିର ଲୋଭ ଛାଡ଼ି ପାରିନ କେଲ୍ ।

ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଏପରି ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରି ନଥିଲି ।

ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣର ବିପୁଳ ମହୋତ୍ସବ । ମୋ ଦେହରେ ଶାୟାଟି ଛଡ଼ା କିଛି ନଥାଏ । ହଠାତ୍ ଆସନ୍ନ ବିପଦର ସୂଚନା ପାଇ ଘେଣ୍ଟା ତା ଖୋଳ ଭିତରେ ପଶିଗଲା ପରି ମୁଁ ଆଣ୍ଠୁ ସନ୍ଧିରେ ମୁହଁଟିକୁ ଜାକି ହାତ ଘୋଡାଇ ଲେଗ୍ରୁ ଲେଟ ହୋଇ ବସିଗଲି । ଏଭଳି ଅସହନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଆଉ ଲୁଗାଟା ଫେରାଇ ଦେବା ପାଇଁ କେତେ ମିନତି କଲି । ସେ ଲୁଗାଟା ଫେରାଇ ଦେଲେନି ତ ବରଂ ହସି ହସି ମୋ ମୁହଁ ଚାରିପାଖ କ'ଣ ଖୋଜି

ବୁଲିଲେ । ମନେ ହେଉଥାଏ ସତେ ଯେମିତି ତାଙ୍କ ଆଖି ଦୁଇଟିରୁ ଦୁଇଟି ତେଜସ୍ୱୀ ରଶ୍ମି-ସ୍ରୋତ ନିର୍ଗତ ହୋଇ ମୋ ଦେହ ସାରା ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିଛି । ଚମଡ଼ା ଉପରେ ସେହି ଆଲୋକ ରଶ୍ମିର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ରେଖା ଛୁଇଁ ପରି ଫେଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଉଛି । ମୁଁ ନିଃସହାୟ ହୋଇ ଗୃହାଙ୍ଗଣରେ ବାନ୍ଧି ହେଲି । ତଥାପି ସେ ଦେଲେନି ।

ସରି ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲି । କହିଲି, ପ୍ରକୃତିକୁ ପଦାରେ ଦାଣ୍ଡ ଦେବାର ଶକ୍ତି କାହାର ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁବ୍ କମରେ ଜଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଉଲଗ୍ନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ନଗ୍ନତାରେହିଁ ସୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭବ । ଆଜି ଆଉ କାଲି ସଭ୍ୟତାର ମାପ କାଠି ନଗ୍ନତାର ପରିମାଣ ଉପରେ ଗଢ଼ି ଉଠୁଛି । ଆଉ ତୁମ ଭଳି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ଯୁବକମାନେ ଏ ଭଳି ନଗ୍ନତା ଉପଭୋଗ ପାଇ ସିନେମା ଦେଖନ୍ତି । ପ୍ରୌଢ଼ ତୃତୀୟ ୪ର୍ଥ ବିବାହ ପାଇଁ ପଛେଇ ନାହିଁ । ମଜୁରିଆର ଦୈନିକ ଖାଇବା ନ ଥାଇ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ସେ ବିବାହର ଜଂଜାଳ କରି ନିଏ । ଆବଦ୍ଧ କୋଠରୀର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କାମନ ପିପାସୁ ସ୍ୱାମୀ ଅନେକ ଭାବରେ ନଗ୍ନତାକୁ ଉପଭୋଗ କରି ପାରେନି ବୋଲି ବାହାରର ନିରୋଳାକୁ ସହଧର୍ମିଣୀକୁ ନେଇ ଆସେ । ସେ ଭିତରୁ ତମେ ଜଣେ ନିଶ୍ଚୟ । ନେଇ ଆଣି ଥୋଇ ଜାଣିଲେ ଗୈରିକ ବଦ୍ୟାଟି ଭଲ' ବାହାକୁ ଜଣା ନାହିଁ କହିଲ ? ହଉ ଛାଡ଼, ସଂଧ୍ୟା ପହର, ଯାଇ କଏ ଦେଖେ ?

ଦେବ ଭାଇ ହଠାତ୍ ଲୁଗାଟିକୁ ମୋ ଛାତି ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ମୁଁ ମନା କଲି—ଯେପରି ଭାଡ଼ ନେଇଥିଲି, ସେହିପରି ପିନ୍ଧାଇ ଦିଅ । ସେ ଅନନ୍ତରେ ନିକଟେଇ ଆସି ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇ ଦେଇ କାନ ପାଖରେ କହିଲେ, ଏଠା କ'ଣ କେହି ଦେଖି ପାରିବେନି ? ତାଙ୍କ ଅଧର ପରଶରେ ମୁଁ ମୂର୍ଚ୍ଛି ଗଲି । ଆଉ କିଛି ଜାଣିନି । ଖାଲି ନିହାତି ଅବାସ୍ତବ କଥା ଗୁଡ଼ିକ ମୋର ଅଚେତନ ମନରେ ଖେଳି ବୁଲୁ ଥାଏ ।

ଧ୍ୟାନରେ ହଠାତ୍ ଏ ଖସ୍ ଖସ୍ ଶବ୍ଦ ହେବାରୁ ମନର ମହକ ମରିଗଲା । ଆଖି ଖୋଲି ଯାହା ଦେଖିବାକୁ ଭାବିଥିଲି ତା' ନୁହେଁ । ଦୁନିଆର ରୂପ ଏ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଦଳି ଯାଇଛି । ଦେବ ଭାଇ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉପହାର ହେନା ଡାଳଟିକୁ କେହି ମୋ କାନ ନାକରେ ଘେଞ୍ଚି ଦେଇ ଦେଇ ମୋ ଦେହର ଲୁଗା ସଜାଡ଼ି ଦେଉ ଥିଲା । ଚନ୍ଦ୍ର ଆକାଶର କେଉଁଠାଏ ଉପରକୁ ଉଠି ଗଲାଣି । ଶୀତ ବେଶ୍ ଜମି ଗଲାଣି ।

ମଠେ ଜଟିକାର ଦେଖି କଜଳ ଟିକ୍ ପିସ୍ତଲରୁ ଗୁଳି ଫୁଟିଲା ପରି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା 'ଲୁଚୁଛୁ ନା ନଗାଡ଼ ବସି ଦେଖୁଛୁ' । କେଡ଼େ ମୁହଁ ଟେଣରେ କହୁଥିଲୁ-'ମୋର ଭାଇ । ତମେ ସବୁ ଏମିତି ପାପକଥା ଗୁଡ଼ା ଭାବୁଛ କେମିତି ?' ହେନା ଆଡୁଆଳରେ ରହି ସବୁ ଦେଖିଛି ଲୋ ଦେଖିଛି । ଯୁ' ମାନେ କହନ୍ତି ପୁରୁଷ ହୋଇ କେ ଯତି ନାହିଁ କି ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ କେ ସତୀ ନାହିଁ, ସେମାନେ କଣ ମିଛ କହନ୍ତି ? ଭାଇ ଭାଇ କୋଲି ଯେଉଁ ମୁହଁରେ କହୁଥିଲୁ ତାହିଁ ସେ ମୁହଁ ? ପୁରାଣରୁ ତ ଜାଣିଛୁ ଅଭିମନ୍ୟୁ ତାଙ୍କ ମାମୁଁ ବଳଦେବଙ୍କ ଝିଅ ଶଶୀରେଖାକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଇତିହାସରୁ ତ ପଢ଼ିଛୁ ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ଭାଇ ଜୟଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଝିଅ ସଂଯୁକ୍ତାକୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ରକ୍ତର ଏତେ ନିକଟତମ ସମ୍ପର୍କ ଥାଇ ବିବାହ ଯେଉଁଠି ସମ୍ଭବ, ସେଠି ଦେବ ଭାଇ କ'ଣ ନା ଭାଇ ? ହଇଲେ, ତୋ ମାଉସୀଙ୍କର ପେଟିଆ ପୁଅ ରକ୍ତର ସଂପର୍କ କେଉଁଠି ରହିଲା ଶୁଣେ ? ନଈଁ କବୁଦ ଏକଠି ବହିବାର ଉଦାହରଣ ଇତିହାସରେ ବିରଳ । ସେଇଥିପାଇଁ ସେଦିନ ମୁଁ ସେତେ ପ୍ରକାର ଫିସାଦ କରି କହିଲି ଦେବ ଭାଇ ଶୁଣିଲେ ନା । କୁ'ଠି ଦେଖିଛୁ କନ୍ୟା ଯୁବତୀର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛି ? ପେଟରେ ଭୋକ ନଥିଲେ ପୁନରାୟ ଖାଇବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେନା ।

ଯାହାହେଉ, ମୋ ମନରେ ଯେଉଁ ଅବଶେଷ ରହି ଯାଇଥାନ୍ତା, ତାର ମୀମାଂସା ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖି ମୁଁ ଶାନ୍ତି ପାଇଲି । ଯେଉଁ ଆଶା ଓ

ଉତ୍ତେଜନା ନେଇ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପାଖରୁ ମୁଁ ବିଦାୟ ନେଇ ଶାଶୁଘର ଫେରି ଯିବାକୁ ବସିଥିଲି ତାର ଅବସାନ ଘଟିଛି । ମୁଁ ଖୁସି । କାରଣ ବଉଳ ମୋର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ । ଆଗରୁ ଯଦି ତୁ ମତେ ଜଣାଇ ଦେଇଥାନ୍ତୁ ହୁଏତ ମୁଁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ନ କରି ତୋ ଦୁହିଁଙ୍କ ପଥରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ୍ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥାନ୍ତି । ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା କରାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଯାଉଛି ବଉଳ ! ନିଶ୍ଚିତ୍ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରିଆସିଥିବା ଭୁଲଗୁଡ଼ିକୁ ଧରିବୁନି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେବୁ । ମୋର ଉପସ୍ଥିତି ଯୋଗୁ ସେ ଖୁବ୍ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡ଼ି ଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଥିଲି । କେଉଁ ମୁହଁ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବି ? ମୋ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ କ୍ଷମା ମାଗି ନେବୁ ।

ବଉଳ ଆଉ କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଖିରେ ତାର ଧାରା ଶ୍ରାବଣର ଝଲତକ ଧାର । ମନରେ ଭୀଷଣ କଷ୍ଟ ଲାଗିଲା । ବଉଳକୁ ଗୋଟିଏ ଆଶା ଦେଖାଇ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଭୁଲ କରିଛି । ଯଦି ସିଏ ପ୍ରଥମରୁ ଜାଣି ପାରିଥାନ୍ତା । ଦେବ ଭାଇ ଏବଂ ମୋ ଭିତରେ ମଧୁର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ତେବେ ଆଶା ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଏଭଳି ନିର୍ଲଜ ଭାବରେ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ପୁରୁଷ ଆଗରେ ନିଜ ଦେହକୁ ସେ ଢାଳିଧରି ନ ଥାନ୍ତା । ବିବାହିତା ଯୁବତୀ ସିଏ । ପ୍ରୌଢ଼ା ସ୍ୱାମୀ ତାର ଯଦି ଏ ଘଟଣାରୁ ବିନ୍ଦୁଏ ଜାଣିପାରେ ତା ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ଝଡ଼ ଉଠିବ ସେଥିପାଇଁ କିଏ ଦାୟୀ ହେବ ? ମୁଁ ବଉଳକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଧରିଲି । ମନେ ହେଲା ବଉଳ ଯେମିତି ମିଳନର ସମସ୍ତ ମମତା ମୋ ନିକଟରୁ ଜୋର କରି ଛଡ଼ାଇ ନେଉଛି । ସେ କାଲିଠାରୁ ପର ହୋଇଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଝିଅ ଏମିତି ପର ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ବାଲ୍ୟସ୍ମୃତି ଉପରେ ସମାଧି ମନ୍ଦିର ତୋଳି ଝିଅ ନୂଆ ସଂସାର ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାଲି ଯାଏ । ବଉଳ ଚାଲି ଯିବ । ମୁଁ ପରଦିନ ଯାଇପାରେ ।

ଧର୍ମ ପଣ୍ଡ ଥିବାର ଜନ୍ମ ନେଇଛି ମନ ଏବଂ ବଉଳର ବିଦାୟ-ସ୍ପନ୍ଦନ ହୃଦୟକୁ ମଥିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-ବିରତ କରାଇଥାଏ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ଦେଖିଲି ଦେବ ଭାଇ ସୁନ୍ଦରକେଶଟାକୁ ସଜାଡ଼ିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ବୋଉଠାରୁ ବୁଝିଲି ଯେ ସେ କାଲି ସ୍ତଡ଼ଥାଇ ଗାଡ଼ିରେ ଫେରି ଯାଉଛନ୍ତି । କାନ୍ଥରେ ଧକ୍କା ଖାଇଲା ଭଳି ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା ବୁଲାଇ ଦେଲା । ନିଷ୍ପ୍ରଭ ପ୍ରାଣଟା ହଠାତ୍ ବିରହ ଜ୍ୱାଳାରେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ବୋଉ ଆଗରେ କେଉଁ ମୁହଁରେ କହନ୍ତି ଦେବ ଭାଇ ଆଉ କେତେଦିନ ରହନ୍ତୁ । ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଛୁଟିରେ ତ ଅଛନ୍ତି । ଫଳ ବାହାରୁ ଯିବେ ? କିନ୍ତୁ ବୋଉ ହଁ କରି ଦେଇଛି । ଦେବଭାଇ ଚାଲି ଯିବେ । ମୁଁ ଅଟେରୀ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଏତେଦିନର ଆନନ୍ଦର ଏପରି ବ୍ୟର୍ଥ ପରିଣତିରେ ମୁଁ ଟିକିଏ ନମ୍ରୀଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ।

ଦେବ ଭାଇ କେତେ ଶରଧାରେ ବୋଉର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମଠର ଢିଂଗୁଣ୍ଡା ଖୁଆଇ ଦେଲେ । ସେ ଗୁଡ଼ା ମୋର ମନେ ପଡୁଥାଏ । ବାଡ଼ି ଘର ସିମେଣ୍ଟ ଚଟାଣ ଉପରେ କାନିଟା ପାରିଦେଇ ଶୋଇ ଚଳି ।

ସତେ କ'ଣ ନିଦ ଲାଗନ୍ତା ? ଅଭିମାନ ଭରା ଛାତିରୁ ରହି ରହି ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ବାହାରୁଥାଏ । ଧର୍ମ ଶିଖିବାକୁ ପର ଅକ୍ଷିପଟରୁ ଗରମ ପାଣି ବୋହି ପକ୍କା ଚଟାଣ ତିନ୍ତାଇ ଚାଲିଲା । ଯାହାକୁ ଆମେ ଲୁହ କହୁ । ତା' ରକ୍ତର ରୂପାନ୍ତର ମାତ୍ର । ଆଖି ପତାରେ ହାତ ଘଷି ଘଷି ତାହା ଫାଳ ଖୋଲପା ପରି ଠାଣ ହୋଇ ଗଲାଣି । କାହିଁକି କାନ୍ଦ ମାଡ଼ିଲା ମୁଁ ମୋଟେ ବୁଝି ପାରିଲିନି । ନାରୀ ଏମିତି ବୁଝି ନପାରି ସ୍ୱାମୀ ବିଦାୟ ବେଳରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରାଏ । ଦେବ ଭାଇ ଆସିଥିଲେ ଅଷାଢ଼ର ବାଦଲ ପରି ; ଅଶ୍ୱିନର ନିର୍ମଳ ଆକାଶରେ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ କ'ଣ ମିଳିବେ ! ସେ ଆସିଛନ୍ତି । ନିଶ୍ଚୟ ଦିନେ ଯିବେ । ସେ ଦିନଟି କାଲି ହେଲେ ଯାଉ କ'ଣ ?

ଦେବ ଭାଇ ଧର୍ମ ପଡ଼ିବାର ଅପମାନରେ ଆହତ ହୋଇ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଯଦି ମୋତେ କାହା ହୋଇଥାନ୍ତେ ସେତେବେଳେ

କ'ଣ କଥା ଲୁଚିଥାନ୍ତା ? କଉଳତ ଦେଖିଲ ! ଆଉ କ'ଣ କିଏ ହୋଇଛି ! ତ ସଂଗରେ କେତେ କଥାକାଟି ମୁଁ ନ ହୋଇଛି ! ସେ କ'ଣ ଏଥିରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତା ।

ଅବୁଝା ମନଟା କିଛି ସମୟ ବୁଝିଗଲେ ସୁଦ୍ଧି ସେହି ଲାଗେ ଅବୁଝା ହୋଇ ଉଠେ । ଏଇ ବୁଝା ଅବୁଝା 'ହଁ ନାହିଁ' ଭିତରେ ମୁଁ ଖୋଇ ଯାଇଛି ।

ରାତି ବୋଧେ ଘଣ୍ଟାଏ ଥାଏ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ସ୍ପର୍ଶରେ ମୋର ବିନିଦ୍ର ବଧୂତ୍ୱ ପ୍ରାଣ ଫେରି ଉଠିଲା । ସେ ମୋର ବାଆଁ ହାତର ପାପୁଲିଟିକୁ ହାତରେ ସାଉଁଳଉ ଥିଲେ । ମେଘ ପରି ଘଞ୍ଚ ଇତସ୍ତତଃ କେଶ-ଗୁଚ୍ଛ ଭିତରେ ହାତ ଖେଳାଉ ଖେଳାଉ ଦରଦୀ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, ମତେ କ୍ଷମା କରିଛ ତ ରାଣୀ ?

ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଏ ନୂତନ ସମ୍ବୋଧନରେ ମୁଁ ଦ୍ୱିଗୁଣରେ ଶିହରି ଉଠିଲି । ଉନ୍ମାଦିନୀ ଭଳି ତାଙ୍କ ଖୋଲା ଛାତିରେ ଗୋଟିଏ ପାଖ ଗାଲ ମାଡ଼ି ଦେଇ କହିଲି, ସ୍ୱାମୀକୁ କ'ଣ କ୍ଷମା ଦେବାର ଅଧିକାର ସ୍ତ୍ରୀର ଅଛି ? ସେ ତ ସଦାବେଳେ କ୍ଷମଣୀୟ ।

ତାପରେ... । ତାପରେ ପଢ଼ିଚି ଓଠର ପରଶ ମୁହଁସାରା ବୋଲି ଯାଉ ଦେହ ସାରା ଖେଳି ବୁଲିଲା । ଏତେ ଟିକେ ବି ଜାଗା ବାଦ୍ ଗଲାନି । ଦୁର୍ବଳ ତନୁର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଏକାଠି କରି ମୋର କଅଁଳ ବାହୁ ବଲ୍ଲରୀ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ବେକ ଗୁଡ଼ପଟ ଘେରେଇ ଧରିଲି । ଫୁଟୁଥିବା ପାଣିର ଉତ୍ତାପ ନେଇ ମୋର ମୃଦୁ ମୂଦିତ ଓଠ ଦିଓଟି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ମୁହଁରେ ନୀରବ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଉତ୍ତେଜନାକୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଚୁମ୍ବନଟିଏ ଅଙ୍କି ଦେଲି । ସେ ସ୍ୱାଗତ କଲେ । ପ୍ରତିରୋଧ କରି ପାରିଲେନି । କାରଣ ନିଜ ଶକ୍ତିର ବହୁ ଦୂରକୁ ସେ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ ।

କେତେବେଳେ ଫରଚ୍ଚ ହେଲା ମତେ ଜଣାଗଲାନି । ମୁଁ ଡର ଡର ହୋଇ ଉଠିଲି । ଦେବ ଭାଇ କଣ ଉପାସରେ ଆମ ଘରୁ ବିଦାୟ ନେବେ ? ବାଡି କୂଅରୁ ଦିଠା ପାଣି ଆଣି ଲୁଗା କଚାଳି ବସିଲି । ସେ ବଳକା ଜିନିଷ ସଜଡ଼ା ସଜଡ଼ିରେ ମନ ଦେଇଥାନ୍ତି । କେତେ ମିନିଟ୍ ପରେ କୌଣସି କାରଣ ନେଇ ଦେବ ଭାଇ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ମତେ ଗାଧୋଉ ଥିବା ଦେଖି ଆଉ ଫେରିଲେନି । ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ନୀରବ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ମୋ ଆଡେ ଅନାଇ ରହିଲେ । ମୁଁ ଗାଧୋଇବା କେମିତି ? ତାଳେ ପାଣି ଅଜାଡିଲା ବେଳକୁ ଦେହ ସାଙ୍ଗ ଲୁଗା ଛଡ଼ି ଯାଉଛି । ମୋ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଁ ମୁଗ୍ଧ ହେଲି । ଦେବଭାଇ ତ ପୁରୁଷ । ପୁଣି ପ୍ରିୟାର ନଗ୍ନ ଛବି । ସେ କଣ ଏ ଲୋଭ ଛାଡ଼ି ପାଇ ପାରନ୍ତେ ? ଅଧା ଗାଧୁଆ ହୋଇ ଡର ଡରରେ କାନିଟା କଚାଳି ଫେରିଲି । ଗୋଟାଏ ପାଖ ଲୁଗା ସଜାଡୁ ସଜାଡୁ ଆର ପାଖ ଦେହ ଫୁଟି ଦିଶୁଛି । ମୁଁ କ'ଣ କରନ୍ତି । କଣ କହି ମନା କରନ୍ତି । ବିଗତ ରାତିର କେଇ ଘଣ୍ଟା ତଳେ ନିବିଡ ପରିଚୟ ଭିତରେ ପ୍ରାଣର ଅଦଳ ବଦଳ—ଧାର ଶୁଝା—'ହଁ ଓ ନାହିଁ' ଭିତରେ ଆତ୍ମତୃପ୍ତି । ନାହିଁ କରି ପାରିଲିନି ।

ସେ କାନ୍ଥ ମୋ ପାଖ ଛାଡିଲେନି । ନୂଆ ବାହାହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଯେମିତି ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାମୀ ଛାଡ଼ି ପାରେନି । ସେ ଯାହାହେଉ ଦଉଁ ଘରେ ମଠାଠାକୁ ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ପାଲଟି ଅଖିରେ କଜଳ ଗାରେ ଦଉଛି ଦେବ ଭାଇ ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ଗାଲ ଉପରୁ ବ ଟିପରେ ଟିପିଦେଇ ମଥାରେ ମାରିଦେଲେ ସିନ୍ଦୂର ଟୋପାଟିଏ । ଅଉ ସେଇ ସିନ୍ଦୂରର ଗାରଟେ ମୋର ସୁନ୍ଥରେ । ମତେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଆଣି ଅଣୁ କହିଲେ, ଆଜି ବିଦାୟ ବେଳାରେ ମୁଁ ତମକୁ ଏତିକି ଦେଇ ଯାଉଛି ମେଘ ! ସମାଜ ଜାଣୁ ବା ନ ଜାଣୁ ଆଜି ଦିନର ଏଇ ବ୍ରାହ୍ମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତମର ମୋର ସବୁ କିଛି ହୋଇଗଲା ଚିରଦିନ ଲାଗି । ସତ୍ୟ କର ।

ମୁଁ ଅତିଶୟ କଷ୍ଟରେ କହିଲି—ଦେବତା, ଭୁଲି ଯିବନି ତ ?

ସେ ଅଶ୍ରୁଳ କଣ୍ଠରେ କ୍ୟଥାର୍ ତରଦ ବୋଲି କହିଲେ—ସ୍ୱଣା। ଅତଃର ସଂସ୍ର ଜୀବନ ପାଇଁ ମୁଁ ତମକୁ ପାଇବି ?

ଦୁଇଟି ଅତୃପ୍ତ ଆତ୍ମା ପୁନଃର୍ମିଳନର ଆଶାରେ ଦୁହିଙ୍କ ଦେହର ଉତ୍ତାପ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଉପଭୋଗ କଲେ ।

ଦେବ ଭାଇ ସୀମା ଠିକି ପିବାକୁ କହିଥିଲେ । ମୁଁ ଅତି କଷ୍ଟରେ ପ୍ରତିରୋଧ କଲି । ହଠାତ୍ ମନକୁ ଆସିଲା କୋଉ ଯଦି ଉଠେ ? ସେ ଭାବିବ କ'ଣ ? ତାର ସରଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଆମେ ଦିହେଁ ଆଉ କ କି ରଖିଛେ କ'ଣ ? ସେ ନିଶାକ୍ରାନ୍ତ ଅଣଆୟତ୍ତ ଲୋକ ଭଳି କହିଲେ, ମେଘ ତମେ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ? ତୁମର ଏ ଉଠାପଡ଼ା ଶରୀର ଭିତରେ ନିଜକୁ ମୁଁ ଲୁଚାଇ ଦେବାକୁ କେତେ ବ୍ୟଗ୍ର, ତମେ ହୁଏତ ବୁଝି ପାରିବନି ! କିନ୍ତୁ ମତେ ତମେ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ ଦେଇଛ । ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନି ତମେ ସତରେ ଦିନେ ନିଜକୁ ମୋ ପାଖରେ ହଜାଇ ଦେବ ?

—ତମେ ତ ଆଘାତ ଦେବା ପାଇଁ ମତେ ସେଦିନ କହିଥିଲ ।

—କିନ୍ତୁ ଆଜି ପାଇଁ ନୁହେଁ । ପୁଣି ଏ ସମୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ । କେତୋଟି ମିନିଟ ପରେ ମୁଁ ଫେରି ଚାଲି ଯିବି । ତମେ ଭାରି ଅନଭିଜ୍ଞ । ଅନ୍ଦାଜ କରି ଗୁଡ଼ାଏ କଥା କହିବାକୁ ହୁଏ । ସବୁ କହି ହୁଏନି । ଯେହେତୁ ମୁଁ ଚାଲି ଯାଉଛି ତେଣୁ ଇତିହାସ ପୁନରାବୃତ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ସମାଜ ଠକି ଦେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନି । ବରଂ ସମାଜ ଆଖିରେ ଆମେ ଅନ୍ଧ ପୁଟୁଳି ବାନ୍ଧି ଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।

ତାଙ୍କ କଥାରୁ ଯାହା ବୁଝିଲି ସେଥିରେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିକୁ ତାରିଫ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ସେତେବେଳକୁ ଲେଡ଼ି ଗୁଡ଼ କହୁଣୀକୁ ବୋହି ଯାଇଥିଲା । କୋଉ ଆଉ ଘରୁ ଡାକ ଛାଡ଼ୁଥିଲା—ମେଘ ! ଦେବକୁ ଉଠାଇ ଦେ, ମଟର ବେଳ ହେଲାଣି ।

ଦେବ ଭାଇ ଶୋଇଗଲେ—ତାଙ୍କ ଚେଙ୍ଗ ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଆଜ ହସି ହସି—ବୋଉକୁ ଯତ୍ନ କରି, ମୋ ଆଡେ ଚାହିଁ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ । ମୁଁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲିନି । ଆଖିରେ ଚୁଲି ଧୂଆଁର ବାହାନା ଦେଇ ବେଶ୍ ଅସରାଏ କାନ୍ଦିଲି । ମୁହଁରେ କୃତ୍ରିମ ହସ ଫୁଟାଇ କହିଲି, ପୁଣି କେବେ ଆସିବ ? କିନ୍ତୁ କାନ୍ଦୁରା କଣ୍ଠ ଅଲଗା—ଗୁଡ଼ାଏ ସ୍ୱର ଏକାଠି ବାହାରି ଆସେ । ବୋଉ ବେଶ୍ ଠଉରାଇ ନେଲା ମୁଁ କାନ୍ଦୁଥିଲି ବୋଲି । ମୁଁ ତା' ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଯେତେ ହସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଦୁଥିବା ଲୋକର ଅଭିନୟ ସହଜରେ ଧରି ପଡ଼ିଯାଏ । ସେତିକିବେଳକୁ ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି ବୋଉର କାଳିମାହୀନ ପବିତ୍ର ମନଟା ସଂଦେହ କଉଦାଟର ଦୋଳି ଖେଳୁଛି । ତା ମନରେ ଘୁଣ ଧରୁଛି ।

ଗାଡ଼ିର ହର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭିଲା । ଗାଡ଼ି ଛୁଟିଲା । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଡାହାଣ ହାତ ମଝିରେ ଝାଙ୍କ କାଚ ବାହାରେ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଥର ହଲି ଉଠିଲା । ମୋ ହାତଟା ଜାଣି ତକୁ ଥରି ଥରି ଶୁଭ ବିଦାୟର ଇଙ୍ଗିତ ଦେଉଥିଲା । ବୋଉ କବାଟ ଦେଲା ।

ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଫିଲ୍ମ ଫୁଟି ଫୁଟି ହୋଇ ଘୂରି ଗଲାଭଳି ଦେବ ଭାଇ ଯିବାର ଦିନକିନ ହୋଇ କେତେ ଦିନ ବିତିଗଲା । ତାର ହିସାବ ରଖିବା ପାଇଁ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରି ମୁଁ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମାସକ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ସକାଳ ଗାଧୋଇବାକୁ ଯିବେ ସେ ଦିନତକ ଖାଲି ଆଖିରୁ ପାଣି ଝରେ । ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ ସେ ଗଳ୍ପ ଦିନର ଯାହାନ୍ତ ଗଧୂଆ କଥା । ଯାହା ଦିନେ ଭାବିଲେ ଲାଜରେ ମୁହଁ କଳା ପଡ଼ିଯାଉଥିଲା ଆଜି କାଲି ତାହା

ସବୁବେଳେ ମନେ ପକାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ଏ ଭଳି ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ ମୁଁ ଖୋଜି କିଛି ପାଇଲି ନାହିଁ । ସେବର ଗାଇ ଶିଖିବାର ଅଦମ୍ୟ ଅଭିଳାଷ ଆଜି ଉତ୍କଟ କ୍ଷୁଧାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଲୁଚି ଲୁଚି ହୋଇ ଅନ୍ତର ଭିତରୁ ଆମେ ଯାହାକୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିବାରେ ସମୟ କାଟୁଥିଲୁ, ଏବେ ତାକୁ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ମନ ଦଉଡ଼ିଲାଣି ।

ମୁଁ ଆଉ ବର୍ଷା ଦିନରେ ମଝି ଘରକୁ ଯାଏନା । ଏଇଠି ଧର୍ମିଷ୍ଠ ବର୍ଷଣ ମୁଖର ଦିନରେ ପ୍ରାଣର ଅଦଳ ବଦଳ ନେଇ ମନ ଏବଂ ବିବେକ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ନ ଥିଲା । କେହି କାହା ପାଖରେ ଅରକ୍ଷ ଲାଗି ହାରି ଯାଇ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷୁଧିତ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ଅତି ନିର୍ମମ ଭାବରେ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଯାହା ।

କ୍ଷୀଣ ଅତୀତର ସମସ୍ତ ଅଭୁଲା ସ୍ମୃତି ମତେ ବାରମ୍ବାର ଲକ୍ଷ୍ୟଚ୍ୟୁତ କରି ବିପଥଗାମୀ ହେବାର ସାହାଯ୍ୟ କଲା । ସ୍ୱାଭାବିକ । ମନର ସ୍ୱତଃ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ଇଚ୍ଛାକୁ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଦବାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରେ ନା । ତରଳ ପଦାର୍ଥକୁ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଚାପି ଧରିଲେ—ସେ ଚାପି ହୁଏନି ବରଂ ସାମାନ୍ୟ ପଥ ପାଇଲେ ଫିଟିକି ଉଠେ । ସମାନ ରୂପ ରଖିବା ଯେପରି ଜଳର ଧର୍ମ, ମଣିଷ ମନର ଧର୍ମ ହେଉଛି ତାହାର ସ୍ୱତଃ ଉଦ୍‌ଗତ ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି ଆଉ ପ୍ରକୃତି ।

ତେଣୁ ମୁଁ ସେଦିନ ମୋର ଭାଉଜଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଭୁଲିଗଲି । ଗାଁ ଝିଅ ପର ପୁରୁଷ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବା କେପରି ଦୋଷାବହ ତା'ବି ଭୁଲିଗଲି । ବୋଉ ପାଖ ଖଟରେ ଶୋଇଥାଏ । ତବି ଜାଣି ମୁଁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖି ବସିଲି । ଯେଉଁଥିରେ ଥିଲା ମଉଳି ଯାଉଥିବା ପ୍ରାଣର ଅବଶିଷ୍ଟ ମଧୁର-ମିଳନପିପାସୁ ଅନ୍ତରର ନିବେଦନ—ଭଗ୍ନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଇଙ୍ଗିତ । ଦେବ ଭାଇ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ—

ଆଦରର 'ମେଘ' !

ସୁଦୂରରୁ ସ୍ନେହ ନେବ । ଚିଠିଟା ପାଇ ମୁଁ ମୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲିନି ଯେ ତମେ ଚିଠି ଦେବ—ଏ ବିଶ୍ୱାସ ତ ମୋର କେବେଠୁ ହେଲା ମରି ଯାଇଛି । ତମ ଘରୁ ଆସିଲା ଦିନୁ ଆଜି ଯାଏ ଖଣ୍ଡେ ହେଲେ ଚିଠି ଦେଇ ନଥିଲ । ମିଛ ଭାବିବ କେତେଥର ଯେ ସେ ଚିଠି ପଢ଼ିଛି ତାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ପ୍ରତି ଥର ନୂଆ ଲାଗେ । ଚିଠି ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ତମ କଣ୍ଠସ୍ୱର କାନରେ ବାଜି ଯାଏ । ଆଖି ଆଗରେ ମିଛ ଛାନ୍ଦ ମିଶା ହସିଲା ମୁହଁଟି ଦିଶିଯାଏ । କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ପାଏ ନି ।

ତମେ ମୋର ଫଟୋ ମାଗିଛ । କେମିତି ଦେବି ? ଯୁ କାଲୁର ଝିଅ ନା, ଗୃହବର୍ଣ୍ଣ ଲୁଗୃଇ ରଖିଲା ଭଳି ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନି । ଗୃହଦାନ ଯାଉ ନ ଯାଉଣୁ ଧରା ପକେଇ ଦେବ । ଭଲ ଫଟୋ ନାହିଁ । ଉଠାଇ ପରେ ପଠାଉଛି ।

ତମେ ଭାବୁଥିବ ମୁଁ ତମ ଉପରେ ରାଗି ଚିଠି ଦେଲି ନାହିଁ ବୋଲି । ସତରେ ତୁମେ ମିଛ ନୁହଁ । ମୋତେ ଚିଠି ପାଇଲେ ତମେ ଚିଠି ଦେବ । ତମଠୁ ଆଗ ପାଇବା ପାଇଁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ମନ ମାରି ନୀରବ ରହିଥିଲି । ସବୁବେଳେ ମନେ ପଡ଼େ-ତମ କଥା ଛାଡେ । ତମେ ସେହି ମେଘ ଯେ ମୋର ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନକୁ ଅତି ବିଦ୍ରୂପ ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା କରି ମତେ ଅପଦାର୍ଥ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲ ଏବଂ ଯିଏ ନିଜେ ନଇଁ ନଯାଇ ମତେ ତାର ପାଦ ତଳେ ନୁଆଇଁ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ମୋର କିନ୍ତୁ ସେ ସଂପର୍କରେ ତମ ନିକଟରେ କୌଣସି ଅଭିମାନ ନାହିଁ । ଅଭିମାନ ଅଛି କେଉଁଥିରେ ଜାଣ ? ସତ କହିଲ ତମେ କପରି ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ପାଲଟି ମତେ ପଢ଼ାଇବାକୁ ପଠାଇ ପାରିଲ ? ତା ଅର୍ଥ ତମେ ପ୍ରେମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଆସନ ଚାହଁ । ମୁଁ ତମ ବୁଦ୍ଧିକୁ ତାରିଫ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ମନେ ରଖ ତମେ ଯଦି ମତେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଚାହଁ, ତେବେ ସମାଜରେ କେବେହେଲେ ବଡ ଗାଦି ପାଇ ପାରିବନି ।

କାରଣଟା ନିହାତି ସ୍ପଷ୍ଟ । ତମ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଆସିଲା ଦିନରୁ ମୋର ସବୁ କିଛି ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ନାଗ ସାପ ଖେଳାଳିର ମନ୍ତ୍ରର ବଶ ହେଲା ପରି । ଲୋକେ (ତମର ବସନ୍ତ ମାଉସୀ) ମତେ ଦେଖି କହିଲେ, ଯାହାହେଉ ମାଉସୀ ଘରକୁ ଯାଇ ପୁଅର ବୁଦ୍ଧି ହେଲା । ଗାଁ ସାଙ୍ଗ-ମାନେ କହିଲେ, କିରେ କଥା କ'ଣ ? ଅରଣା ମଇଁଷିକୁ ବାନ୍ଧିଲା କିଏ ?

ଗାଁରେ ମାର ଧର, କଳି କଜିଆ ସବୁ କମିଗଲା । ତାଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେ ଜଣ କହୁଥିଲେ, ଅବଶ୍ୟ ମୋ ପଛରେ ସେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଛି ।

ବନ, ଗୁଣ୍ଡି, ଖସ୍ କାକରରେ ବୁଲିବା, ପାଣିରେ ପହଁରିବା, ଗଛ ଚଢ଼ିବା ଯାହାର ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା, ସେ କିପରି ଏତେ ସାଦାସିଧା ପାଲଟି ଗଲା !

ଆଜି ସେହି କଥାଗୁଡ଼ା ମୋର ସବୁବେଳେ ମନେ ପଡ଼ି ମତେ ବାରଂବାର ବିବ୍ରତ କରୁଛି । ପରୀକ୍ଷା ମାସେ ରହିଲା । ମୁଁ ଏପାଏଁ କିଛି ପଢ଼ି ପାରିନି । ସୁତରାଂ ମୋର କୃତକାର୍ଯ୍ୟତା ଏଥିରୁ ସହଜେ ଅନୁମେୟ । ଫେଲ୍ ହେଲେ ପଢ଼ିବାର ଆଉ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନି । ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଥର ଲାଗି ଅକୃତ-କାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଚାହେଁ ତୁମ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ତଳେ ହଜି ଯିବାକୁ । ଏହି ଅଭିମାନର ଅକ୍ରମଣ ଭିତରେ ମୁଁ ଫଟ ନପଠାଇ ପାରି ଦୁଃଖିତ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମୋର ଫଟଟାକୁ ତମ ନିକଟରେ ବନ୍ଧା ପକାଇବାକୁ ମୁଁ ଚାହେଁ ନା । ମୁଁ ଚାହେଁ ଚିରଦିନ ଲାଗି ତମ ଉଷ୍ମ ଛାତି ତଳେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଯିବାକୁ । ଧୂଳିରୁ ଗୋଟିଏ ଅଲୋଡ଼ା ଫୁଲ ଗୋଟାଇ ନେଇ ତମେ ଯତ୍ନରେ କାନରେ ବାନ୍ଧି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ରଖି ପାରିବ ତ ?

ଅବହେଳିତ
'ଦେବ ଭାଇ'

ଚିଠିଟା ଯେତେ ଥର ପଢ଼ିଲା ସେତିକି ନୂଆ ଲାଗିଲା । ସେଦିନ ତାଙ୍କ ମନରେ ଯେଉଁ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା, ତା' ଏପାଏ ଦେବ ଭାଇ ଭୁଲି ପାରି

ନାହାନ୍ତି । ମନେ ମନେ ନିଜକୁ ବଡ଼େ ଗାଳି ଦେଲି ! କିନ୍ତୁ ଉପାୟ କିଛି ନ ଥିଲା । ସଜଳ ଆଖିରେ ତାଙ୍କର ଅଭିମାନଗୁଡ଼ା ସହି ଯିବାକୁ ହେଲା ।

ମୁଁ ଆଉ ଚିଠି ଦେଲି ନାହିଁ । କାହିଁକି ଲେଖି ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେବି । ଶେଷରେ ଯଦି ପରୀକ୍ଷାରେ ତାଙ୍କର କିଛି ହୋଇଯାଏ । ମନ ଖାଲି ମନରେ ମରିଯାଏ । ଯାହାର ଏତେ ବୁଦ୍ଧି ଯେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର, ମନ ଦେଇ କଥା କହି ଜାଣନ୍ତି, ସେ କ'ଣ ସାମାନ୍ୟ ବହି ମୁଖସ୍ଥ କରି ନପାରି ହାରି ଯିବେ ? କଦାପି ନୁହେଁ । ନିଜକୁ ନିଜେ ଯଥେଷ୍ଟ ଦମ୍ଭ ଦିଏ । ତଥାପି ଛାତି ଭିତରୁ ବାରଂବାର କିଏ ସେ ସେ କଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲା । ମୁଁ ଦିନ ପରେ ଦିନ ସେହି କଥା ଭାବି କଳା ପଡ଼ି ଯାଉଥିଲି ।

ବୋଉ ମୋର ଏସବୁ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦିନେ କହିଲା, ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ କରଣ ହେଉଛୁ । ବୋକୀର କଣ ଏ ଯାଏଁ ପରୀକ୍ଷା ସରିନି ? ମୁଁ ତୋ ବାପାଙ୍କୁ ଯେତେ କହିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଦେବ ପାଖକୁ ଚିଠି ଏ ଲେଖୁ ନାହାଁନ୍ତି । ତୁ ମା ଚିଠିରେ ଲେଖି ଦଉଛି । ଦିନ କେତୋଟି ଏଠାରେ ରହି ତା ଗାଁକୁ ପଳେଇ ଯାଆନ୍ତା ।

ବୋଉ କଥାରେ ମୁଁ ଲାଜରେ ଝାଉଁଳି ଗଲି—ମୁଁ ଯେ ତା ଆଖିରେ ଆଉ ଲୁଚି ରହି ପାରିନି—ସେ ସବୁ ଜାଣେ—ଛୁଞ୍ଚ କଣ ? ଅପାଙ୍ଗରେ ତା ଝିଅ କେବେ ହସି ଯିବନି । ମାଆ ସିଏ । ଝିଅ ତାର ଅତୀତ ବୟସର ପ୍ରତିଛବି । ନାରୀ ସିଏ—ପୁରୁଷର ଲୁଣ୍ଠନରେ ସେ ଗୌରବାନ୍ୱିତା—ନିଜ ତାରୁଣ୍ୟର ଭଗ୍ନାଂଶ ସୃଷ୍ଟି କରି ଯେ ସୃଷ୍ଟିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖେ—ଯୌବନକୁ ଅତୃପ୍ତ ହୋଇ ଆଉ କେତୋଟି ଯୌବନ ଗଢ଼ି ଦିଏ । ଯେ ଜୀବନର ପ୍ରତିଛବିରେ ହଜି ଯାଇ ନୂଆ ରୂପରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୁଏ ।

ବୋଉର ସମବେଦନା ପ୍ରତି ମଉନ ପ୍ରତିବାଦ କରି ମୁଁ ହସି ହସି ଫେରିଲି । ପ୍ରାଣରେ ଏ କ୍ଷଣିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବା ଭାବପ୍ରବଣତା ବହୁ ସମୟ

ଧରି ତିଷ୍ଠି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ପରେ ପରେ ଅତୀତ ଜଳ ଉଠିଲା । କାନ୍ଦୁରା ମୁହଁଟା ତକିଆ ଉପରେ ମାଡ଼ି ଦେଇ ମୁଁ ଆଖିବୁଜି ସେଥର ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ ଖୋଜୁଥିଲି ଅତି ଅସହାୟ ଭାବରେ ।

ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ଅଶୁଭ ସକାଳ—ଯଣ୍ଡା ଯାହାର ଭିତ୍ତିହୀନ । ଯେ ଉଦୟ ସ୍ୱପନକୁ କୋଳରେ ଧରି ମଧ୍ୟ ଅପବାଦ । ଯେ ଗୋଟିଏ ଅଖ୍ୟାତ କଣ୍ଠୋଶୀର ସବୁ କିଛି ଲୁଟି ନେଇ ମଧ୍ୟ ଗର୍ବିତ । ମୁଁ ସେଦିନର ଖବର କାଗଜଟିକୁ ଓଲଟାଇ ଦେଖିଲି ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ନାଁ ପାଇଲି ନାହିଁ । ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ାର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ସେ ଅଟକି ଗଲେ । ସମସ୍ତ ପାଶ କରିବାକୁ ଆହୁରି ୪ ବର୍ଷ ଲାଗି ଯିବ ! ଠିକା ? ମୁଁ କିଛି ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଗଲା । ଦୁଃଖରେ ହାତ ଗୁଡ଼ା ମୁଠା ମୁଠା ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ଯାହା । ଠିକ୍ ପରାସ୍ତ ସୈନିକ ପୁନର୍ବାର ଖଡ୍ଗ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଦ୍ୱିଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଅହ୍ୱାନ କଲାଭଳି ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ପୁଣି ଆଉ ଥରେ ଯଦି ପରୀକ୍ଷା ହୁଅନ୍ତା ଦେଖନ୍ତେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ କିଏ ଫେଲ କରି ପାରନ୍ତା !

ପିଲା ଭାବନା—ଅପରିପକ୍ୱ ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ଉଦ୍ଭୂତ । କିନ୍ତୁ ସେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବାହାର ଜୀବନରେ ଆମେମାନେ ଭାରି ଦୁର୍ବଳ ।

ଭାବନାର ସୀମାହୀନ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ମନ ଥକି ଯାଏ —ନରମି ଯାଏ । ତା ପରେ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଉଠେ ଠିକ୍ ତାର ଓଲଟା ଚିତ୍ର । ସବୁ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସରୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଘୁରି ଯାଏ । ହସ୍ତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ କଳଙ୍କି

ଲାଗେ । ମନ ଦଉଡ଼ି ଯାଏ ସବୁ ସୁଖ, ସରାଗ, ଭବିଷ୍ୟତ ଆଶା ଓ ଝିଅ ହୋଇ ଗଢ଼ି ଉଠିବାର କଳ୍ପନା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ପଛରେ ପକାଇ ଗୋଟିକ ପଛରେ, ଯାହା ଲାଗି ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ସହି ଯିବାର ପ୍ରେରଣା ଆସେ ।

ଖବର ଅଜଣା ରହିଲା ନାହିଁ । ବୋଉ ଜାଣିଲା । କେତେ ଦିନ ପରେ ଘରକୁ ଆସି ବାପାବି ଜାଣିଲେ ।

ବାପା ମଝେ କିଛି ସେଦିନ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ସଞ୍ଜଠା ଯାକ ଏକୁଟିଆ ଖଟ ଉପରେ ଟାଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଛ ପରି ବଙ୍କା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ବି ନିଦ ହେଲାନି । ବାପାଙ୍କ ଶୋଇବା ଘରୁ ବାପା ବୋଉଙ୍କର କଣ୍ଠ ଶୁଣାଗଲା । ବୋଉ କହୁଥାଏ—

ତମେ ଗଲେ ଯାଅ, ମୁଁ କିନ୍ତୁ କାଲି ସକାଳେ ବସନ୍ତ ଅପା ପାଖକୁ ଯାଉଛି । ଏଣେ ଝିଅଟା କଳା କାଠ ପଡ଼ିଲାଣି । ଦିନ କେତୁଟାରେ ଲୁଣି ସୁଖୁଆ ପରି ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଲାଣି । ସେ ଆସି ତା ବୋହୂକୁ ଦେଖି ଯାଉ ।

ବାପା କହୁଥିଲେ—ମେଢ଼ କ'ଣ ଏକୁଟିଆ ରହିବ ?

—ଆଉ କିଏ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବ ? ଟିକିଏ ହେଲେ ବୁଦ୍ଧି ହେଲାନି । ଝିଅକୁ ନେଇ କ'ଣ ବୋହୂ ଦେଖା ହୁଏ । ବର ପକ୍ଷଆସି ବୋହୂ ଦେଖନ୍ତି ନା । ଦିନଟାକର କଥା । ଗୋଟାଏ ରାତି ଶାହିଆ ଅଈକୁ କହି ଦେବା । ସେ ସଞ୍ଜରେ ଆସି ଶୋଇବ ।

ଏତିକି ।

ଦେବ ଭାଇ ଯେଉଁ ପାହାନ୍ତିଆ ଗାଡ଼ିରେ ଯାଉଥିଲେ ବୋଉ ଏବଂ ବାପା ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଚାଲିଗଲେ । କହିଗଲେ ଆଜି ସଞ୍ଜରେ କିମ୍ବା କାଲି ସକାଳେ ଫେରିବେ ବୋଲି । ଗାଧୁଆ ବେଳକୁ ଶାହିଆ ଅଈ ଦାନ୍ତରେ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଟିପେ ମାରି ପଚାରି ଦେଲା—କଣ ଝିଅ ଦରକାର ? ସଂଜ ଆଉ ଆଜ

ସେ ଆସିବ । ଦିନରେ ଆସିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ପଧାନ ଘରେ ଧାନ କୁଟିବାକୁ ସେ ଯାଏ । ମୁଁ ଯଦି ଦିନବେଳେ ତାର ସାହାଯ୍ୟ ଗୃହେ ତେବେ ସେ ଆସିପାରେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମନା କଲି । ଦିନଟାରେ ଓଢ଼ିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନି ।

ବାପା ଛୋଡ଼ି ଯିବା ପରେ ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗୁ ନଥାଏ । କାହିଁକି ? ନାରୀ କଅଁଳ—ସରଳ ପ୍ରାଣ—ସ୍ନେହ ଦେଇ ଜାଣେ —ଗ୍ରହଣ କରିବା ବାଟ ଓ ଢ଼ ଜଣାନାହିଁ । ସେ ଭଲ ପାଏ ପ୍ରାଣର ବଦଳରେ—ନିଜର ସମସ୍ତ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଜଣଙ୍କ ପାଖରେ ଅଜାଡ଼ି ଦିଏ । ସେ କିଏ ? ସେ ସ୍ୱାମୀ—ଭୌତିକ ଜୀବନର ଦେବତା— । ସେ ପ୍ରିୟ—ମନ-କ୍ଷୁଧାର ସୁଷମ ଖାଦ୍ୟ, କ୍ଳାନ୍ତିରେ ମିଳନ-ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଓ ଜୀବନ ବୀଣାର ତାର । ଯାହାର ଅନନ୍ତ କୋଳରେ ନାରୀ ଚିରଦିନ ହଜି ଯାଏ । ଦୁନିଆର କୌଣସି ଶକ୍ତି ତାକୁ ପୃଥକ୍ କରି ପାରେ ନା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ମଥାନ ଉପରେ ହେଲେ । ନିଜର ଛାଇଟା ନିହାତି ଛୋଟିଆ ଦିଶିଲା । ଦାଣ୍ଡ କବାଟ କିଳିଦେଇ ମୁଁ ଫେରିଲି । ଘରଟା ଖାଲି ଖାଲି ଲାଗୁଥାଏ । ଜୁଆନିଆ ବୟସର ଏ ଭଳି ବନ୍ଧନ ମନ ନେଇ ମୁଁ କୋଉଠି ପ୍ରଥମ ଥର ଲାଗି ଘରେ ଏକୁଟିଆ ରହୁଛି । ଅବିଚଳିତ ମନର ବିଚ୍ଛୁରିତ ଗତି ଦେଖି ମୁଁ ବାଇ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଏ ଭଳି ନିର୍ଜନ ବେଳାରେ ଆଦର୍ଶ କଥା ଭଲ ଲାଗେନି । ମନ ଦୌଡ଼ି ଯାଏ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରଥମ ସୋପାନକୁ । କଳ୍ପନାର ସାଙ୍ଗ ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଉଠେ । ଯୌବନମତ୍ତ ଶରୀରରେ ଦେହଥି ଖେଳି ବୁଲେ । ବାହୁବେଷ୍ଟନୀ ଅଥୟ ହୁଏ । ଯାହାକୁ ଛାତିରେ ଚୁପି ଧରେ, ସେ ନିର୍ଜୀବ । ସଜୀବ କାହିଁ ? ତଥାପି ଦେହର ଉତ୍ତାପ ବଢ଼ି ଯାଏ ଆଉ କାହାର ଉତ୍ତାପ ଅଶାରେ । ପାଏନି । ନିଜ ଭାଙ୍ଗିକୁ କଛି ଦରଇ ବସେ । ଅବିଚଳିତ ଭାବରେ ଶୋଉ ଶୋଉ ଚେତନ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଉଡ଼ିଯାଏ ମନର କାଳିମା । ତାପରେ···

···ଡାପଟର ଝୁଣ୍ଟରେ ଠକ୍ ଠକ୍ । ସ୍ୱପ୍ନ କୁଆଡ଼େ ମିଳେଇ ଗଲା । ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଝୁଣ୍ଟା ଫିଟାଇ ଦେଖିଲି 'ଶୁଭ' ଆସିଛି । ସେ ଗଣିତ ବୁଝିବ । ଶୁଭଙ୍କର ଗଣିତ ବୁଝିବାକୁ ପ୍ରାୟ ମୋ ପାଖକୁ ଆସେ । ବୟସ ବେଶୀ ନୁହେଁ—ବାର । ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଏ ବର୍ଷ ଯାଇଛି । "ଶୁଭଙ୍କରୀ" । ତା ଔପନ୍ୟାସିକ 'ନାଁ'ଟା ମତେ ଏତେ ଭଲ ଲାଗେ କହି ହେବନି । ଯିଏ ନାଁଟି ଦେଇଛି ତା ପ୍ରତି ସ୍ୱତଃ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ । ଏଇ ନାଁଟା ମତେ ଶୁଭ ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଥମେ ପରିଚୟ କରାଇଥିଲା

ବୟସ ସିନା ବାର । ଶୁଭଙ୍କରୀ କିନ୍ତୁ ଆକୃତି ବୟସ୍କା ଢଙ୍ଗେ । ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପିଲା ଜଣା । ସେ ଫ୍ରକ୍ଟିଏ ପିନ୍ଧିଥାଏ । ଆଖିରେ ଆଗାମୀ ସ୍ୱପ୍ନର ମଦାଳସା ଫୁଟି ରହିଛି ।

ଶୁଭଙ୍କରୀ ପ୍ରତିଦିନ ଆସେ । ଆଜି ଆସିଛି । ଆଜି ଆସିବାରେ କିଛି ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲାପରି ଲାଗିଲା । ନିର୍ଜନତାର ଅତୀତରେ ସେ ଉଦ୍ଭଟ କଳ୍ପନା କରିବ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବିକୃତ ରୂପ ନେଲା । ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବିହୀନ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଭିତରେ ବୟସର କୌତୂହଳକୁ ଦବାଇ ହୁଏନି । ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଏହା ଗୋଟିଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଖାଲି ବଞ୍ଚି ହୁଏନି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଲୋଡ଼ା—ଯେଉଁଥି ତ୍ରୁଟି ଘଟିଲେ ଅଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ମଣିଷ କଣ କରିବ ?

ଶୁଭକୁ ମୋ ହାତ ଧରି ଆଦର କଲି । ସେ ଅବାଧ ହେବାକୁ ସନ୍ଦେହ କରିନି । ଯେହେତୁ ମୁଁ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ । ଖାଲି ଅଳ୍ପ ଥର କହିଲା, ମେଢ଼ ଅପା ! ତମେ ଭାଇଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଜଣା ଯାଉଛ ।

ମୁଁ ଏହି ଚଟୁଳ ଝିଅଟିର ଅନାବିଳ ରୂପରେ ଏବଂ ମନୋରମ ବ୍ୟବହାରରେ ଅଧୀର ହୋଇ ତାର ଗଣ୍ଡ ଦେଶରେ ଅସୁମାରି ଚୁମା ଦେଇ ଗଲି ।

ସେ ଲାଜ ପାଇଲା ବୋଧେ । ନିଜକୁ ମୋର କୋଳରୁ ମୁକ୍ତ କରି କହିଲା, ମୁଁ ଉପର ଉଠି ଆସିବି । ତମେ ଏଇ ଗଳିଟି ଘର ଜଗିଥିବ । ବୋଉ କହୁଥିଲା ଖଟ୍ଟବେଳଣଠାରେ ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ଯାଉଛି ଲୁଚି ଶୋଇ ପଡ଼ିବି । ବୋଉ ଜାଣିଲେ ରାଗିବ ।

ଏଣେ ମୋ ମନଟା ବାଉଳି ଉଠୁଥିଲା ତୁ ଏଠି ଶୋଇ ଯାଆ ଶୁଭ । ଖଟଠାରେ ଯାଆନା କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ପାରିଲିନି—ଏ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଅବସ୍ଥା ଓ ଏହା ଆଗରେ ଅତି ନିଲଜ୍ଜ ଭାବରେ ଧରା ପଡ଼ିଯିବା ପାଇଁ ମନରେ ଦ୍ବିଧା ଜାତ ହେଲା ।

ଶୁଭ ଚାଲିଗଲା ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର ଆଉଜେଇ ଦେଇ । ମୁଁ ନିହାତି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ଦୁଆରଟି ନଦେଇ ପାରି ବାରଣ୍ଡା ଖୋପ ଉପରେ ନିଜର କ୍ଲାନ୍ତ କାୟାଟିକୁ ଲମ୍ବେଇ ଦେଲି । ଆକସ୍ମିକ ପ୍ରଣୟୋପଯୋଗୀ ବ୍ୟବହାରରେ ଦୁର୍ବଳ ପୁରୁଷ ମନର ପ୍ରଣୟ ବାସନା ପାଇଁ ହୁଏତ ଶୁଭଙ୍କରୀ ଚାଲିଗଲା ।

ଏଇ ବୟସରେ ମନ ଅନ୍ତରାଳରେ ଯେଉଁ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ ଚାଲେ ତାର ରହସ୍ୟ ବୁଝିବାର ବୟସ ଶୁଭଙ୍କରୀର ହୋଇନି ।

ଶୁଭଙ୍କରୀ ଚାଲିଯିବା ପରେ ବରଷା ମନଟା ଆପେ ଆପେ ଦେବଭାଇଙ୍କ ସାନିଧ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲା, କିନ୍ତୁ ତାହାଙ୍କୁ ସେ ନିଷ୍ଠୁର ପ୍ରେମିକ ? କୋଡ଼ିଏ ଯୁବତୀର ଟଣ୍ଟ ଶୈଳଟି ଦିନ ଦିନ ମାସ ମାସ ସୁଦ୍ଧାରେ କିପରି ରହିବା କଣ ସମ୍ଭବ ? କିଏ ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେବ । ଅସ୍ବାଭାବିକ ଗରମ ଆଉ ଦୈହିକ ପ୍ରେମାଗ୍ନିର ମିଶ୍ରଣରେ ଦେହଟି ମୋର ଝାଳେଇ ଗଲା । ଦେହରୁ ଚୁପା ବ୍ଲାଉଜଟାକୁ କାଢ଼ିଦେଇ ଶୋଇଗଲି ଫୁଙ୍ଗୁଳା ଦେହରେ । ପାତଳା ଶାଢ଼ୀଟା କେବଳ ଦେହର କେତେକ ଅଂଶ ଢାଙ୍କି ରଖିଥାଏ ।

ନିଦ ନିଶ୍ଚୟ ଭାଙ୍ଗିନ । ଜଣାଗଲା ମୋ ଶାଢ଼ିଟି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମୋ ଦେହ ବୃତ୍ତପାଖେ ପେଟରୁ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇ ଯାଉଛି ଆଉ ମୁଁ ତାକୁ ଗରମ ଅନ୍ଧକାରରେ ବାରମ୍ବାର ଦେହରୁ କାଢ଼ି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଉଛି । ବିରକ୍ତିକର ଅବସ୍ଥାରେ ଗ୍ଲାନିରୁ ଲୁଗାଟା କାଢ଼ି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଉ ଦେଉ ହଠାତ୍ ମୋ ହାତଟା କାହା ହାତ ମୁଠା ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଗଲା । ଚମକିବାନା ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖେତ ଆଗରେ ଦେବ ଭାଇ ।

ମୁଁ ଏତେ ବଡ଼ ସତ୍ୟଟାକୁ ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଶୋଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବାରୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ବୋଲି ମୋର ପ୍ରଥମେ ସନ୍ଦେହ ହେଲା ।

ଦେବ ଭାଇ କହିଲେ, କ୍ଷମା କରିବ ମେଘ, ତମ ନିଦରେ ବ୍ୟାଘାତ ଜନାଇ ମୁଁ ଭୁଲ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଘରେ କେହି ନ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର ମେଲାଇ ଏଭଳି ଶୋଇବା କଣ ଉଚିତ ?

ସବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଶୁଭ ଗୁଇଗଲା ପରେ ମୁଁ ଦାଣ୍ଡ କବାଟ ଦେବାକୁ ଏକବାରେ ଭୁଲି ଯାଇଛି ।

ହଠାତ୍ ନିଜ ଦେହ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ବିଶେଷ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି । ପାତଳା ଲୁଗାଟାର ଶକ୍ତି କେତେ ? କେତୋଟି ଅଂଶରେ ସ୍ପର୍ଶି ସେତକ ନଥିଲା । ଶାୟା, ବ୍ଲାଉଜ ଖଟ ତଳେ । ଆଗରେ ଦେବ ଭାଇ, ଯେ ସ୍ୱାମୀ ନୁହନ୍ତି—ପ୍ରିୟ । ଯେ ଦେବତା ନୁହନ୍ତି, ଆରାଧ୍ୟ । ଯେ ବିଗତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱପ୍ନରେ ସାଥି ଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇଲି । ସେ ମୋର ହାତ ଦିଟିକୁ ଧରି ଉଠାଇ ଦେଇ ଦେଇ ଛାତିରେ ଭିଡ଼ି ଧରିଲେ । ଉଭୟଙ୍କ ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁର ଜୁଆର । ଉଭୟେ ନିର୍ବାକ ।

ନିଜକୁ ସ୍ନେହଭରା ବାହୁବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରୁ ମୁକ୍ତ କରି ଶାଢ଼ୀ, ବ୍ଲାଉଜ୍ ପିନ୍ଧିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାରଣ୍ଡାକୁ ଆସିଲି । ପଛରୁ ଦେବ ଭାଇ ହସି ହସି କହୁଥିଲେ, ତମେ କିଛି ଅଦେଖା ରଖି ପାରୁଛ ବୋଲି ମନେ ହୁଏନି । ସବୁରି ଦୃଷ୍ଟି ପଥରେ ଆଉ କଣ ସଜାଡ଼ିବାକୁ ଯାଉଛ ମେଘ ?

ମୁଁ ଲଜ୍ଜାରେ ଲାଲ ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ଦେବଭାଇ କେତେବେଳୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିଲେଣି । ମତେ ଏମିତି ବେଶରେ ବହୁ ସମୟ ଧରି ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି ହୁଏତ । ମାତ୍ର କାହିଁକି ମୋର ଅଜ୍ଞାତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାକୁ ନିଃଶେଷ ନ କରି ଛାଡ଼ିଦେଲେ ? ମୁଁ ହୁଏତ ନିଃଶେଷ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଉଭୟେ ଖଟ ଉପରେ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲୁ । ଦେବ ଭାଇ ଯେତେବେଳେ ମୋ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ନେଇ ବାପା, ବୋଉ ତାଙ୍କ ମାମାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣିଲେ, ସେତେବେଳେଠୁ ତାଙ୍କ ମନ ଭଲ ରହୁନି ନାହିଁ । ବହୁତ ଉଦାସୀନତାର କାରଣ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ପାରିଲି ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ କରି ବିରକ୍ତ ନକରି ମୁଁ ନୀରବ ରହିଲି ।

ସତରେ କ'ଣ ଏପରି ସମୟରେ ଭୁଲି ହୁଏ ? ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇ ନପାଉଣୁ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ପଚାରିଲି, ମତେ ଭୁଲିଗଲ ଦେବ ଭାଇ ?

—ଭୁଲିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରି, ପାରିନି । ମୁଁ ମଣିଷ । ପ୍ରାଣର ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ଜୋର କରି ଦାବି ଦେବାର ଶକ୍ତି ମୋର ନାହିଁ । ଏଇ ଘର— ଏଇ ଖଟ ଆଉ ତମେ । ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଏକାଠି ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ଅତୁଟ ଉପାଦାନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭୁଲି ପାରିନି । ପାଗଳ ହୋଇ ତମ ପାଖକୁ ପଳାଇ ଆସି ଦେଖିଲି କ'ଣ । ତମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆଗରେ ମୁଁ ନଗଣ୍ୟ । ମୁଁ ଚାହେଁନା ତମ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପାଦରେ ଦଳି ମୋ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିବାକୁ । ମୋର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ ପ୍ରକୃତରେ ତମେ ମତେ ଭଲ ପାଅ ? କାହିଁକି ? ମୁଁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ଅଭିନେତା ନୁହେଁ ଯେ ଏକା

ଧାରାରେ ଗୁଡ଼ିଏ ଚରିତ୍ରର ମୌଳିକତା ଫୁଟାଇ ତମ ମନ ପ୍ରାଣକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିବ । ମୁଁ ବି ସେମିତି କୃତବିଦ୍ୟ ନୁହେଁ କି ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବି ସେତେ ନାହିଁ । ଅତଏବ ମଧ୍ୟ ତମ ପରି ଯୁବତୀର ମନ ଆକୃଷ୍ଟ କଲାଭଳି ଚେହେରା ମୋର ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପାଟିରେ ହାତ ଦେଇ ଦେଲି ।

—ତୁମେ କ'ଣ ଏସବୁ କହୁଛ ଦେବ ଭାଇ ? ସେଗୁଡ଼ିକ ମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ । ତାକୁ ତମେ ମୋ ଆଗରେ ନିରପେକ୍ଷ କରି ସମାଲୋଚନା କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇନା । ସାମାନ୍ୟ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ତମ ପ୍ରାଣରେ ଯେଉଁ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ସେଥିଲାଗି ନିଜ ହାତ ତମେ ବୀତସ୍ପୃହ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛ । ସାମାନ୍ୟ ଝଡ଼ରେ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଲେ ଦୁନିଆଁରେ ବଞ୍ଚି ରହିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠେ । ସେଦିନ କହୁଥିଲ ନା ମତେ 'ଲିଭିଙ୍ଗ୍ ଇଜ୍ ଏ ଲଙ୍ଗ୍ ପ୍ରସେସ୍ ଅଫ୍ ଟ୍ରାୟାଲ ଆଣ୍ଡ୍ ଏରର ।'' ଜୀବନକୁ ଚିହ୍ନି ଶିଖିବାରେ ତମର କ'ଣ ଏଇଟି ଦୁନିଆ ଭିତରକୁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ନୁହେଁ ?

ଦେବ ଭାଇ ମୋତେ କୋଳକୁ ଟାଣିନେଲେ । ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଗଲି ଅସମ୍ମତିର ସୂଚନା ଦେଇ । ନାରୀର ଏଭଳି ଅସମ୍ମତି ସମ୍ମତିରହିଁ ପ୍ରଥମ ରୂପ । ପୁରୁଷ ବୁଝି ପାରେନା—ଭାବିଯାଏ । 'ନାହିଁ'ର ତୀବ୍ରତା ଭିତରେ 'ହଁ'ର ଛନ୍ଦୃତା ଯେ ସେଇକି ପରିମାଣରେ ଲୁଚି ରହିଥାଏ ସେ ଜାଣେନା । ଯିଏମାନେ ଜାଣନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅନେକଙ୍କଠାରେ ସାହସର ଅଭାବ ଥାଏ । ଯାହାର ସେ ସାହସ ଥାଏ, ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ନାରୀ ତାକୁ ଘୃଣା କରେ । ପୁରୁଷକୁ ଜୟକରି ରଖିବାରେ ନାରୀ ସବୁବେଳେ ପାଏ ଅସୀମ ଆନନ୍ଦ । ଏଇଥିପାଇଁ ଦୁର୍ବଳତାର ଚରମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ସେ ପୁରୁଷ ନିକଟରେ ନିଜକୁ ତୋଳି ଧରିବାକୁ ଦ୍ୱିଧା ପ୍ରକାଶ କରେ ।

ଦେବ ଭାଇ ବି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ଦେହର ବର୍ଷାସିକ୍ତ ଲୁଗାଟିକୁ ଗୁଣ୍ଡରେ ଝାଡ଼ି ଦେଉଥିଲେ ଆଗ୍ରହରେ । ସେଥିରେ ତ ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ

ନୁହଁନ୍ତି । ତେଣୁ ନାରୀର ଏଭଳି ଆକର୍ଷଣୀୟ ରୂପ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଧରି ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ଠିଆହୋଇ ଦେଖିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାହସ ତାଙ୍କର ନଥିଲା । ଆପଣା ଲାଜରେ ନିଜେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ପୁରୁଷର ଏ ଲାଜ ମତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ ।

ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଛାତିରେ ମୁହଁ ରଖି ତାଙ୍କ ଆଖିର ପତା ବନ୍ଦ କରି ଓଠକୁ ଓଠ ଦେଲି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା ଶୁଭ । ହାତରେ ଗଣିତ ବହି ଓ ଖାତା— । ଆଗରେ ଦେବ ଭାଇ ଏବଂ ମତେ ଏଭଳି ଗୋଟାଏ ଅପ୍ରୀତିକର ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ସେ ହଠାତ୍ ଚମକି ଗଲା । ଦେବ ଭାଇ ତାକୁ କୋଳକୁ ଟାଣି ନେଇ ଚୁମା ଦେଲେ । ଏ ଅଚିହ୍ନା ପୁରୁଷଙ୍କ ଚୁମ୍ବନରେ ସେ ଶିହରି ଉଠୁଥିଲା । ଏ ଶିହରଣ ମାନସିକ ନୁହେଁ । ଭୌତିକ । କଡ଼ି ଉଠୁଥିବା ବୟସର ଦୋଷ । ସେ ଛାଟି ପିଟି ହେଉ ଥିଲା ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ବାହୁର ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ଲାଗି । ଏଣେ କିନ୍ତୁ ମୋ ଛାତିରେ ଲଙ୍କା ବଟା ଫୋଡ଼ି ଦିଆଗଲା ଯନ୍ତ୍ରଣା ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ । କାରଣ ମୁଁ ନାରୀ । ସମ୍ମୁଖରେ ଦାମ୍ପତ୍ୟର ପରକୀୟା ସେ ସହି ପାରେନା । ହେଉ ପଛକେ ତାହା ଅଭିନୟ, ସନ୍ଦେହରୁ ଖସି ପାଇବାର ଗୋଟାଏ ଉପାୟ । କହିଲି, ଶୁଭକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଅ ଦେବ ଭାଇ, ସେ ଘରକୁ ଯାଉ । କାଲି ମୁଁ ଗଣିତ ବୁଝାଇ ଦେବି ଶୁଭ ! ଆଜି ପଢ଼ା ଆଉ ଘରେ ବୁଝିଅ । ପୁଣି ବାପା ବୋଉ ନାହାନ୍ତି ।

ଶୁଭ କଥା ମାନିଲା ।

ଦେବ ଭାଇ ଖାଇଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମନ ମରିଗଲା ପରି ଜଣାଗଲା । ଶୁଭ ଯିବା ପରେ ପରେ ସେ କହିଲେ, ମୁଁ ଚାଲି ଯାଉଛି ମେଘ । ମାଉସୀ ଓ ମଉସା ଫେରିବା ପୂର୍ବରୁ ମତେ ଏଠୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ହେବ । ତମେ ଜଥାପି ଶୁଭ ପ୍ରତି ଟିକିଏ ସଜାଗ ରହିବ । ପିଲାଟା ଯଦିଓ, ତେବେ ବି ସବୁ ଜିନିଷ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ବୟସ ତାର ଆସିଲାଣି । କାଲି ପଢ଼ି ଛାଡ଼ି ହୁଏତ କହି ଦିଏ ।

ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ଅସୁସ୍ଥ । ଦେବଭାଇ ଝଡ଼ ପରି ଫେରିଗଲେ । ମୁଁ ନାହିଁ କି ହଁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଦ ଧୂଳି ନେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଗଲି । ରହିଯାଅ ବୋଲି କେମିତି ବା କହିଥାନ୍ତି । ପୁରାତନ ଯୁଗର ମୁଁ ମାଲୁଣୀ ନୁହେଁ ଯେ ଫୁଲ ସୁଂଘାଇ ତାଙ୍କୁ ମାଛି କରି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଦେବ ଭାଇ ଚାଲି ଗଲେ ମନ ରସମସ୍ତ ସରାଗ ନେଇ କରି । ଆଖିରେ ଲୁହ ନଥିଲା ଆଉ କାନ୍ଦିବା ପାଇଁ । କାନ୍ଦିବାର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ନାରୀ ଯେ କାହିଁକି କାନ୍ଦେ ସେ ଜାଣେ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କଣ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସେ ଲଘୁ କରିପାରେ ? ଅସମ୍ଭବ ।

ରାତି ଘଡ଼ିକ ପରେ ବାପା ବୋଉ ଆସିଲେ । ଉଭୟଙ୍କ ମନ ବିଷାଦ-ଭରା । ମାଉସୀ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଘଟଣା ନିଶ୍ଚୟ ସଙ୍ଗୀନ୍ । ମୁଁ ଡରି ପ୍ରଥମେ କିଛି ପଚାରିଲିନି । ବାପା ଆଖି ନାଲ୍ ନାଲ୍ କରି ପଚାରିଲେ, କହେ, ଦେବ ଏଠିକି ଆସିଥିଲା ?

ସତେ କାହାଠୁ ଜାଣିଥିଲେ ଭାରି ଦମ୍ଭ ତାଙ୍କ କଣ୍ଠରେ । ବାପା ଏମିତି କେବେ ରାଗିବାର ମୁଁ ଆଗରୁ ଦେଖି ନଥିଲି । ଏ ଧରଣର ଭୁଲରେ ବୋଧେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାପା ରାଗୁ ଥିବେ । ଆମେ ଜାଣି ନ ପାରି ବୃଥାରେ ଦୋଷ ଦେଉ । ସବୁ ବାପା ମାଆମାନେ ଭାବନ୍ତି ଆମ ପରି ଥିଲେ । ଆମେ ବି ଭାବନ୍ତି ତାଙ୍କ ପରି ହେବା । ସେତେବେଳେ ବୁଝିହେବ ନିଜ ରକ୍ତରେ ତିଆରି ସଜୀବ ମୂର୍ତ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା କେତେ କଷ୍ଟଦାୟକ ।

ନାହିଁ କରି ପାରିଲିନି । ଏତେ ବଡ଼ ନିର୍ଘାତ ସତ କଥା ଲୁଚି ରହନ୍ତା ? ମିଛ କହିଲା ବେଳେ ପାଟି ଖନା ମାରନ୍ତା ନାହିଁ ? ଖାଲି ବାକା ହୋଇ ଭାବୁଥିଲି ବାପା ଜାଣିଲେ କପରି ?

ବାପା ମତେ ବେଶୀ ଭାବିବାକୁ ସମୟ ନଦେଇ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଯାହା ପାରି ତାହା ଗାଳି ଦେବାକୁ ଅରମ୍ଭ କଲେ । ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ରୋଷେଇ ଘରେ ବୋଉକୁ ପଚାରିଲି ।

—ତୁ ଯାହା କହ ମେଘ, ଦେବଟା ମୋଟେ ଭଲ ପିଲା ନୁହେଁ । ଖାଲି ଚକ୍‌ମକ୍‌ ଭଳି କଥା କହି ଜାଣେ । ଶେଷକୁ ଚୋରି କଲା । ସ୍କୁଲ ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍ ହୋଇ ଆଉ ଥରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଜିଦ୍ କଲେ । ତୋ ମାଉସୀ ଆଉ ରାଜି ହେଲେନି । ଆମେ କଣ ରାଜା ହୁଏନ୍ତେ କହିଲୁ ? ମୁଠା ମୁଠା ଟଙ୍କା ସାରିବାକୁ କିଏ ଭଲ ପାଏ ? ତାର ପୁଣି ନିଜର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ହେଲାଣି । ଏ ପୋଷିଆ ପୁଅକୁ କାହିଁକି ବା ସେ ପଚାରିବ ? ତେଣୁ ଗୁଣବନ୍ତ ଦେବ କଲେ କ'ଣ ନା ଟଙ୍କା ଦୁଇ ଶହ ଚୋରି କରି ରାତାରାତି ଛୁ । ଏ ହେଲା ନା ? ଏତେ ପଢ଼ାଇ ଏଇଆ ଲାଭ ।

ବୋଉ ଆଗରେ କାନ୍ଦି ପାରିଲିନି । ସବୁ କଥା ଶୁଣି ମୁହଁ ପାଲଟି ଗଲା । ପାଣି ଢୋକାକୁ ଢୋକିଲା ଭଳି ମୋ ପେଟ ଭିତର ଭାରି ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ନେଇ ପୁଣି ଏମିତି ଶେଷରେ ଶୁଣିବାକୁ ଥିଲା ?

ମରୁଭୂମିରେ ଘର କରି ରହିବାର ଯେଉଁ କଳ୍ପନା ଥିଲା ତାହା ଆକସ୍ମିକ ବାଲି ଝଡ଼ରେ ଭାଙ୍ଗି ରୁଜି ମିଳେଇ ଗଲା । ମୁଁ କଥାଟା ସତ ବୋଲି ଧରି ନେଲି । କାରଣ ଦେବ ଭାଇ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲେ ବାପା ବୋଉ ବିବାହ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେଠୁ ସେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହେଲା ଭଳି ଦେଖା ଗଲେ । ହସିଲା ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ବିଷାଦ ରାଗିଣୀ ଖେଳି ବୁଲିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ବୁଝି ପାରି ନଥିଲି ।

ମାତ୍ର ବିବେକ ଏଣେ ଏଭଳି ସମର୍ଥନରେ ରାଜି ହେଉ ନଥାଏ । ମଣିଷ ଚୋରି କରେ କାହିଁକି ? ଅଭାବରେ ? ଖୁସିରେ ? ନା ଅଭ୍ୟାସରେ ? ଚୋରି କରିବା ଦୋଷାବହ ବୋଲି ଆମେ ଯଦି ଜାଣୁ ଦେବ ଭାଇ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣନ୍ତି । ସେ ଚୋରି କରିବା ପଛରେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଇତିହାସ ଲୁଚି ରହିଛି । ମୁଁ କିଛି ଜାଣି ପାରିଲିନି । ତେବେବି ମୋ ମନ କେବେ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ କରି ପାରିଲାନି ।

ସମସ୍ତେ ଗଡ଼ି ଚାଲିଲେ ।

ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଆସ୍ଥା ହରେଇ ବାପା ମୋ ବିବାହ ନେଇ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କେଇଦିନ ଭିତରେ ଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲା ।

କେଉଁଠି ବୋଉ ରାଜି ତ, ବାପାଙ୍କ ମନକୁ ପାଏନି । କେଉଁଠି ବାପା ରାଜି ହେଲେ ବୋଉ ମନାକରି ଦିଏ । ମୁଁ ସବୁ ନଜାଣିଲା ଭଳି ଶୁଣେ । କିଛି କହେନି । ଆଜିକାଲି ଯୁଗରେ ଝିଅ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଜ୍ୱାଇଁଟିଏ ପାଇବା କାଠିକର ପାଠ । ବାପା ବୋଉ ବରଟିଏ ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ଦି ବରଷ ଚାଲିଗଲା । କୋଉଠି ଠିକ ହୋଇ ପାରିଲାନି । ସମସ୍ତଙ୍କର ମୋ ଉପରେ ମୁହଁ ଏଡ଼େ । ହସ କାନ୍ଦ ଦୁନିଆରେ ହସଟି ଆମ ଘରେ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହିଲାନି ।

ସେଦିନ ସଞ୍ଜକୁ ଶାନ୍ତିଅପା ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ନେଇ ଆସିଲା । ଜମିଦାର ଘର । ନଅତଲ ପ୍ରାସାଦ । ଧନ, ଜନ, ଗୋପ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କେଉଁଥିରେ ଊଣା ନାହିଁ । ଜମିଦାରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସଉତୁଣୀ ହେବ ସିନା ଝିଅକୁ ମାଅଠୁ ବଳି ଭଲ ପାଇବ । ସେ ପଣ ଲଗାଇଛି ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହ ପାଇଁ । ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବଂଶ ଧ୍ୱଂଶ ବୁଡ଼ିଯିବ ? ଜମିଦାରଙ୍କ ପୁଅପିଲା କିଛି ନହେବାରୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମତ ନେଇ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହ କରୁଛନ୍ତି । ବୟସ ଟିକିଏ ବେଶୀ । ହେବା କଥା । ଖୁବ୍ ହେଲେ ଚାଳିଶି ପାଖା ପାଖି ।

ମୋ କାନରେ ଏ ସମ୍ବାଦଟି ବାଜିବାକ୍ଷଣି ମୋର ସର୍ବାଙ୍ଗ ଥରି ଉଠିଲା । ଶେଷକୁ ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ ଏପରି ବର ମିଳିବ ବୋଲି ଜାଣିଥିଲେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଥାନ୍ତି ସେ ପିଣ୍ଡାପୁଟରୁ ମୋ ତଣ୍ଟି ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଥୋଇ ଯିବାକୁ । ଜମିଦାର ବାହା ହେଉଛନ୍ତି ପୁତ୍ରଲାଭ ଆଶାରେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ବଂଶ ରକ୍ଷା ହେବ । ନାରୀ ଯେବେ ଶିଶୁ ନିର୍ମାଣର ଗୋଟିଏ ମେସିନ୍ । ମେସିନ୍ ଅସଜ ହେଲେ ଯେପରି ଅଚଳ, ସେହିପରି ଜମିଦାରଙ୍କ

ସ୍ତ୍ରୀ ପୁତ୍ର ଢଣ୍ଢାରରେ ଅକସ୍ମାତ୍ ହୋଇଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟରେ ସମାଜ ! ଏଭଳି ବଡ଼ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ହାତରେ ତୁ ପୁଅଳିକା ପରି ନାଚୁଛୁ ଯହା ।

ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି କ'ଣ କୁଆଁରୀ ଝିଅ ହୋଇ ନ ଥିଲି ? ତା ପ୍ରାଣରେ ଯୁବକ ସ୍ୱାମୀ ପାଇଁ କେବେ କ'ଣ କାମନା ଥିଲା ? ରାଗରେ ମୋର ଦାନ୍ତ ଦୁଇ ଧାଡ଼ି ଚାପି ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ।

ବାପା ଚୁପ ହୋଇ ସବୁ ଶୁଣୁଥିଲେ । ଶେଷକୁ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ କହିଲେ, ବର ନମିଳିଲେ ଚଳିବକି ଝିଅ ମୋର ଅଭିଆଡ଼ି ରହିଯିବ ମୁଁ ସଉତୁଣୀ ହାତରେ ଝିଅକୁ ଠେଲି ଦେବିନି । ଅସମ୍ଭବ ।

ବୋଉର ଧନ ଯୋଗୁ ଟିକେ ମନ ଥିଲା ପରି ଜଣା ଯାଉଥିଲା । ସେ ବାପାଙ୍କ କଥା ଉପରେ କହିଲା, ତମେ ତାହାଙ୍କ ମନ୍ଦଭାଗ୍ୟରେ ଚଢ଼ିଛ କହିଲ ! ଝିଅ ଥିଲେ ହଜାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିବ । ତେଣିକି ବାପା ମାଆଙ୍କ ଇଚ୍ଛା । ସେମାନେ କରି ପାରନ୍ତି, ନକରି ପାରନ୍ତି ।

ଛାନଭିନ ପରେ ବାପା ଘର, ବର, ସବୁ ଦେଖି ଫେରି ଆସିଲେ । ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି ତୁଣ୍ଡରୁ ପଦେ ହଁ ଶୁଣିବ ବୋଲି ଗୃହର ପରି ଗୁହାରି କରୁଥାଏ । ବୋଉ ଖାଲି ପାନ ଖାଇ ଭାଉଣୀ ପରି ଏଣେ ବୁଝୁ ବୁଝୁ ସେପଟେ ପଚାରି ବସୁଥାଏ ।

ବାପା କହିଲେ ସବୁ । ଜମିଦାରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହି ସୁନାହିଏ । ଧନ ଦରବାର ପ୍ରଶସ୍ତି ଗାଇବାକୁ ଲୋକ ଅଭାବ ହେବେ । ହେଲେ ଗୋଟିଏ କଥା—ମେଘ ମଗିବ ତ ?

ମୁହଁରୁ କଥା ଛଡ଼ାଇ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି କହିଲା, ବାଜ ଵାମହା ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ମୁଁ ମଗେଇ ନେବି । ଏପରି ଘର, ବର, ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ

ମିଳେ । ସାମାନ୍ୟ କଥାଟା ଯୋଗୁ ଏତେବଡ଼ ବଡ଼ ସୁଯୋଗ ହରେଇ ବସିବା ବୋକାମି ନୁହେଁ ?

ବିବାହରେ ଝିଅର ମନଟା ପୁଣି ସାମାନ୍ୟ । ଟଙ୍କା, ସୁନା ପୁଣି ବଡ଼ । ଅଷ୍ଟର୍ଦ୍ଧ ହେଲ । ଶାସ୍ତ୍ରୀଆ ଆଉ ନାନା କଥାର ଛଳ ଦେଖାଇ ମୋ ପାଖରେ ଫେରାଦ ହେଲା । ଖଟ ଉପରେ ମୁଁ ଗୋଟେ ବଡ଼ ମାଡ଼ ଶୋଇ ଥାଏ । ଶାସ୍ତ୍ରୀଆ ଅଣ୍ଟା ତଳେ ବସି ମୋ ଗୁଣର ଖାଲି ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା କରୁଥାଏ । କେତେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ପରେ ଆଉ ତା ଜବାନ ବେଳ କଥା ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ସେ ଭୂଆଡ଼େ ଗୋପିଆକୁ ଆପ୍ରାଣ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ବହୁ ଧନୀ କଂକ୍ର ତାର ପାଣି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗୋପିଆକୁ ବାହା ହେଲା । ପ୍ରେମର ଜୟ ହେଲା ସିନା, କିନ୍ତୁ ତାର ପରିଣତି ଆଜ ସେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ଅଧା- ବୟସରେ ଗୋପିଆ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ରେଙ୍ଗାମ ଭାଗେ । ତାପରେ ତାକୁ ବାର ଦୁଆର ସ୍ବର୍ଣ୍ଣି ପିଣ୍ଡା ହୋଇ ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଥି ପାଇଁ ସେ ଆଜି ବାସନ ମାଜୁଛି । ଧନୀ ଲୋକ ଦେଖି ବାହା ହୋଇଥିଲେ ତା ଘରେ ଆଜି ଚାକରାଣୀ ଖଟୁଥାନ୍ତେ । ତେଣୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଆଡକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚାହିଁ ଏସବୁ ବିଷୟ ଠିକ୍ କରାଯାଏ । ଜୀବନରେ ଧନହିଁ କୈଷ୍ଟିକ ଚେର । ଜମିଦାରଙ୍କ ପୁଅକୁ ବାହା ହେଲେ ମୁଁ ହେବି ଅଖଣ୍ଡ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ । ବୟସ ଟିକେ ବେଶୀ ଯାହା, ସେଥିରେ ଯାଏ ଆସେ କ'ଣ । ଧନୀଘର ପରି । ଘିଅ ଖାଇ ଦୁଧ ଅଁଉଁଷ ଛନ୍ତି । ପାଚେଲା ଆମ୍ବ ଭଳି ଦେହ । ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟେ ବୟସ କ'ଣ । ଆମେ ସିନା ମୂଲିଆ ମୁଣ୍ଡ । ଖାଇବା ବିନା ବିବାହର ବରଷ ହଟା ନଯାଉଣୁ ବୁଢ଼ା ହେଇ ଯାଉଛେ । ଆଲୁଅ ଥିବାଯାଏଁ ଟୋକା ବୁଢ଼ାର ପ୍ରଭେଦ । ଆଲୁଅ ଲିଭିଲେ ଟୋକା ବୁଢ଼ା ସବୁ ସମାନ । ବାକି ରହିଗଲା ମନଟା । ଯାହାର ସ୍ଥିତିରେ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବନି । ସେଇଟି ଯଦି ସର୍ବଦା ତରୁଣ ତେବେ ଅଭାବ ଆଉ କ'ଣ ?

ମୁଁ ନିର୍ଜୀବ ହୋଇ ଶୁଣୁଥିବା ସମୟରେ ଆଖିରୁ ଗାଲ ଲୁହ ଝରି ପଡ଼ୁଥିଲା । ଶାନ୍ତିଆ ଅପି ଚାଲି ଗଲାଣି । ମୁଁ ତାର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଉପଲବ୍ଧି କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଶାନ୍ତିଆ ଆଉର ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଏବଂ ଏଭଳି ନିର୍ଭୁଲ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକର କବଳରେ ପଡ଼ି ମଣିଷ ମନ ବଦଳି ଯାଏ । ଏମିତି ସବୁ ଝିଅମାନଙ୍କ ମନ ବଦଳି ଯାଉଥିବ, ଯେଉଁମାନେ ଦୋ'ଷ ବିବାହ କରୁଥିବେ

ଶାନ୍ତିଆ ଅପି ବି ନାରୀ । ସେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଯୁବତୀ ଥିଲା । ଧମନୀରେ ତାର ରକ୍ତର ଗତି ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହେଉଥିଲା । ତାର ପ୍ରଭାବ ତାକୁ ଟାଣି ନେଇ ଥିଲା ଗୋପିଆର ପ୍ରଶସ୍ତ ଛାତି ଉପରକୁ । ଗୋପିଆର ବିରହରେ ସେ ଆଜି ମ୍ରିୟମାଣା । ସେଇଥିପାଇଁ ହୁଏତ ପୂର୍ବର ଉନ୍ମାଦନା ସ୍ମୃତି ବୀତସ୍ପୃହ ହେଇ ପଡ଼ୁଛି । ଭୁଲ କରିଛି ବୋଲି ଅନୁଶୋଚନା କରୁଛି କିନ୍ତୁ ସେ ଭୁଲି ଯାଇଛି । ଗୋପିଆକୁ ତା ଜୀବନ ପଥରୁ ଯଦି ଜୋର କରି ହଟାଇ ଦିଆ ଯାଇଥାନ୍ତା ତା ଛାତିରେ ଯେଉଁ ଅବଶୋଷ ବଧା ବାନ୍ଧି ଥାନ୍ତା, ସେ ପରିସ୍ଥିତି ଆଜି ଆଉ ନାହିଁ । ସେ ଜଣକୁ ଅତି ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇଛି । ଏକଥା ଭାବି ତାର ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବା ଉଚିତ । ମଣିଷ ବୁଝିବାରେ ଏଇଠି ଭୁଲ ରହିଯାଏ । ଏଇ କଥା ବୁଝି ପାରିଲେ ତାର ମାନସିକ ଶାନ୍ତିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ଘଟନ୍ତା ।

ଶାନ୍ତିଆ ଅପି ଗଲା ଦିନରୁ ମୋ ମନ ମୋଟେ ଭଲ ରହିଲା ନାହିଁ । ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ପାଇବାର ସମସ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନ ମୋର ମରିଗଲା । ଦି'ବରଷ ହେଇ ଗଲାଣି । ତାଙ୍କର ଦେଖା ନାହିଁ କି ଚିଠି ନାହିଁ । ମାଉସୀ କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ ଜାଣେନା । ସେ ଆମ ଘରକୁ ଆଉ ଆସୁନି । କାହାକୁ ଆଶ୍ରା କରି କେତେ ଦିନ ବଞ୍ଚି ହେବ । କର ସୁବିଧାରେ ମିଳୁନି ବୋଲି ସିନା ଅଭ୍ୟାସରେ ଦି'ବରଷ ଚାଲିଗଲା, କିନ୍ତୁ ଏବେ କ'ଣ କରିବି ? ମନ ମୋର ଅବିଚଳିତ ଭାବରେ ଘୂରି ବୁଲିଲା ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ।

ବାପାଙ୍କ ଆଗରେ ଏ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହି ପାରିଲିନି । ସହରୀ ଝିଅ ହୋଇ ଥିଲେ ଅବା ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା ।

ଅବଗୁଣ୍ଠନ ତଳେ ଯାହାର ଯୌବନ ଝଡ଼ି ଯାଉଥିଲା, ଯୁଗ ଯେତେ ବଦଳିଲେ ବି ସେ ଭଣ୍ଡ ସତୀ ପିଠାଉ ବାହାରି ଗୋଟିଏ ଅତି ଅନ୍ୟାୟ କଥା କହି ପାରିବ ? ସେହି ଦିନଠାରୁ ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ଯେ, ମୁଁ ଯାହା କରୁଛି, ତାହା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମନରେ ସଂଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଗୋଟିଏ କଥା ବାରମ୍ବାର ମୋର ମନେ ପଡ଼ି ଆଘାତ ଦେଉଥିଲା । ବଜଳର ବୟସ୍କା ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତି ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅବହେଳା ଯୋଗୁ ବଜଳର ଏ ନିଷ୍ଠୁର ଲୁପ୍ତ ଅଭିଶାପ ।

ଦିନେ କ'ଣ ହେଲା ମୁଁ ମୋଟେ ଜାଣେନା । ଗାଁର ସବୁ ମାଇପେ ମୋତେ ଘେରି ରହିଥାନ୍ତି । କିଏ ଦେହରେ ଲୁଗା ପିନ୍ଧାଇ ଦେଉଥାଏ ତ କିଏ ମୁହଁରେ ପାଣି ମାରି ଦେଉଥାଏ । ଗୁରୁ ଖାଁଣ୍ଡି ଜଣ ମତେ ଭିଡ଼ି ଧରି ଥାନ୍ତି । ଆଗରେ ଡାକ୍ତର ବାବୁ କୌଣସି ଇଂଜେକ୍ସନ୍ ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ମୋଟେ ଘଟଣା କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଭଲ ହୋଇ ଆସିବାର ଦେଖି ଲୋକମାନେ ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । କେବଳ ବୋଉ ମତେ କୋଳରେ ଜାକି ଧରିଥାଏ । ତୋ'ରାଣି ପରି ତା ଆଖିରୁ ଲୁହ ନିଗିଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ଡାକ୍ତର ବାବୁ ଆଉ ଘରକୁ ଯାଇ ବାପାଙ୍କୁ ଅସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କହିଲେ, ଆପଣ ମେଘର ଶୀଘ୍ର ବିବାହ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । ଏ ରୋଗଟା ମୂର୍ଚ୍ଛା ରୋଗ । ଆପଣ ହିଷ୍ଟିରିଆ ବୋଲି ଗୋଟେ ରୋଗ ନାଁ ଶୁଣିଥିବେ । ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତି ମନର ବିକାର ବା ଯୌନ ବିକାର ଘଟିଲେ ଏ ରୋଗ ସାଧାରଣତଃ ହୋଇଥାଏ । ଝିଅର ବାହା ଘର କ'ଣ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ହୋଇ ପାରିବ କି ?

ବାପା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ମୋର ଜଣେ ବୟସ୍କ ଜମିଦାରଙ୍କ ସହିତ ପଡ଼ିଥିବା ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ କହିଲେ । ଡାକ୍ତର ବାବୁ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କଲେ । କିଛି ସମୟ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲେ, ଅପଣ ଯଦି କିଛି ନ ଭାବନ୍ତି ତେବେ ମୋ ପୁଅ ସହିତ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣି ପାରିବି କି ? ସେ ଏ ବର୍ଷ ଇଂଜିନିୟରିଂ ପାଶ କରି 'ସହକାରୀ ଇଂଜିନିୟର' ପଦରେ ମାସେ ହେଲା ନିଯୁକ୍ତ

ଯାଉଛି । ବାପାଙ୍କ ଭଷ୍ଣ ଆନନ୍ଦରେ ଫାଟି ପଡୁଥାଏ । ସେ କହିଲେ, ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଆମର ବନ୍ଧୁତା ! ବାମନ ହୋଇ ମୁଁ ଜହ୍ନଁକୁ ଅପଥାରେ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇବି । ନା ଧନ, ମାନ, ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି କେଉଁଥିରେ ଆଜ୍ଞା ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ସହ ସମାନ ?

ଡାକ୍ତର ବାବୁ କିନ୍ତୁ ନଛୋଡ଼ବନ୍ଧା । ବାହାଘର ହେବ୍ ଶୀଘ୍ର ହେବ, ଯେଉଁ ତିଥିରେ ମୋର ବାହାଘର ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା । ଆଜ ହାତରେ ଅଛି ମାତ୍ର ତେନୋଟି ଦିନ । ଏ ଭଳି ଚଞ୍ଚଳ ବାହାଘର ହେବା ଯିବାରେ ଜ୍ୱାଇଁ ବା କନ୍ୟା ଦେଖା ପାଇଁ ସମୟ କାହିଁ । ଆଉ ମଧ ଏଠାରେ କାହାର କିଛି ଦେଖିବାର ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ବାବୁ କେବଳ ସୁନ୍ଦର ଜୋଡ଼ଟିଏ ଗରିବ ଘରୁ ଗୃହାନ୍ତି । ପାଠ ସେମିତି କିଛି ପଢ଼ିଥିବ । ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ଅଶ୍ୱସ୍ତି ଅନୁଭବ କଲି । ବୟସ୍କା ଓ ବିଗତ ଯୌବନ ସ୍ୱାମୀ ସହ ସଂସାର ଗଢ଼ିବାର ଆଶଙ୍କା ଆଉ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦେବ ଭାଇ ? ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ବିପନ୍ନ ମୁହଁଟି ମନେ ପଡ଼ି ମତେ ବିବ୍ରତ କରି ପକାଇଲା ।

ମୋର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜାଣାରେ ବାହାଘର ହୋଇଗଲା । ବେଦୀରେ ବସିଲା ଦିନ ଯାହା ମୁଁ ଜାଣିଲି । ସେତେବେଳକୁ କ'ଣ କରି ପାରିଥାନ୍ତି ! ମୁଁ ଶେଷ ସମୟରେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲି । ପଠାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଠିକଣା ସେ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଏ ଘର ସେ ଘର ହୋଇ ପାଟିରେ ଚିଠିଟିକୁ ଚୋବାଇ କୁଚୁକୁଚୁ କରି ଦେଇଛି । କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୁବକ ସହିତ ମୁଁ ପ୍ରଣୟଲିପ୍ତ ଥିଲି । ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଉପରେ ଭୀଷଣ ରାଗ ଲାଗୁଥାଏ ।

ଛାତି ଭିତରୁ ବିବେକ ଏ ବାହାଘର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିରୋଧ କରୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମନ ତଳେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଲଗା ଉତ୍ତରଟିଏ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରେ । ସବୁ ଯୁବକ ସୁଧାଂଶୁ—କଳ୍ପନାର ପଦ୍ଧ୍ୱ ଭିତରେ ଯାହାର ନାୟିକା ଫୁଟି ଉଠେ । ସମସ୍ତେ ସ୍ନେହ କରି ଜାଣନ୍ତି । ପ୍ରେମ କରି ଜାଣନ୍ତି । ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ଏମାନେ ବିଶେଷତ୍ୱ—

ସେ ଆକାଂକ୍ଷିତ ରାତିଟି ଆସିଲା । ଯେଉଁଟିର କେତୋଟି ଘଣ୍ଟା ଚୀର ସ୍ମରଣୀୟ । ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଏ 'ହଁ' 'ନାହିଁ' ଭିତରେ ଯେଉଁ ରାତିଟି ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠେ । ଅଟ୍ଟଖର ଘନ ପ୍ରଶ୍ୱାସ ଟିପି ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଥାବାର୍ତ୍ତାର ମିନାର ଡେଇଁ ଯେଉଁ ରାତି ଦୁଇଟି ବିଭିନ୍ନ ଆରକ୍ତ ମୁଖ କମଳକୁ ଯୋଡ଼ି ଦିଏ । ରାତିର କୃଷ୍ଣ ଅବଗୁଣ୍ଠନ ତଳେ ଯେଉଁ ଯୁଗଳ ମୂର୍ତ୍ତି ମନ ପ୍ରାଣର ବିନିମୟ ଘଟାନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ରାମ ସୀତା, ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରେରଣା ପାଇ ସୃଷ୍ଟିଶୀଳ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି । ଇତିହାସର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ ।

ସେ ଆସିଲେ, ବିଚଳିତ ମନ ଏବଂ ଅବିଚଳିତ ଗତି ନେଇ । ସେ ·· ଏହି ସର୍ବନାମର କର୍ତ୍ତା କିଏ ମୁଁ ଜାଣେନା । ତଥାପି ସେ ମୋର ସ୍ୱାମୀ । ସାରା ଜୀବନ ପାଇଁ ଯେ ମୋର ଦାୟିତ୍ୱ-ଭାର କାନ୍ଧକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ଲାଜକୁଳୀ ଲତାଟି ପରି ଘରର ଗୋଟିଏ-କଣରେ ମୁଁ ପଡ଼ିରହିଥାଏ । ଭେଟେ ଆଦର କରି ସେ ମତେ ପଲଙ୍କ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ନେଲେ । ମୁଁ ଆଖି ବୁଜି ପଡ଼ିଥାଏ । ମନ ଡାକୁ ଥାଏ ତାଙ୍କ ଅଜାଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ଦେଖି ନେବାକୁ । ମନ ପାରିଲି ନି । ସେ ବାରମ୍ବାର କହୁଥାନ୍ତି, ତମ ଆଖି ଖୋଲନା ମେଘ । ମତେ କଣ ଦେଖିବାକୁ ସ୍ପୃହା ନାହିଁ ତମର ?

ମୁଁ ହଁ କି ନା କିଛି କହି ପାରିଲିନି । ଲାଜରେ ଆଖିପତା ଦଣ୍ଟା କିଏ ସିଲେଇ କଲାଭଳି ଲାଗୁଥାଏ । ଅନୁଭବ କଲି ସେ ମୋତେ ଦୂରେଇ ରଖି ପଲଙ୍କରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ । ନିହାତି ହସି ଏବଂ ଦରଦୀ ଭାଷାରେ କହିଲେ —ବେଶ୍ ମତେ ଆଦୌ ଭୁଲ ବୁଝିବନି । ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ଦୁଆର ଫିଟିବାର ଶବ୍ଦ ହେବାକୁ ମୁଁ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଦିଟା ଯାବୁଡ଼ି ଧରିଲି । ଆଖିର ଲଜ୍ଜା ଅବଗୁଣ୍ଠନର ପଣତକୁ ଯାହା କ୍ରମଶଃ ଓଦା କରି ଦେଉଥିଲା । ସେ ସନ୍ଦେହରେ ହାତକୁ ଟୋଳ

ନେଲେ । କାନ ପାଖରେ ଚୁପି ଚୁପି କହିଲେ—ମୁଁ କବି ନୁହେଁ ମେଘ, ଯେ କିପାର ଆବରଣ ତଳେ ତମ ପ୍ରାଣ ବାନ୍ଧି ରଖି ପାରିବ । ମୁଁ ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ଇଂଜିନିୟର । ନିପଟ ବାସ୍ତବବାଦୀ ।

ସେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଅଙ୍ଗୁଠି ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଖି ପତା ଦୁଇଟି ମୋର ଖୋଲି ଦେଲେ । ମୁଁ ବେଶୀ ସମୟ ଆଉ ଅବାଧ ନହୋଇ ଆଖି ଖୋଲିଲି । ମାତ୍ର ଯାହା ଦେଖିଲି ସେଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନହୋଇ ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେ ଯେ ଦେବ ଭାଇ ।

ତାଙ୍କ ହାତକୁ ଧରି କହିଲି, କର୍ଣ୍ଣ ମିଷ୍ଟର ! ଏତେ ଦହଗଞ୍ଜ କରି ମତେ ମାରିବାର କାରଣଟା ଜାଣି ପାରେକି ? ତାପରେ କାନ୍ଦ । ଆଖିରେ ଟପ୍ ଟପ୍ ହୋଇ ଲୁହ ଦେଖା ଦେଲା । କାନ୍ଦୁଣା କଣ୍ଠରେ କହିଲି, ତମେ କେତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଦେବ ଭାଇ । ମୁଁ ମରି ଯିବାକୁ ଆଉ କେତେ ସମୟ ଥିଲା । କହିଲ ଅଷ୍ଟା ତ'ଣ ଏପରି କରିପାରେ ? ଅଚ୍ଛା ସବୁ କଥା ଛାଡ଼ । କଣ୍ଠସ୍ୱର କିପରି ବଦଳାଇଲ ?

ସେ କିନ୍ତୁ ଏତେ କଥା ଶୁଣି ମୁହଁ ପାଲଟି ଯାଇଥାନ୍ତି । ମତେ କହିଲେ, ମୁଁ ଦେବ ନୁହେଁ, ପ୍ରଣବ । ଦେବ ତମେ କାହାକୁ କହୁଛ ? ତା ସହିତ ତମର କାହାଘର ଠିକ୍ ହୋଇଥିଲା ? କେବେ ମୁଁ ତ ମୋଟେ ଜାଣିନି ? ତମେ କଣ ନକଲ ମେଘ ? ଜାଣୁ ଜାଣୁ କେତୋଟି ହୃଦୟକୁ ଜାଳି କରି ଭସ୍ମ କରି ଦେଲ । ପ୍ରତିବାଦ କରି ପାରିଲନି ? କଣ୍ଠରେ ତାଙ୍କର ଅସୀମ କରୁଣାଭାର ସ୍ପର୍ଶ ।

ବିଜୁଳି ବତୀ ସେ ଲଗାଇଲେ । ଦୀପର ଆଲୋକ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ନିଜର ସତ୍ତା ହରାଇ ବସିଲା । ଦୀପ ବୁଝା ତଳେ ମୋ ହାତର ଅଞ୍ଜଳି ଚଉଳ । ଉପରେ ଗୁଆ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ମୁଁ ଉସ୍ଥୀଗା ଚାହାଣିରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲି ପ୍ରଣବ ବାବୁ ଗୋରା, ପତଳା, ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ । କିନ୍ତୁ ଦେଖିବାକୁ ଠିକ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ପରି । ଦୀପାଳୀର ସ୍ତିମିତ ଆଲୋକ ଭିତରେ ଏଇ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭେଦ ଜାଣିବା କଷ୍ଟକର । ମୁଁ କାବା ହୋଇ ଚାହିଁ ଥାଏ । ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତି ଦୁର୍ବଳତା ଯୋଗୁ ସବୁ କିଛି ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇଗଲା ।

ସେ କହିଲେ, ସତ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଫୁଟି ଉଠି ଆସନ୍ତା । ଆଜି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଇ ଖୁବ୍ ଭଲ କରିଛ । କେସାଟରେ ବସି ତମକୁ ବାହା

ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତମେ ଆଜି ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ନୁହେଁ…ରକ୍ଷଣୀ । ଏଥିରେ ସମାଜର ସମର୍ଥନ ଆମକୁ ମିଳି ନ ପାରେ, ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆ… ନାହିଁ । ସ୍ୱୟଂ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ମନ ପ୍ରାଣରେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମର୍ଥନ କରୁଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉକ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଶେଷ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବୋଲି ମାନି ନେବା ଅବିବେକତାର ପରିଚୟକ । ଆଉ ମଧ୍ୟ…ତମେ ମନ ବେଶ୍ୟା… ତମେ ଯେଉଁ ଦେବଦୁର୍ଲଭ ଦେବଭାଇଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ସାରିଛ, ଯ… ପ୍ରକୃତରେ ସେଥିରେ ଭଲ ପାଇବାର ସତ୍ୟତା ଥାଏ । ତେବେ ସେ ନିଷ୍ଟ… ବତନ ମିଳିବେ ଏବଂ ତମର ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସତ୍ତ୍ୱେ ତମକୁ କୋଳେ… ଟାଣି ନେବେ ।

କୁହ ମେଘ, ମତେ ତମେ ସେ ବାଟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ନା ?

ଏଭଳି ଏକ ପ୍ରେମ ମଧୁର ସ୍ୱପ୍ନ ବ୍ୟର୍ଥତାର ଶୀତଳ ଖୋଳ ଭିତରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କଲା । ଆମ ଦୁହିଙ୍କ ମୁହଁ କଳା ବାଠ ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ । ଆଉ କିଛି କହି ନପାରି ନିର୍ବାକ ହୋଇ ପ୍ରଶାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ଥାଏ । ଏ କଣ ମଣିଷ ?

କଣ ଭାବୁଛ ମେଘ ? ତାଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଆଶ୍ୱାସନାର ପ୍ରଲେପ । କିଁଷ ମୋ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଆସୁ ନ !

ମୁଁ କିଛି ନକହି ପୁଣି ଥରେ ମିନତି ଭରା ଚାହାଣିରେ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ଚାହିଁଲି । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୋର ଜଡ଼ି ରହିଥିଲା କେତେ ଯୁଗର ଭରସା— କୂଳ କିନାରା ନ ପାଇ ବୁଡ଼ି ଯାଉଥିବା ପ୍ରାଣୀର କାତରତା ।

ଅଚ୍ଛା ବେଶ୍ ! କାଲି ମତେ ଦେବବାବୁଙ୍କ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଦେବ । ଆଜି ଶୋଇପାଅ ।

ବିଧିର ବିଧାନ ବିଚିତ୍ର । ମନ୍ତ୍ରପୂତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମେ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ପାରିଲୁ ନି । କିନ୍ତୁ ସମାଜ ଆମକୁ ଥରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇ ଦେଇଛି ତାକୁ ରଦ କରିବା ତା ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ବିବାହ ପରେ ଆମର ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସନ୍ଦେହ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବାର ଅବକାଶ ତାହାକୁ ମିଳେନି ।

କିନ୍ତୁ ଆମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ନୂତନ ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସାରିଛି, ତାର ବହିଃପ୍ରକାଶ ଘଟନେ ନିଶ୍ଚୟ ଘଟିବ । ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ପାରିବୁନି । ଏଣୁ ସବୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଗୁର କରି ପ୍ରଣବ ବାବୁ ହଠାତ୍ ଏକ ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାର ଆଳ କରି ନିଜ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ପରିବାର ଭିତରେ କେହି ଆପତ୍ତି ମଧ୍ୟ କଲେନି ।

\+ \+ \+

ନୂଆ ଚାକିରି ହେତୁ ସରକାରୀ ଘର ମିଳି ନଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଭଡ଼ା ଘରେ ଆମେ ଥାଉ । ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଛଡ଼ା ଗୋଟିଏ ଚାକର । ମୁଁ ଘର ଧନ୍ଦା ସବୁ କରେ । ଚାକର ଟୋକାଟି ବାହାର କାମ ବୁଲଏ । ପ୍ରଣବବାବୁ ଖାଇ ପିଇ ଦଶଟାରେ ଅଫିସକୁ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତି । ଆସନ୍ତି ପାଞ୍ଚଟାକୁ । ବେଳେବେଳେ ଡେରି ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ମୋର କୌଣସି ପ୍ରକାର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଉ ନଥାଏ । ଚାକର ଟୋକା ମନରେ ବି ଆମର ସଂପର୍କ ନେଇ କୌଣସି ରେଖାପାତର ସୁଯୋଗ ଆମେ ଦେଉନା ।

ରାତି ଆସେ । ଭୟରେ ମୋ ଦେହ ଥରି ଉଠେ । ଗୋଟିଏ ଘରେ ଆମେ ଶୋଇବୁ । ଅଲଗା ଘରେ ଶୋଇଲେ ବାହାର ଦୁନିଆ କଣ କହିବ ? କେହି ନ ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ଚାକର ଟୋକା ତ ସନ୍ଦେହ କରିବ । ସବୁ ଦିନ ଶୋଇବା ଖଟରୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ମାଣ୍ଡି ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଚଦର ନେଇ ତଳେ ଶୋଇଯାଏ । ପ୍ରଣବ ବାବୁ ଖଟ ଉପରେ ଶୁଅନ୍ତି । ମନେ ମନେ ଭାବେ ସମାଜ ଯାହାକୁ ମତେ ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ଅର୍ପଣ କରିଛି ତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ମୋ ପକ୍ଷେ ପାପ ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ଅଦ୍ଭୁତ ଏ ଦୁନିଆ । ଏହାର ଦୁଇଟି ରୂପ । ଭିତର ରୂପର ସତ୍ୟତା ଯଦି ବାହାର ରୂପରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇନି ତେବେ ଧରି ପଡ଼ିଲେ 'ପାପ'ର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଏ ତାକୁ; ମାତ୍ର ଭିତର ରୂପଟା ଧରି ନ ପଡ଼ିଲେ ପୁଣ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୁଏ । ନାନା ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତାରେ ମୁଁ ରାତିଟା ଅଦୌ ଶୋଇ ପାରେନା । ଏକ ଅଜଣା ଆଶଙ୍କାରେ ମନର ଭାରସାମ୍ୟ ଚହଲି ଉଠେ । ସେତେବେଳେ ସେ ପୁରୁଷ । ନିଭୃତ କକ୍ଷ । ପୁଣି ସମାଜାନୁମୋଦିତ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ । ଆଦର୍ଶକୁ ଦାବି ଦେଇ ମନର ପିଶାଚ ଚେଇଁ ଉଠେ । ଏହା କିଛି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ । ସେ ଯଦି ସେଇ ପିଶାଚ କବଳରେ ପଡି କିଛି କରି ବସନ୍ତି ।

ମୁଁ ଆକାଶ ପାତାଳ ଅନେକ ଅନେକ କିଛି ଭାବି ଗଲି । ମୋ ଭାବନାର ବନ୍ଧୁ ବିସର୍ଗ ସେ ନିଜ ଚିନ୍ତାରେ ସ୍ଥାନ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ମନ ଭିତରେ ଅସୀମ ଦ୍ୱନ୍ଦ ହେଉଥିଲେବି ସେ ଥାନ୍ତି ନିର୍ବିକାର । ଚେଷ୍ଟା କରିବା ତ ଦୂର କଥା । ଧୈର୍ଯ୍ୟର ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ ସେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଏତିକି କହନ୍ତି, ମେଘ, ତମେ ଗାଁକୁ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଯାଅ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରେ ନା । ଗାଁକୁ ଗଲେ ହୁଏତ ସତ୍ୟର ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲିଯିବ । ସତ୍ୟ ଧରା ପଡ଼ିଯିବ । ମୋ ଅନିଚ୍ଛାରେ ସେ ଆଉ ପ୍ରତିବାଦ କରନ୍ତିନି ।

ପ୍ରାୟ ଅଧିକାଂଶ ଦିନ ସେ ଅଫିସରୁ ଫେରି ନିରାଶା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ତାହାହିଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଦିଏ ଯେ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ ଖୋଜ ନେବାରେ ସେ ତ୍ରୁଟି କରନ୍ତିନି ବୋଲି । ନିଜେ ହତାଶ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମତେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଅନ୍ତି—ନା, ମେଘ, ଆମେ ଚେଷ୍ଟାରୁ କେବେ ବିରତ ହେବାନି । ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ।

ମୁଁ ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ ଉଠେ । ମନେ ମନେ ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଏ ।

ସେଦିନ ଘରେ ସବୁଦିନ ଭଳି ମାଣ୍ଡି ଆଉ ଚଦରଟା ଟାଣି ଆଣିବା ସମୟରେ ତଳେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଖୋଲି ପଢ଼ିଲି । ଦେଖିଲି ଭାଇ ହସ୍ତାକ୍ଷର ମନେ ପଡ଼ିଲା । କାହିଁ କେତେ ବର୍ଷ ତଳର ଅକ୍ଷର । ମୁଁ ଠିକ୍ କରି ଧରି ପାରିଲିନି । ସଡ଼କରେ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରା ମୁହଁକୁ ଦେଖି କେଳେବେଳେ ନ ଚିହ୍ନି ପାରିଲା ଭଳି ଜଡ଼ତା ଅନୁଭବ କଲି । ଲେଖା ଥିଲା—

ମାନନୀୟ ପ୍ରଣବ ଭାଇ,

ନମସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଭାଇ ହୋଇ ତୁମ ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ନପାରି ଥିବାରୁ ବିଶେଷ ଦୁଃଖିତ । ଦୋଷ ସବୁ ଅକ୍ଷମଣୀୟ, ତଥାପି ମୋ ଜାଗାରେ ତୁମେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଇଆ କରିଥାନ୍ତ । ମୁଁ ତ ପରୀକ୍ଷାର ଲେଖିଥିଲି O.A.S. ପରୀକ୍ଷା ସରିଲେ ଯାଇ ଯିବି । ତା' ପୂର୍ବରୁ ନୁହେଁ । ହଁ ଶୁଣି ନିଶ୍ଚୟ ଖୁସି ହେବ ମୁଁ O.A.S. ପାଇଛି । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇଁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଏ ଭିତରେ ଘରକୁ ବୁଲି ଯିବାକୁ ବାହାରିଛି । ଜଣକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିପାରୁଥିବ । ନୂଆବୋଉ, କିଛି ଖେଳନାର ଯଦି ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ

ଦରକାର ପଡ଼େ ଲେଖିଲେ ନେବ । ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ହାର୍ଦ୍ଦିକ ନମସ୍କାର ଜଣାଇ ଦେବ । ମୋ କଥା ସେ ଭଲ ପାଉନ୍ତି ନାହିଁ । ଇତି ।

ଆଜ୍ଞାଧୀନ 'ପଲ୍ଲବ'

ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, ଏ ଚିଠି ମତେ ଦେଖାଇଲ ନାହିଁ କାହିଁକି । ପଲ୍ଲବ ବାବୁ କିଏ ?

ସେ କହିଲେ, ମୁଁ ଭାରି ଭଲ ପାଉଛି ମେଘ ! କାହିଁକି ଜାଣ ? ପଲ୍ଲବ ଆଖିରେ ଆମେ କେବେ ସମସ୍ତ ଧୂଳି ଦେଇ ଏପରି ବଞ୍ଚିତ ଭାବରେ ରହି ପାରିବାନି । ସେ ଭାରି ବୁଦ୍ଧିଆ । ନିହାତି ସତ କଥାଟି ଅତି ଶୀଘ୍ର ତାହାର ଧରି ଦେବ । ଆମ ତିନି ଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ବୁଦ୍ଧିଆ । ଚିଠିଟା ପାଇଲା ବେଳୁ ମୁଁ ଭାବନାରେ ପଡ଼ିଛି । ଶେଷକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲି ପଲ୍ଲବକୁ ଯଦି ଘଟଣାଟା ବୁଝା ଯାଆନ୍ତା ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବ ବାବୁଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାରି ଯାଆନ୍ତା । ତମର ମତ କଣ ?

ମୁଁ କହିଲି, ପଲ୍ଲବ ବାବୁ ତମର ସାନ ଭାଇ । ଏତେ ଜିଦ୍ ଖୋର । ବାହାଘର ୬ ମାସ ହେଲା ଆସି ହେଲାଣି, ଅଥଚ ଏଠାକୁ ଦିନଟେ ପାଇଁ ସେ ଆସିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଦୀର୍ଘ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଣବ ବାବୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ—ତାର ସବୁ ଦୋଷ ନୁହେଁ । ତାକୁ ଗୋଟେ ହାତରୁ ବାହାରିନା, ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ବୋଉ ତାକୁ ପୁଅ କରି ପଠାଇ ଦେଲା । ସେ ପୁଅ ହୋଇ ପର ଘରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଘୃଣା କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାପା ମାଆଙ୍କର କଥା ତ ଭାଙ୍ଗି ହେବନି । ସେ ଶେଷରେ ରାଜି ହୋଇ ପୁଅ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଗଲା ଯୁଁ ଘରୁ ତମେ ମତେ ତଡ଼ି ଦେଉଛ ସେ ଘରେ ମୋର ଗୋଡ଼ ଆଉ କେବେ ପଡ଼ିବନି । ପଲ୍ଲବ ଚାଲିଗଲା । ଆମେ ଆଉ ତାଂ ବିଷୟରେ କିଛି ଖବର ରଖି ପାରିଲୁନି । କାରଣ ଅଭିମାନରେ ସେ ଆମ ପାଖକୁ କେବେ ଚିଠି ଦିଏନି । କେବଳ ଏତିକି ଶୁଣୁଥିଲୁ ସେ କଟକରେ କଲିକତାରେ ଇଂଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ୬ ମାସ ତଳେ ତ ଖବର କାଗଜରୁ ପାଇଲୁ ଯେ ସେ ବି.ଏ. ପାଶ କରିଛି, ଅନର୍ସ ସହ । ତା ପାଖକୁ ଆମେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିଲା ନାହିଁ । ବାପା ବୋଉ ତ ବର୍ଷେ ହେଲା ମଲେଣି । ବୋଉ ମଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ କହିବ ଖୋଜିଲା ।

ପାଇଲି ନାହିଁ । ଅଭିମାନ କରି ଧାଡ଼ିଏ ଚିଠିରେ ଲେଖିଥିଲି—ବୋଉ
ମୁଁ ତୋର ପୁଅ ନୁହେଁ ବୋଲି ତୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ମତେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ
ପୁଅ କରି ପଠାଇଦେଲୁ । ଏଣୁ ପର ପୁଅକୁ ଦେଖି ତୁ କଣ ପ୍ରକୃତରେ
ଶାନ୍ତି ପାଇବୁ ? ତୋର ତ ଆହୁରି ଯୋଗ୍ୟ ଦୁଇଟି ପୁଅ ଅଛନ୍ତି । ଅଯୋଗ୍ୟ
ପ୍ରତି ତୋର ସ୍ନେହ ଦେଖି ମୁଁ ଏଇଠି ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା
କରୁଛି, ତୁ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ହୁଅ । କିନ୍ତୁ ଚିଠିଟିର ପଢ଼ା ନ ସରୁଣୁ ବୋଉର
ପ୍ରାଣ ବାୟୁ ଉଡ଼ିଗଲା । ଦୁନିଆ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ରକ୍ତର ଗଢ଼ା ପ୍ରସନ୍ନ,
ଶିବ, ପଲ୍ଲବ—ତିନୋଟି ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଗଲେ ଯାହା । ଆଜି ଜଣେ ଡାକ୍ତର,
ଜଣେ ଇଂଜିନିୟର ଆଉ ଜଣେ ହେଡ଼ ଡେପୁଟି । ତିନି ପୁଅଙ୍କ ଏ
ଭବିଷ୍ୟତ ଦେଖିବା ପାଇଁ କେହି ରହି ପାରିଲେନି ।

ଏତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଲୁହ ଜମିଗଲା । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ
ସେ ଗୁଡ଼ିକ ମୁକ୍ତା ପରି ସିମେଣ୍ଟ ବଖାଣ ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।

ମନେ ମନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଦରଦୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି, କିନ୍ତୁ ସମବେଦନାରେ
ପଦେ କଥା ମୋ ପାଟିରୁ ବାହାରି ପାରିଲାନି । ମୋ ମାନସ ପଟରେ ଦେବ-
ଭାଇଙ୍କ ଛବିଟି ନାଚି ଉଠିଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ଥିଲେ । ମାଉସୀଙ୍କର
ଯେତେବେଳେ ପୁଅଟିଏ ହେଲା, ସେ ଦେବଭାଇଙ୍କୁ 'ମାତୃ ସ୍ନେହରୁ ବଞ୍ଚିତ
କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢ଼ିବାରେ ମା'ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟ
ଭୁଲିଲେ । ତାଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ଶେଷରେ ଦିନେ ଦୁନିଆ
ହାଟରେ ମିଶିଗଲେ । ସେଇଦିନୁ ଯେ ଗଲେ ତାଙ୍କର ଆଉ କୌଣସି ପତ୍ର
ମିଳିଲାନି କି କୌଣସି ଠିକଣା ମଧ୍ୟ ଦେଲେନି ।

ପ୍ରଣବ ବାବୁଙ୍କ ଚେହେରା ସହିତ ଦେବଭାଇର ଚେହେରାରେ
ଅନେକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖି ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାଙ୍କୁ ଦେବଭାଇ ଭାବି ଭୁଲ
କରିଥିଲି । ଏବେ ଦେଖୁଛି ପ୍ରଣବ ବାବୁଙ୍କ କାହାଣୀ ସହିତ ଦେବ ଭାଇଙ୍କ
ଅତୀତର ବେଶ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି ।

ଏଣେ ପ୍ରଣବ ବାବୁଙ୍କ ମନର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେ ନେଇ ବିଶେଷ
କିଛି ପଚାରିଲିନି । ପଲ୍ଲବ ଆସିଲେ । ଆସିବା ସମ୍ବାଦରେ ପ୍ରଣବ ବାବୁ
ଯେତିକି ଚଞ୍ଚଳ ହେଉଥିଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ।
ନୂଆ ମଣିଷ । ସହଜରେ ଅଣ୍ଟା ପରିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧ । ପ୍ରଣବ ବାବୁ ଦୁନିଆ ଆଖିରେ

ଦୂର ଦେଇ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶର ଫଲ ଠାଣି ମଞ୍ଚ ଉପରେ ହେଉଥିଲି, ଠିକ୍ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଉଭା ଦିଅନି ତ !

ଏକ ଅଜଣା ଆଶଙ୍କାରେ ମୋ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଲୋମମୂଳ ଶିହରି ଉଠିଲା । ମନ ଶଙ୍କିଗଲା ।

\+ \+ \+

ଅଫିସ ଯିବାବେଳ ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ମୁଁ ରୋଷେଇ ଘରେ ଥାଏ । ଭଜା କିଛି ଲାଗି ଯାଇଥିବାରୁ ତରବରରେ କଡ଼ାଇଟା ଓହ୍ଲାଇ ଆଣିବା ବେଳକୁ ମୋ ଆଖିକୁ କିଏ ବୁଜି ଧରିଲା ପଛପଟୁ । ମୋ ଦେହରେ ଏକ ଶିହରଣ ଖେଳିଗଲା ଏ ହାତର ସ୍ପର୍ଶରେ—କିଏ ସେ ? ମନ ଭିତରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଧ୍ୱନିତ ହୋଇ ମନଭିତରେ ହିଁ ମିଳେଇ ଗଲା । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନରେ ଭୟ ଜାତ ହେଲା । ପ୍ରଣବ ବାବୁ କି ଫେରିବେ ନାହିଁ ? ସେ ଏ ପ୍ରକାର କୌତୁ-ହଳ କେବେ ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି ! ତେବେ… ତେବେ…

ହାତ ମଧ୍ୟ ଖୋଲୁ ନ ଥାଏ । ଏତିକିବେଳେ ପ୍ରଣବବାବୁଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଭିଲା—କିରେ ପଲ୍ଲବ ! ମନକୁ ପଡୁଛି ? କିନ୍ତୁ ନୂଆବୋଉଙ୍କୁ ପଚାରିଲୁ ସେ ଆସିବା ଜନୁ କାହାପାଇଁ ମନମାରି ବସିଛନ୍ତି ?

ପଲ୍ଲବ ଅଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ହାତ ଖସାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଲି । ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଦେଖିଲି—ହଁ, ଏ ସେ ଦେବାଶିଷ । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋ ପାଟିରୁ ଅଧ ଅଧ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷର ବାହାରି ପଡ଼ିଲା, ଦେ-ବା-ଶି-ଷ !!

ଦେବାଶିଷ ମଧ୍ୟ ମୂହ୍ୟମାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ କଥା ବାହାରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ କେବଳ ଏତିକି ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଲା—ମେଘ, ଏତେଶୀଘ୍ର ତମେ ଅଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ? ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରି ପାରିଲନି ?

ପ୍ରଣବ ବାବୁ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ।

ମେଘ ପ୍ରକୃତରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ପଲ୍ଲବ ! ଅବଶ୍ୟ ସମାଜ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଅନଭିପ୍ରେତ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛି; କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ମେଘ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ନୁହଁ—ଭଉଣୀ ସ୍ଥାନୀୟା ! ସେଦିନ ମନକଥା ଜାଣିପାରି ତାକୁ ମୁଁ ଭରସା ଦେଇଥିଲି ଯେ ନେହେଲେ ତା ଦେବାଶିଷକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ପଲ୍ଲବ ! ତୁ ଯଦି ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥାନ୍ତୁ ଏ ବିଭ୍ରାଟ ଘଟି ନ ଥାନ୍ତା କି ଲଜ୍ଜାରେ ଆଜି ତୋ ପାଖରେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ହେଟପଡ଼ୁ ନଥାନ୍ତା ।

ଅଚ୍ଛା ମେଘ ! ପଛିବକୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଅ—ମୁଁ ଅଫିସ୍ ଯିବି, ଖୁବ୍ ଡେରି ହେଲାଣି ।

ସେ କଛି ନ ଖାଇ ମଧ୍ୟ ଅଫିସ ଚାଲିଗଲେ । ବାସ୍ତବରେ ଲଜ୍ଜାରେ ତାଙ୍କର କନତ ଶିର ତଳକୁ ନଇଁପିବାର ଅବସ୍ଥା ମୁଁ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କଲି ।

ଦେବଭାଇ ଅବାକ ହୋଇ ସେଇ ସେପେଇ ଘରେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସି ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ସେଇଦିନ ଖରାବେଳ ।

ଦେବଭାଇ ଯିବା ଦିନଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହାସବୁ ଘଟିଛି ଦେବଭାଇ ଆଗରେ ଗୋଟିଗୋଟି କହିସାରି ଶେଷରେ ପଚାରିଲି, ତମ ନାଁ ପଲ୍ଲବ କପରି ହେଲା ?

ଆମ ଘରେ ମୋ ନାଁ ପଲ୍ଲବ । ପୁଅ ହୋଇ ଯିବାପରେ ସେ ମୋ ନାଁ ରଖିଲେ ଦେବବ୍ରତ । ଯାହାହେଉ ତମ ଦେବଭାଇଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ଲାଗି ପ୍ରଣବ ଭାଇଙ୍କୁ ବେଶି ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

—କିନ୍ତୁ ପ୍ରଣବ ଭାଇ ମତେ କଥା ଦେଇଥିଲେ, ପଲ୍ଲବ ଆସୁ, ସେହିଁ ଦେବ ଭାଇଙ୍କୁ ଖୋଜି ଆଣିବ—କିନ୍ତୁ ଆମର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ତା ଆଗରେ ଖୋଲି ଦେବାକୁ ହେବ କହିବାରୁ ମୁଁ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି ଯାହା···

ଏବେ ସେ ଆତଙ୍କ ଅଛି ନା ନାହିଁ ! ଦେବ ଭାଇ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ତଳ ପଡ଼ି କହିଲେ ।

ନିଶ୍ଚୟ ! ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଲ୍ଲବ ବାବୁଙ୍କ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ ନହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନରୁ ଭୟ ଯିବନି···ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ମୋର ଦେବ ଭାଇହିଁ ରହିବ ?

ସତେ···ସେ କେଉଁଭଳି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଉଠି ଆସୁଥିବା ବେଳେ ମୁଁ ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇ ଖତେଇ ହେଇ ବାରଣ୍ଡାକୁ ପଳେଇ ଆସିଲି ।

ଦେବ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଉଠି ଅସି ଦାଉଡ଼ିକେ କଣ ଦୁଆର ମୁହଁ ଉପରେ ସେ କଉ ବାମ୍ଫଡ ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲେ ।

ଆଗରେ ପ୍ରଣବ ବାବୁ ।

ମୁଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଲି ।

ଶ୍ରୀନିବାସ ଆୟେଙ୍ଗର

ପ୍ରତାରଣୀର ପ୍ରେମ

ସନ୍ଧ୍ୟା ଘନ ଆସିଲାଣି— ମଲୟାଳର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ୍‌ବଳୟରୁ ଅସ୍ତଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଶେଷ ରଶ୍ମୀ ଲିଭି ଆସୁଥାଏ । ଦୀର୍ଘ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ମଲୟାଳର ଚଞ୍ଚଳ ହ୍ରଦମୟ ପ୍ରଦେଶର ଦୂରଦୂରାନ୍ତର ନିଶବ୍ଦ ପଲ୍ଲୀକୁ ମୁଖରିତ କରି ରେଳଗାଡ଼ିଟି କୋଜିକୋଡ଼ (କ୍ୟାଲିକଟ) ଷ୍ଟେସନରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାଢ଼େ ଆଠ ।

ଷ୍ଟେସନର ବହୁଜନ ଏକସଙ୍ଗ କୋଳାହଳ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କମିଗଲାଣି । ଶିବରାମନଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ ଏଣେତେଣେ ବୁଲି ହତାଶ ହେଲି । ଭାବିଲି ବୋଧେ ମୋ ଚିଠି ପାଇନି । କି ଦୁର୍ଯୋଗରେ ଆସି ପଡ଼ିଲି ! ଅଚିହ୍ନା ଦେଶ-ଭାଷା; ମଧ୍ୟ ଭଲ ଜାଣେନି—ଯିବି କୁଆଡ଼କୁ ?

+ + +

ଶିବରାମନ ସଙ୍ଗେ ମୋର ପ୍ରଥମ ପରିଚୟ ହୁଏ, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଆହୂତ ୟୁଥ ଲିଗ ସମାବେଶରେ—କେରଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ୟୁଥ୍ ଡେଲିଗେଟ୍ ହୋଇ ଆସିଥାଏ ଶିବରାମନ—କ୍ୟାମ୍ପରେ ଆମ ଉଭୟଙ୍କ ଘନିଷ୍ଠତା ବଢ଼ିଯାଏ । କେରଳ ଥରେ ଆସିବା ପାଇଁ ମୋତେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ ଜଣାଏ ଶିବରାମନ୍ । ମୋର ବି ଭାରି ଇଚ୍ଛାଥାଏ ସେହି Problemetic State ଟିକୁ ଦେଖିବାଲାଗି । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଖିଆଲରେ ଶିବରାମନ୍‌ଙ୍କୁ ମୋର ଆସିବା ସମାଚାର ଜଣାଇ କଟକରୁ ବାହାରିଲି ସୁଦୂର ମାଲାବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ—

ଏତେବେଳେ ମଲୟାଲୀ ପୋର୍ଟର "ସାମୀ ! ହଟନ୍ତେ ପରଟ୍ନାଲୀ ଅହୁ, ଅହୁ !! (ବାବୁ ! ଶୀଘ୍ର ଚାଲନ୍ତୁ—ଡେରି ହୋଇ ଯାଉଛି) ଚିତ୍କାରରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଷ୍ଟାଣ୍ଡ୍‌କୁ ଚାଲିଲି । ଗାଡ଼ି ବାଲାକୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲା "ମାଙ୍ଗାଓ ଚାରି ମାଇଲରୁ ବେଶୀ ହେବ ସାମୀ" । ଗାଡ଼ିବାଲାମାନେ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ନୂଆଲୋକ, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଏକସ୍ୱରରେ କହି ଉଠିଲେ—"ଭଡ଼ା ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାରୁ କମ ହବନି ସାମୀ !"

ପରିଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ସାଇକେଲ ରିକ୍ସାବାଲାକୁ ଷୋଳଟଙ୍କା ଛିଣ୍ଡାଇ ମୋର ଲଗେଜ୍ ଓ ହେଣ୍ଡ ବ୍ୟାଗ୍‌ଟି ଥୋଇ ଚାଲିଲି ଅଜଣା ମାଙ୍ଗାଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ !

ରୋଡ଼ ପରେ ରୋଡ଼, ଛକ ପରେ ଛକ ଡେଇଁ ଡେଇଁକା ରିକ୍ସା ଛୁଟି ଚାଲିଛି ସହର ସୀମା ପାର ହୋଇ । ଅକାଶରେ କେତେ କେତୁ ଝେ

ବାଦଲଟି ବଢ଼ି ବଢ଼ି ସମଗ୍ର ଆକାଶକୁ ଗ୍ରାସିଲଣି—ବଡ଼ ବଡ଼ ଟୋପାରେ ହେଲା ବର୍ଷାର ଆରମ୍ଭ । ଏଠର ଅବହାଓ୍ୱା କୋଙ୍କଟକାଡ଼ର । କେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଗ ବଦଳିବ ତାହା ବରଂ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ବି ଅଗୋଚର ।

ଅନ୍ଦାଜ ପ୍ରତି ମାଇଲରେ ଥରେ ମୁଁ ରିକ୍ସାବାଲାକୁ ପଚାରି ଦେଉଥାଏ "ଆଉ କେତେ ଦୂର ?"

ପ୍ରତି ସମୟରେ " ଇନ୍ ମ୍ ଲୁସ୍‌ରେଁ ଭଲ୍ଲାହୁ !" ମାନେ ଆଉ ଅଳ୍ପ ଦୂର ଅଛି —ସହର ଛାଡ଼ି ଅନେକ ଦୂର ଆସିବା ପରେ ବି ରାସ୍ତାର ଶେଷ ନାହିଁ ।

ଏବେଣି ମୂଷଳ ଧାରାରେ ବର୍ଷା ହେଉଛି । ରିକ୍ସାର ହୁଡ଼ରୁ ପାଣି ଝରୁଛି ମୋ ପୋଷାକ ବିଛଣା ଜଳମୟ । ହଠାତ୍ କାହାର କର୍କଶ ଆଦେଶରେ ରିକ୍ସା ଠିଆ ହେଲା । ଗୋଟିଏ ବଳିଷ୍ଠ, ରୁକ୍ଷମୁଠା ମୋର ବାହୁକୁ ଏପରି ଜୋରରେ ଝିଙ୍କିଲା ଯେ ମୁଁ ସେଇ କରଫାଟରେ କଗୁଡ଼ି ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଲି । ଗୋଟିଏ ହାତରେ ମୋତେ ଉଠାଇ ମୋ ପକେଟ୍‌ରେ ଥିବା ମନିପର୍ସଟି ଛାଡ଼ି ନେଇ ରିକ୍ସାବାଲାକୁ କ ଅବୁଝା ଚହ୍ଲାର କରିବାକୁ ରିକ୍ସାବାଲା ମୋର ବିଛଣା ପକ ଫୋପାଡ଼ି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା ଆଖି ପିଛୁଳାକେ । ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣା କେଇ ସେକେଣ୍ଡ୍‌ରେ ଘଟିଗଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସି ପଡ଼ିଲି—ବଡ଼ ମନ୍ଦ କପାଳ । ଅଚିହ୍ନା ବିଦେଶ ଜାଗାରେ ମଣିପର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ବଳ ଟଙ୍କା—ତାହା ବି ଚାଲିଗଲା—ମୋର ମଳମୂଳ ଯାହାର ଶେଷ ସମ୍ବଳ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ମୋ ପର୍ସରେ ଥିଲା ।

ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ତୀବ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣା ,ଅନୁଭବ କଲି । ଦେଖିଲି ମୋର ଗୋଡ଼ ଜଖମ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଛୋଟେଇ ଛୋଟେଇ ରାସ୍ତା ଅନୁସରଣ କରି ଯାଉଥାଏ । ଏବେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକୃତି ଏକାକାର—ଅବିରାମ ବାରିପାତ ଯୋଗୁଁ ଦିଗ୍‌ଭ୍ରମ ହୋଇ ଚାଲି ଚାଲି ଅନନ୍ତ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଆଲୁଅ ଦେଖାଗଲା—କିଛି ସମୟ ପରେ ଲୁଲୁଭମାନଙ୍କ ଘର ପରିଚିତ ଉଦ୍‌ଭାର ମନରେ ଦମ୍ଭ ଆଣିଦେଲା ।

ହଠାତ୍ ଆଖି ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଆର—ହାତମାରି ଡାକିଲି । ଘର ଭିତରୁ ନାରୀ କଣ୍ଠରୁ ସ୍ୱର ଶୁଭିଲା "କିଏ ବାହାରେ ?"

ମୋର ସେତେବେଳକୁ ବ୍ୟଥାରେ ହୋଶ୍ ନ ଥାଏ । ଭଙ୍ଗା ତାମିଲ ମିଶା ମଲୟାଳୀ ଭାଷାରେ କହିଲି "ମୁଁ—ମୁଁ—ଦରଜା ଖୋଲ !"

ଦରଜା ଖୋଲିବା ମାତ୍ରେ ମୁଁ ଧଡ଼ାସ୍ କରି ବେହୋସ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲି ।

\+ + +

ଭୀଷଣ-ଜ୍ୱର । ତାତିରେ ଖଇ ଫୁଟୁଛି । ବ୍ୟଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ଫାଟି ପଡ଼ୁଛି । ହୋଶ ହେଲାରୁ ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ଶୋଇଥିବା ଦେଖିଲି ।

କାହାର ଶୀତଳ କୋମଳ କରପଲ୍ଲବ ମୋର ବେଦନାଗ୍ରସ୍ତ କପାଳରେ ଅନୁଭବ କଲି । ଶେଯ ପାଖରେ ବସି ଗୋଟିଏ ମଲୟାଳୀ ତରୁଣୀ ମୋ ସେବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ବିହ୍ୱଳ ଆଖିରେ ଚାହିଁଲି ତାର ମୁଖ ମଣ୍ଡଳକୁ—ସଦ୍ୟସ୍ନାତ ପଦ୍ମଫୁଲ ପରି ମୁହଁଟି—ଚକ୍ଷୁରେ ତାର ଅପୂର୍ବ ଦୀପ୍ତି—ତାର ଅର୍ଦ୍ଧ ନଗ୍ନ ଦେହ ବଲ୍ଲୀ ଖଣ୍ଡିଏ ଛୋଟ ରଙ୍ଗୀନ ଚଦର ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ।

ମଲୟାଳୀ ତରୁଣୀର ଅକୃତ୍ରିମ ଶୁଶ୍ରୂଷା ଫଳରେ ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହକ ପରେ ମୁଁ କିଞ୍ଚିତ ସୁସ୍ଥ । ତେବେ ହେଲା ତାର ଭାଇର ଆବିର୍ଭାବ । ଓଃ ! କି କର୍କଶ-ରୁକ୍ଷ-ଚେହେରା ! କେଲାୟୁଧନ୍‌ର-ଶରୀରରେ ଦୃପ୍ତ ରାକ୍ଷସର ବଳ—ମୁଁହରେ କୁଞ୍ଚିତ ଶ୍ମଶ୍ରୁ ଓ ଆରକ୍ତିମ ନୟନ—ମୋ ଆଡ଼େ ବାରମ୍ବାର କ୍ଷୁଧିତ ଦୃଷ୍ଟି ପାତ କରୁଥାଏ କେଲାୟୁଧନ୍—ତାର ଅର୍ଥହୀନ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ମୋ ମନରେ ଭୟର ସଞ୍ଚାର କରୁଥାଏ । ମନର କେଉଁ ନିଭୃତ ପ୍ରଦେଶରେ ମୋର ଭାବନା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା କେଉଁଠି ଯେପରି ଶୁଣିଛି—ଏହି ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠସ୍ୱର—ଅପାଙ୍ଗର ବିକୃତ ଭ୍ରୂକୁଟି···

ଏ ମଧ୍ୟରେ ସୁଦର୍ଶନା ବେଲାର ମାଦକ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ମୋ ମନରେ ଆଣିଦିଏ ନୂତନ ଉନ୍ମାଦନା!—ତାର ଚିର ଚଞ୍ଚଳ ଚକ୍ଷୁର ଚପଳତା ଓ ଲଜ୍ଜା ଲେଶ ହୀନ ସ୍ପର୍ଶରେ ମୁଁ ଭୁଲିଯାଏ ନିଜକୁ । ସରଳା ବେଲା ଯେତେବେଳେ ହସି ହସି ମୋ ଛାତି ଉପରକୁ ଢଳିପଡ଼େ ମୁଁ ଆତ୍ମହରା ହୋଇପଡ଼େ ଆଉ ମୋର ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ ହୋଇଉଠେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ । ଦିନେ ବେଲା ମୋ ମୁଣ୍ଡର ବାଳରେ ହାତ ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ ପଚାରିଲା, "ଆଚ୍ଛା ବାବୁ ! ତୁମେ କଣ ବାହା ହୋଇ ନାହିଁ ?"

ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ି ପଚାରିଲି—ଏ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବେଲା ?

ସେ ମନ ଭୁଲାଣିଆ ହସଟିଏ ମୁହଁରେ ଆଣି କହିଲା, ଏମିତି···!

"ସତେ ! କଣ ଏମିତି ବେଲା ?"

ନିମିଷେ ତାର ଆୟତ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଲୁହରେ ଭରି ଉଠିଲା—ସେ ସ୍ୱପ୍ନାବିଷ୍ଟ ପରି କହିଲା, "ନା, ନା, ତା କିଛି ନୁହେଁ—ମୁଁ ନିତାନ୍ତ ଭୁଲ କରୁଛି—କାହିଁ ତୁମେ ?···ଆଉ କାହିଁ ମୁଁ ?····· ସେ ଆଉ କିଛି ନକହି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ପଛରୁ ଡାକିଲି—"ବେଲା ! —ବେଲା !!

ବେଲା ନିରୁତ୍ତର !!!

\+ \+ \+

ଦିନକର ଘଟଣା । ମୁଁ ସାନ୍ଧ୍ୟ ଭ୍ରମଣରୁ ଫେରୁଥାଏ—ବାଟରେ ହଠାତ୍ ଦେଖାହେଲା ବେଲାୟୁଧନ୍ ସଙ୍ଗେ । ସାମନାରେ ଭୂତଟିଏ ଦେଖିଲେ ମଣିଷ ମନରେ ଯେଉଁ ଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ସେଇଆ ହେଲା ମୋର । ହଠାତ୍ ତାର ବଜ୍ର ମୁଠାରେ ମୋର ବାହୁକୁ ଚାପି ଧରି ପଚାରିଲା—

"ବାବୁ ! ଆଉ କେତେ ଦିନ ଏଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଚ ?"

"ଖୁବ୍ ସଉକିନ ତ ଚାଲିଛ । ଦେଖ, ତୁମ ଭଳି ଆମେ ଅମୀର ତ ନୋହୁଁ·····ଦିନେ ତୁମ ଭଳି ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଲାଗି ମୋର ଅନ୍ୟତମ ଭଉଣୀ ମାଲା ତାର ଜୀବନ ସାଙ୍ଗ କରିଛି······"

କହୁଁ କହୁଁ ତାର ସ୍ୱର ଆବେଗରେ ଥରି ଉଠିଲା...ମୁଁ ନିର୍ବାକ ବିସ୍ମୟରେ ଶୁଣିଯାଉଥାଏ ମାଇକର ବିଷାଦଭରା ପ୍ରଣୟ କାହାଣୀ

କେଲ୍ସିୟୁଥନ୍‌ର ହାତ ଦୁଇଟି ଧରି ସଂଯତ ସ୍ୱରରେ କହିଲି—

"ମୋତେ ଭୁଲ ବୁଝନା କେଲ୍ସିୟୁଥନ୍— କେଲିକୁ ମୁଁ ଭଲ ପାଏ ଓ ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଯଦି..."

ମୋ କଥା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ଝଟକାରେ ମୋର ହାତ ଛିଣ୍ଡାଇ ଦେଇ ଗର୍ଜି ଉଠିଲା କେଲ୍ସିୟୁଥନ୍—

"ଚୁପକର ଶୟତାନ । ଆଉ ଅଧିକ କହିବା ଦରକାର ହେବନି, ତା ଭଳି ଜଣେ ଖାମଖିଆଲି ଯୁବକ ହାତରେ ମୋ ଭଉଣୀଟିକୁ ଟେକି ଦେବା ଅପେକ୍ଷା, ତାକୁ ସମୁଦ୍ରରେ ଠେଲି ଦେବା ଶ୍ରେୟ ।

ଗରିବ ଆମେ, ତଥାପି ତାହାର କବଳରେ ପାତ ହେବା ଅପେକ୍ଷା ମରିଯିବା ଶ୍ରେୟ ମନେ କରୁ ।"

ମୁଁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ କେଲ୍ସିୟୁଥନ୍ ଚାଲିଗଲା ଉତ୍ତେଜିତ ପଦକ୍ଷେପ ତୋଳି...

\+ + +

ତା'ପର ଦିନ କଥା—ଡାକପିଅନ ଆସି ମୋର ମନିଅର୍ଡ଼ର ଦେଇ ଗଲା—ଭାବିଲି ଆଉ କୌଣସି ଛଳ ଦେଖାଇ କେଲି ସହିତ ରହିବା ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ମତେ ମୋଟ ଝୋଲାପେଟି ଧରି ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଣେ କେଲିର ବିରହରେ ମୋର ମନ ଜଳହୀନ ମୀନ ଭଳି ଛଟ୍‌ପଟ୍ କରୁଥାଏ ।

ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ଅନନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ନଡ଼ିଆ ବଗିଚାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟହୀନ ଭାବେ ବୁଲୁଥାଏ, ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ମନଟି ନେଇ । ହଠାତ ତାହାର ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ନଡ଼ିଆ ଗଛ ଅନ୍ତରାଳରୁ ଦେଖାଗଲା, ମୋର ଅଳସ ପାଦ ଅଟକିଗଲା

ଝରକାରୁ ବାହାର ଦେଖିଲି—ବେଲା ନୀଳ ଢେଉବଲ୍ଲୀ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଉପରକୁ ଆଉଜାଇ ନିର୍ନିମେଷ ନୟନରେ ଚାହିଁ ରହିଛି ସମୁଦ୍ର, ଆଡ଼କୁ···

“ବେଲା ! ଏତେବେଳେ ଏଠି ଏକୁଟିଆଟା କଣ କରୁଛ ?”

ମଳୟାନିଳର ସାଗର ପାଣି ଛୁଆଁ ତା'ର କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମକୁ ଉଦ୍ବେଳିତ କରୁଥାଏ । ଚନ୍ଦ୍ରର ରଜତ ରଶ୍ମୀ ନାରିକେଳ ପତ୍ର ଦେଇ ସେଥିରୁ ଜନମାନବହୀନ ବଗିଚାଟିର ବିଚିତ୍ର ଆଲୋକଛାୟାର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ।

ସ୍ୱପ୍ନମୟ ଡାକିଲି, “ବେଲା” ! ତାର ଚିବୁକକୁ ସସ୍ନେହରେ ଟିକିଏ ଉଠାଇ ନେଇ । ମୋର ଛାତି ଉପରକୁ ଢଳି ପଡ଼ି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ବେଲା ।

“ବେଲା ! ଅବୁଝ ହୁଅନା—ଆମ ଜୀବନର ଶେଷ ଏଇ କେତୋଟି ମଧୁମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ବିଷାଦମୟ କରନା !”

ତାର ଆବେଗ କମ୍ପିତ ଅଧରରେ ମିଶିଗଲା ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦାମ ଯୁବକର ଅସୀମ ପିପାସା ଜଡ଼ିତ ଅଧରଦ୍ୱୟ···ସୃଜନର ଦୁର୍ଦ୍ଦମନୀୟ ଚିରନ୍ତନ ଆକର୍ଷଣରେ···

ଦୂର ଗଗନର ମେଘ ପଛପଟେ ଲୁଚିଗଲା ନିଶାନାଥ ପରଦାର ଅନ୍ତରାଳରେ ! ମୂକ ସାକ୍ଷୀ ପରି ସେଦିନ ଉଭୟ;ପଦ୍ମ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା—ଗଛ ଦର୍ଶକ ଚିରନ୍ତନ ମିଳନର; ଏହି ଉଦ୍ଦାମ ଛନ୍ଦୋମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ କେଇଟିକୁ ।

\+ \+ \+

ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ଼ ରେଲ ଷ୍ଟେସନ—ଜନମୁଖରିତ ସଂଧ୍ୟାର ଏକ ଅଭିନବ ପରିବେଶ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମନ୍ତୁଦ, ଚିନ୍ତାକ୍ରାନ୍ତ ମନଟି ନେଇ ବସିଥାଏ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ—ଏକାକୀ—

ରତ୍ନାକର ଓ ମହୋଦଧିର ତୁମୁଳ ତରଂଗାଘାତରେ ମନ ମୋର ଛିନ୍ନୋନ୍ମୁଖ ! ସାମନାରେ କଟିବାର ଗୁରୁ ଆହ୍ୱାନ ଓ ପଛପଟୁ ଦୁଃସ୍ମୃତି

ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଆକର୍ଷଣ । ରେଳ ଘଣ୍ଟି ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ଅଧ୍ୟାୟର ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପଡ଼ିଲା ।

"ହେ ବାବୁ ! ମୋର ଜଣେ ଲୋକଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବାକୁ ଅଛି, ମୋତେ ଛାଡ଼ !" ମିନତି ଭରା ତାର ପରିଚିତ କଂଠସ୍ୱର ମୋ ମନରେ ଜାଗ୍ରତ କଲା ଏକ ଉନ୍ମାଦନା, ଗାଡ଼ି ହୁଇସିଲ ଦେଇ ଛାଡିଲା ବେଳକୁ ମୋତେ ହଠାତ୍ ଦେଖି ପାରି, ମୋ କାମରା ପାଖକୁ ଦଉଡ଼ି ଆସିଲା ସେ । ହାତରେ ତାର ଗୋଟିଏ ପୋଟଳା. ଝରକା ଦେଇ ପୋଟଳାଟି ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଅଶ୍ରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଖିରେ ନିର୍ବାକ ଭାବେ ଚାହିଁ ରହିଲା ମୋତେ । ଆତଙ୍କଗ୍ରସ୍ତ ହୃଦୟ ଦର୍ପଣଟିକୁ ଭାବ ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲାନି ସତ ! କିନ୍ତୁ...

ଗାଡ଼ିର ଘର୍ଘର ଶବ୍ଦରେ କେବଳ ତାର ଓଠ ଦିଓଟି ଥରି ଉଠିବା ଦେଖି ପାରିଲି—ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା—

"ବିଦାୟ ! ଜୀବନରେ ଥିଲେ ପୁଣି କେବେ ଦେଖା !"

ପୋଟଳା ଫିଟାଇ ଦେଖେ, ତା ଭିତରେ ରହିଛି ମୋର ଫେରିଯାଇଥିବା ମନିପର୍ସ ଆଉ କିଛି ମଲୟାଳୀ ମିଠାଇ !

ନିର୍ବାକ ବିସ୍ମୟରେ ଚାହିଁଲି ! ଦୂରକୁ ଦୂରାନ୍ତମାନ ରହସ୍ୟମୟୀ ସେହି ବାଳିକାର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତିକୁ । ଜୀବନର ସବୁ ମାୟା ବନ୍ଧନ ଛିଣ୍ଡାଇ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ ରେଳ ଗାଡ଼ିଟି କେଉଁ ଅଜଣା ପ୍ରଦେଶକୁ ।

ଅସ୍ତରାଗର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଛଟା କବାଳିତହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ଗମ୍ଭୀର ସାୟାହ୍ନର ଆଗମନ ସଙ୍ଗେ ଟିମ୍ ଟିମ୍ ହୋଇ ଜଳି ଉଠିଲା ସ୍ତିମିତ ଆଲୋକ-ମାଳା । କେରଳୀୟ ପଲ୍ଲୀର ତରୁଲତାନ୍ତରାଳରୁ ଭାସି ଆସୁଥାଏ କଥକାଳୀ ନର୍ତ୍ତନର ବିଷାଦ ରାଗିଣୀ ।

ନାରୀର ସମସ୍ୟା

ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷର ଏକ ସମାନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଯୁଗରେ କେବଳ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ବୋଲି କୌଣସି ସମସ୍ୟାକୁ ଚିହ୍ନିତ କରି ହେବନି । କେତେକ କେତେକ ସମସ୍ୟାର ପୁରୁଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେପରି ହୋଇଥାଏ, ନାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଭାବରେ ସମାଧାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ସେଗୁଡ଼ିକୁହିଁ ନାରୀ ସମସ୍ୟା କୁହାଯାଇ ପାରେ ।

ମାସିକ ତଥା ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରପତ୍ରିକାରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ ଅଛି । ସେଥିରେ ନାରୀ ସମାଜର ଆଶା, ଆକାଂକ୍ଷା, ଦାବୀ, ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ୱର ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ନାରୀ-ପୁରୁଷ ଉଭୟର ଏକ ସାଧାରଣ ସମସ୍ୟା । ନାରୀମାନେ ସେସବୁ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ହେତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ 'ନାରୀ-ମହଲ'ର ଅନ୍ତର୍ଗତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ପୁଅ-ପିଲାଙ୍କୁ ମଣିଷ କରି ଗଢ଼ିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସିଲେଇ, ରନ୍ଧାବଢ଼ା, କେଶ ପରିପାଟୀର ଶୈଳୀ, ଅହାର-ବିହାର ଆଦି ବିଷୟମାନ ଉକ୍ତ ବିଭାଗମାନଙ୍କରେ ଥାଏ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ନାରୀ-ପୁରୁଷର ପ୍ରଭେଦଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ କରି ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ଗୁଡ଼ିକ ବାସ୍ତବରେ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ନୁହଁ ।

ଏଣୁ ଏ ଯୁଗରେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାକୁ 'ନାରୀ ସମସ୍ୟା' ଭାବେ ପୃଥକୀକରଣ କରି ହବନି । ଜୀବନ ସ୍ରୋତର ତରଙ୍ଗାଘାତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନାନା ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ, ସାମାଜିକ ଭ୍ରାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ସମାଜ ସହିତ ବ୍ୟକ୍ତିର, ପରିବେଶ ସହିତ ରୁଚିର, ପ୍ରୟୋଜନ ସହିତ ଆଦର୍ଶର ସଂଘାତ ଆମକୁ ସମସ୍ୟା ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଉଛି । ଏଣୁ ଏ ଯୁଗରେ ନାରୀ ଜୀବନରେ ସବୁଠୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଆଣି ଦେଇଛି ଘର ସହିତ ତାହାର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ସଂପର୍କ ।

ଏଠାରେ ପୁରୁଷ ଯେପରି ଭାବରେ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରେ, ନାରୀ ପାରେନି । ବିଭେଦଟା ଏଠି ଖୁବ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ।

ପରନ୍ତୁ, ଯୁବତୀ ଝିଅଟିଏ ରୋଜଗାର କରୁଛି । ତାର ରାତି ଡିଉଟି ପଡ଼େ, ପୁଣି ରାନ୍ଧିବାଢ଼ି କାମ ମଧ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ । ବିବାହିତ ଜୀବନରେ ସ୍ୱାମୀର ପରିଚର୍ଯ୍ୟା, ପୁଣି ସନ୍ତାନର ମା' ହେଲେ ସନ୍ତାନ ପାଳନର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ତା ଉପରେ—ଦେଖନ୍ତୁ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଏ ଝିଅଟି ପାଇଁ କି ପ୍ରକାର ସମସ୍ୟା ଉଦ୍ଭବ ହେଉଛି ?

ଅବଶ୍ୟ ବିଦେଶରେ ଅନେକ ସୁବିଧା ଥିବା ହେତୁ ସଂସାର ପରିଚାଳନା ସଂପର୍କୀୟ ବିଭ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏନା । ସାଂସାରିକ ଜଂଜାଳ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶରେ ଉପରୋକ୍ତ ଝିଅଟି ରାତି ଡିଉଟି କରି କ୍ଳାନ୍ତ ଶ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିବ । ସ୍ୱାମୀର ସେବା, ସନ୍ତାନର ଦାୟିତ୍ୱ ଭୁଲେଇବା ତା ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ହୁଏନା—କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀ ହିସାବରେ ସ୍ତ୍ରୀଠାରୁ ସେ ଅନେକ କିଛି ଆଶାକରେ । ତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଏ ।

ସଂସାର ଚଳେଇବା ପାଇଁ ପୁରୁଷର ଆୟ ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିବା ହେତୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଚାକିରି କରେ । କିନ୍ତୁ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ବିଚିତ୍ରତାଠାରୁ ଏମାନେ ଦୂରେଇ ଯାଆନ୍ତି । ଏଇଟି ନାରୀ ପକ୍ଷରେ ଏକ ଆଧୁନିକ ସମସ୍ୟା । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ଦେଶରେ ଗୃହ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ସନ୍ତାନ ଲାଳନ ପାଳନ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ପରିଚାରିକା ସୃଷ୍ଟି ନ ହୋଇଛନ୍ତି, ଏ ସମସ୍ୟାଟିର ସମାଧାନ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଅଦର୍ଶ ନାଁରେ ଅନେକ କଥା ସମାଜରେ ଉଠେ । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାର ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଦର୍ଶ କିଛି ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ବୈଦିକ ଯୁଗ କଥା । ସେତେବେଳେ ପୁରୁଷ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିହିଁ ତାର ଆଦର୍ଶ ଗଠିତ ହେଉଥିଲା । କନ୍ୟା, ଭଗିନୀ, ଭାର୍ଯ୍ୟା ଓ ଜନନୀ ଆଦର୍ଶର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମ କାବ୍ୟ ପୁରାଣରେ ଭରି ରହିଛି ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଆମ ସମାଜରେ ତାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଅନୁମୋଦିତ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ସର୍ବୋପରି ଆଜି ନାରୀ ମାନବୀ ରୂପେ ତାର ଆତ୍ମବିକାଶ କରିବାକୁ ଚାହେ । ଆତ୍ମପ୍ରତିଷ୍ଠା ତାର ଆଜି ଏକମାତ୍ର ଅଭିଳାଷ ନୁହଁ । ସଂସାରର ସବୁ ପ୍ରକାର ଜଟିଳତା ଭିତରେହିଁ ତାକୁ ଆଜି ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଗତି କରିବାକୁ ହେଉଛି । ତାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ନବରୂପାୟନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଦର୍ଶର ବି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶର ଆଦର୍ଶହିଁ ଆଜି ତାର ଆଦର୍ଶ—ଗତିପଥରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକହିଁ ତାର ସମସ୍ୟା ।

ଏହି ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ନାରୀ ରୂପେ ନା ମାନବୀ ରୂପେ ? ତାର ଉତ୍ତର ହେଉଛି—ଆତ୍ମବିକାଶର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତିହିଁ ତାର କାମ୍ୟ ।

—ପ୍ରେମଶୀଳା ଦେବୀ

ଏ ଯୁଗର ଦ୍ରୌପଦୀ

କାନପୁରର ଏକ ସମ୍ବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଜଣେ ଲୋକ ଜୁଆଖେଳରେ ତାର ସମସ୍ତ ପାର୍ଥିବ ଜିନିଷ ହରାଇବା ପରେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ କୁ ବାଜି ରଖି ଖେଳି ବସିଲା । ଏଥରକ ମଧ୍ୟ ସେ ହାରିଗଲା । ଅପର ଜୁଆଡ଼ିଟି ବିଜୟ ଗର୍ବରେ ଆଧୁନିକ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଗର ଦ୍ରୌପଦୀ କାରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ପଡ଼ୋଶୀ କୃଷ୍ଣମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଭିକ୍ଷା କରିବା ଦୂରେ ଥାଉ, ତାର ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସ୍ୱାମୀ ଓ ବିଜୟୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଜୋତାରେ ପିଟି ପିଟି ଘରୁ ନିକାଲି ଦେଲା ।

କେଶର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆଉ

ସୁଗନ୍ଧି ପାଇଁ

'ସାଧନା'

ଅମଳା

ମହୋପକାରୀ ଭେଷଜ କେଶତୈଳ

ସାଧନା ଔଷଧାଳୟ—ଢାକା

ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆୟୁର୍ବେଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଡାଃ ଯୋଗେଶଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ, ଏମ୍, ଏ, ଆୟୁର୍ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଏଫ୍, ସି, ଏସ୍, (ଲଣ୍ଡନ) ଏମ୍, ସି, ଏସ୍ (ଆମେରିକା), ଭାଗଲପୁର କଲେଜର ରସାୟନ ଶାସ୍ତ୍ରର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ ।

କଲିକତା କେନ୍ଦ୍ର—
ଡାଃ ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ, ଏମ୍, ବି, ବି, ଏସ୍, ଆୟୁର୍ବେଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ୩୬-ଗୋୟାଲପଡ଼ା ରୋଡ, କଲିକତା-୩୭

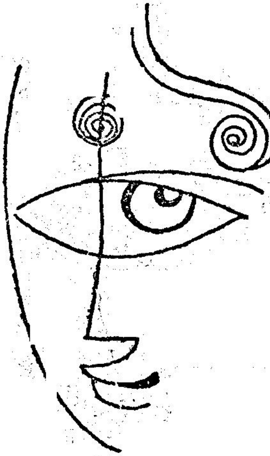

'ମା'

ଅଧ୍ୟାପିକା ବୀଣାପାଣି ମହାନ୍ତି

ରାଧାମାଧବଙ୍କ ଆଳତି ସରି ଯାଇଛି କେତେବେଳୁ—ଶେଷ ଆଳତିର ଧୂମ୍ର କୁଣ୍ଡଳୀର ଶେଷାଂଶ ଏବେବି ରୁଦ୍ଧ କକ୍ଷରେ କୁଣ୍ଡଳୀ ଆକାର ଧରି ବୁଲୁଛି । ନିଶ୍ୱାସରେ ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନର ଭୁରୁ ଭୁରୁ ଗଂଧ ରହି ରହି ବାଜୁଛି । ଦୀପଶିଖାର ମ୍ଳାନ ସଳିତା ମ୍ଳାନତର ହୋଇ ଆସୁଛି । ଆଖି ବୁଜି ରାଧାରାଣୀ ନତଯାନୁ ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରାର୍ଥନାରତ । ମୁଦ୍ରିତ ଆଖିକୋଣରୁ ବହି ଚାଲିଛି ଝର ଝର ଲୁହ । ମନେହେଉଛି ରାଧାମାଧବଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ମଥା ପିଟି ରକ୍ତ ଢାଳି ଦିଅନ୍ତେ ! ବଡ଼ପାଟି କରି ଦୁନିଆକୁ ଶୁଣାଇ ଦିଅନ୍ତେ ସୃଷ୍ଟିର ଅବିଚାର । କହନ୍ତେ, ଏ କଣ କଲେ ପ୍ରଭୁ ! କାହିଁକି ଦେଲ ? ଦାନ କରି ପୁଣି ଫେରାଇ ନବ ବୋଲି କାହିଁକି ଉତ୍କଣ୍ଠିତ କରି ରଖୁଛ ମତେ ? ଏଇ କଣ ତୁମ ଦାନର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ?" ଚିନ୍ତାସ୍ରୋତ ହଠାତ୍ ଅଟକି ଗଲା—ମଥାରେ କାହାର ଧୀର ଅଙ୍ଗୁଳି ସ୍ପର୍ଶ । ଚମକିପଡ଼ି ଆଖି ଖୋଲିଲେ ସେ । ସାମ୍ନାରେ ସ୍ୱାମୀ ଲୋକନାଥ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି କରୁଣ ଭାବରେ ତାଙ୍କରି ଆଡ଼କୁ ।

"କାହିଁକି ବିନବତି ତମେ ଏମିତି ଅଧୀର ହେଉଛ ? ଯେଉଁ ରାଧାମାଧବ ତୁମ ଗର୍ଭରେ ଦେଇଛନ୍ତି ସେହି ନିର୍ମମ ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ନେଇ-

ଯିବେ । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛା ଆମର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ତୁମର ବୟସ ତ କିଛି ହୋଇନି ରାଧା ଯେ ତୁମର ଆଉ ସନ୍ତାନ ହେବନି ବୋଲି ତୁମେ ଏତେ ଅଧିର ହୋଇ ପଡୁଛ ? ଗର୍ଭସ୍ଥ ସନ୍ତାନ ଉପରେ ଲୋଭ ବଢ଼ାଇ ଅଯଥା ତୁମେ କଷ୍ଟ ବଢ଼ାଉଛ କାହିଁକି ? ପୃଥିବୀର କୌଣସି ଶକ୍ତି ତାକୁ ବଂଚେଇ ପାରିବେନି । ତୁମକୁ ତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ହେବ ।"

"ଥାଉ, ଥାଉ ବଂଦକର । ତୁମେ ପୁରୁଷ—ପିତା, ମୁଁ ନାରୀ-ମୁଁ ଯେ ମା—ତୁମେ କାହୁଁ ବୁଝିବ ମୋର ଦୁଃଖ ? ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ ଥରେ ମାତ୍ର ଆସେ ସକଳ ଆଶା ଭରସାରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଜଡ଼ାଇ—ଅଥଚ ସମସ୍ତେ କହୁଛ ସେ ଆସୁଛି ପଥ ବିଷାକ୍ତ କରି—ସାରା ଜୀବନରେ ଅସୀମ ଅବସାଦ ଜଡ଼ାଇ ! ନା, ନା, ମୁଁ ଏକଥା ସହି ପାରିବିନି ଆଦୌ । କେହି କେହି ମୋ ଛୁଆକୁ ନେଇ ପାରିବେନି—ସ୍ୱୟଂ ରାଧାମାଧବ ଆସିଲେବି ମୁଁ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେବି ନାହିଁ ।" କହୁ କହୁ କଇଁ କଇଁ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ସତେ ଯେପରି ଆଉ ତାର ଶେଷ ନାହିଁ

ଯନ୍ତ୍ରଣା ତଳେ କାଳସର୍ପ ପରି ଥୁଆ ହୋଇଛି ଆଗାମୀ ଶିଶୁର ଭବିଷ୍ୟତ ଗଣନା ପତ୍ର । ବହୁ ବିଖ୍ୟାତ ପଣ୍ଡିତ ଗଣନା କରି ପଠାଇଛନ୍ତି ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନର ମୃତ୍ୟୁ ମାତୃଗର୍ଭରେ କିମ୍ବା ଜନ୍ମର ମାତ୍ର କେତୋଟି ଘଣ୍ଟା ପରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ । କେହି ତାକୁ ରକ୍ଷାକରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ଗର୍ଭ ବେଦନାରେ ତାଙ୍କର ସାରା ଅଂଗ ବିଷାକ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ପୃଥିବୀ ଦିଶୁଛି ଅଂଧାର । କହିଲ କଥା କାନରେ ବାଜୁନି—ଛାତିରେ ଯିମିତି କିଏ ମୁଦ୍‌ଗର ପିଟୁଛି । ହେ ଭଗବାନ ! ମୃତ୍ୟୁ ତା ଅପେକ୍ଷା ସହସ୍ର ଗୁଣେ ଭଲ । ମୃତ୍ୟୁର କଳାଛାଇ ଆଖିଂରେ ତାଙ୍କର ଭରି ଦେଇଛି ଅଜସ୍ର କାଳିମା । ଅଠର ବର୍ଷର କଅଁଳ ମନରେ ଜଳି ଉଠିଛି ସାରା ଜୀବନର ମଧୁର ସ୍ୱପ୍ନ । ନା, ନା ମୃତ-ଶିଶୁ ଜନ୍ମକରି ସେ କି ଗୌରବରେ ଆଉ ବଂଚିବେ ! ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ କ୍ରମଶଃ ତାଙ୍କର ସତ୍ତା ଲୋପ ହୋଇ

ଆସୁଥିଲା । ହଠାତ୍ ଦରହସିଲା ଚେତନାରେ କାହାର କଅଁଳ କୁଆଁ କୁଆଁ ଶବ୍ଦରେ ଚମକି ପଡ଼ି ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇଗଲେ ରାଧାରାଣୀ । ଆକାଶର କଳା ମେଘରୁ ଟୋପା ଟୋପା ପାଣି ଝରି ପଡ଼ୁଥିଲା ରହି ରହି ।

× × ×

"ସ୍ୱର ! କଥାଟିଏ କହିବି ରଖିବ ?

"କଣ କହୁନ, କୁହ ଭଉଜ ?"

"ପୁଅକୁ ଟିକେ ମୋ କୋଳକୁ ଦେବ ସର ? କେହି ନାହାନ୍ତି, ଦଅ" ।

"ଭଉଜ, ତୁମରତ ପୁଅ—ଆଉତ କାହାର ନୁହେଁ । ଜ୍ୟୋତିଷ ପରା ମନା କରିଛନ୍ତି ସାତଦିନ ନ ଗଲେ ତୁମେ ଛୁଆ ମୁହଁ ଦେଖିବନି ! କେମିତି ଦେବି କହିଲ ! ଖାଲି ମନା କରିଛନ୍ତି—ଛୁଆ ପ୍ରତି ତୁମେ ଲୋଭ ବଢ଼ାଅନି । କହିଥିଲ ପରା ମତେ ଦେବ ବୋଲି ? ଏଣିକି ସେ ସେ ମୋର ପୁଅ—ତୁମେ ତା ପ୍ରତି ଆଉ ଲୋଭ ବଢ଼ାଅନି ଭଉଜ ।" ଅଳିଅଳି ନଣନ୍ଦର ଅଳି ନୁହେଁ; ଦାବି, ଅଧିକାର ସବୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁଥିଲା ସର । ଖିଆଲରେ ଦିନେ କହି ଦେଇଥିଲେ ରାଧାରାଣୀ ପୁଅକୁ ଦେଇଦେବେ ତାକୁ ବୋଲି—ସେଇ କଥାକୁ ଆଜି ଦାବି କରୁଛି ସର । କିନ୍ତୁ ନା ନା, ସିଏ ବଞ୍ଚିବନି ବୋଲି ତାଙ୍କର ଏତେ ଚିନ୍ତା ଏତେ ମର୍ମପୀଡ଼ା ସେ ତ ବଞ୍ଚିଛି—ଯେଉଁଠି ହେଲେ ରହୁ—ତାଙ୍କର ବୁକୁର ଧନ ତ ? ଦିନେତ ବୁଝିବ ତାର ୍ରକୃତ ମା କିଏ ବୋଲି । ସ୍ୱର ଖନି ବାଜି ଯାଉଛି ତାଙ୍କର—"କିନ୍ତୁ ସର ଡ଼ି ପୁଅକୁ ମୋର ନେଇଛି, ତମ ହାତରେ ଅଣହେଲା କରିବନିତ ? ାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ରାଧାରାଣୀ ସନ୍ତାନର ମା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ମା ନୁହନ୍ତି । କୁଚରି ଏତେ ଅଶାନ୍ତିରେ ଯେଉଁ ଶାନ୍ତିର କମଳ ଫୁଟାଇଲେ—ସେ କଣ ଙ୍କୁ ଗନ୍ଧରେ ଆମୋଦିତ କରିବ ନାହିଁ ? ଅପାର ପ୍ରାଣହୀନ ମାତୃତ୍ୱ ଆ ପିଟୁଛି ଗୁମୁରି ଗୁମୁରି । ଖାଲି କୋଷ୍ଠୀ, ଭାଗ୍ୟ ଗଣନା—ସବୁ ମିଥ୍ୟା ।

ବାପ ହୋଇ କେମିତି ଲୋକନାଥ ମୂର୍ତ୍ତି ପାରୁଛନ୍ତି ? ପାଷାଣ—ସୃଷ୍ଟି ସାରା ସମସ୍ତେ ନିର୍ଜୀବ, ଜଡ଼ ।

ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ହେଉ କି ଭୟରେ ହେଉ, ଲୋକନାଥ ନାଁ ଦେଲେ ଗୌତମ । ଘର ସଂସାର ଛାଡ଼ି ଯଦି 'ବାବାଜୀ ହୋଇଯାଏ ବଞ୍ଚି ଜୀଇ ରହିବତ ? ସେଇତ ଭରସା । ରାଧାରାଣୀ ଆଖି ଖୋଲି ଭଲକରି ଚାହିଁ ପାରନ୍ତିନି—କାଳେ ଲୋଭ ବଢ଼ିବ । ମାତ୍ର ମାସକ ପରେ ଅଶାନ୍ତିର ଝଡ଼ ବୁହାଇ ଚାଲିଗଲା । ଚାଲିଗଲା ଗୌତମ ସବୁ ସଙ୍ଗରେ ।

ଦିନ ପରେ ଦିନ, ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ଗଡ଼ିଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗୌତମ ବଡ଼ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ନାକ, କାନ, ଆଖି ସମସ୍ତ ଯେପରି ଛଡ଼େଇ ନେଇଛି ଲୋକନାଥଙ୍କଠୁ । ମଝିରେ ମଝିରେ ସବୁ ସାଥିରେ ବୁଲିଆସି ପୁଣି ଚାଲି ଯାଉଛି । ରାଧାରାଣୀଙ୍କୁ ଡାକୁଛି ମାଇଁ, ଡାକୁଛି ଲୋକନାଥଙ୍କୁ ମାମୁଁ । କିଏ ତାକୁ ଶିଖାଇଲା ? ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ନିଜର ରକ୍ତଗଢ଼ା ସନ୍ତାନ—ମା ନ ଡାକି ଡାକୁଛି ମାଇଁ ? ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁଦିନ ମାଇଁ ଡାକ ଶୁଣିଲେ, ସେଦିନ ଲୋକନାଥଙ୍କୁ ଧରି ଭେଁ ଭେଁ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ସେ ନିର୍ଜନରେ । "ନା, ନା, ମୁଁ ଏକଥା ସହି ପାରିବିନି—ସବୁକିଛି ମୁଁ ପୁଅ ଦେଇ ଦେଇ ନି । ରିଷ୍ଟ କଟିଗଲେ ଛୁଆ ମୋର ମୋ କୋଳକୁ ଫେରି ଆସିବ । କହି ତେବେ ମୋତେ ମା ନ ଡାକି ମାଇଁ କାହିଁକି ଡାକିବ ?"

ବୁଝେଇଥିଲେ ଲୋକନାଥ, "ଗଛକୁ ଲୋଭ କରନା ରାଧା । ଭାଗ୍ୟ ଜୋର ବୋଲି ସେ ବଞ୍ଚିଛି । ଆଉ ଯୋଡ଼ାଏ ପୁଅ ତମର ଅଛନ୍ତି । ଭଗବାନ ଚାହିଁଲେ ଆଉରି ଆସିବେ । ଗୌତମକୁ ଭୁଲିଯାଅ—ସେ ତୁମର ପୁଅ ନୁହେଁ ସରର ।"

ନିର୍ଜନ କକ୍ଷର ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଶିହରି ଉଠିଲେ ରାଧାରାଣୀ । କି ଅପରାଧ ତାଙ୍କର ? ତାଙ୍କର ସ୍ପର୍ଶରେ ଗୌତମର ଅନିଷ୍ଟ ଯଦି ସ୍ୱତସିଦ୍ଧ ତେବେ ଥାଉ ସେ ବଂଶ । ଆଉ ଆଖିରେ ବି ସେ ତାକୁ ଅନେଇବେନି ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଦିନ ଗଡ଼ି ଯାଏ । ସେଦିନର ରାଧାରାଣୀ ଆଜି ପ୍ରୌଢ଼ା । ମୁଣ୍ଡରେ ଢେର୍ ଢେର୍ ବାଳ ଧଳା ହୋଇଆସେ । ପାଞ୍ଚ ପୁଅର ମା ଡାକରେ ସାଂସାରିକ ଜୀବନ ମହଲ ଫଳାଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାରେ—କିନ୍ତୁ ମନର ଦାଗ ଏବେବି ଅକ୍ଷତ । ସୁବିଧା ପାଇଲେ ବଳପି ଉଠେ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଅବୁଝା ହୃଦୟ ଗୌତମ ପାଇଁ । ବାଇଶି ବର୍ଷର ଯୁବକ ପୁଅ—ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ସେଇ ପହିଲି ଦିନର କ୍ରନ୍ଦନରତ ନରମ ଶିଶୁ । ପାଞ୍ଚ ପୁଅର ମା ଡାକ ସତେ ଯେପରି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ—ଅସାର ।

"ଶୁଣୁଛ ?" ଲୋକନାଥଙ୍କର ସୋହାଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଳା ।

"କଣ ?" ଉଦାସୀନ ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ରାଧାରାଣୀ ପରିବା କାଟୁ କାଟୁ ।

"ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ବାହାରିଛି—ଗୌତମ ଏମ୍. ଏ. ପାଶ କଲା । ଏକଦମ୍ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଫାଷ୍ଟ । ଖବର କାଗଜରେ ତାର କି ପ୍ରଶଂସା—ଦେଖ, କମିତି ତାର ଫଟୋ ବାହାରିଛି !" ଆଗ୍ରହରେ କାଗଜଟା ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ ଲୋକନାଥ ।

"କିନ୍ତୁ ପର ପୁଅଠାରେ ଆମର ଆଶାକରି ଲାଭ କଣ ? ସେ ତ ମୋ ପୁଅ ନୁହେଁ ଯେ ଛାତି ମୋର ଫୁଲି ଉଠିବ ଆନନ୍ଦରେ !—" ଜାଣି ଜାଣି ଆଘାତ ଦେଲେ ରାଧାରାଣୀ ଏ ଶୁଭ ବେଳାରେ ।

"କିନ୍ତୁ ମତେ କାହିଁକି ଦୋଷ ଦେଉଛ ? ତୁମରି ଦୋଷ ରେ ତ ଥିଲା ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ ବୋଲି !" ନରମ ଗଳାରେ ଯତ ଘା'ରେ ଚୂନ ଲେପିଲେ ଲୋକନାଥ ।

ପରିବା କାଟୁ କାଟୁ ଅଜାଣତରେ ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ଟିକିଏ କାଟି ପକାଇଲେ ରାଧାରାଣୀ । ମା ହୋଇ ସେ ହେଲେ ଡାଆଣୀ ? ନିଜର ଛୁଆକୁ ତା ହେଲେ ସେ କଣେଇ ଖାଇଯିବେ—ପିଇ ଯିବେ ତାର ରକ୍ତ ? ହେ ଭଗବାନ— କାହିଁକି ଏ ଅପବାଦ ଏ ମୃତ୍ୟୁଜ୍ୱାଳା ଦେଲ ? ତା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁ ଶହେଗୁଣ ଭଲ । ବିଛଣା ଉପରେ ଛୋଟ ଶିଶୁଟି ପରି ଲୋଟି ପଡ଼ିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ପୃଥିବୀ ଲାଗୁଛି ଅନ୍ଧାର ।

ଲୋକନାଥ କହିଚାଲିଛନ୍ତି "ଶୁଣ ଅଦ୍ଭୁତ ଭଲ ଖବର—ଗଉର ବାହାଘର ଆଗାମୀ ଫଗୁଣ ତାରିଖରେ—ସବୁ ଠିକ୍ କରି ଦେଇଛି । ପିତାଲୁଣ୍ଡ ହେବ—ବୋହୂକୁ କଣ ଦେବ ତମେ କହିଲ ?"

ଚହ୍ଲକି ଉଠିଲେ ରାଧାରାଣୀ "—ସତ କହ ? ସେ କଣ ମୋ ପୁଅର ବିଭାଘର ଠିକ୍ କରିବାକୁ ? ଛୁଆ ମୋର—ମୁଁ ଅବ ଯାଇଁ ତାକୁ ଘେନି ଆସିବି । ନାଁ, ନାଁ ମୁଁ କାହା ମନା ମାନିବିନି । ମୁଁ ଯିବି—ଏଇକ୍ଷଣି ଯିବି ।" ବିଛଣା ଉପରେ ଉଠି ବସିଲେ ସେ—ଆଖିରୁ ବହି ଚାଲିଛି ଲୁହ ଧାର—ଅଳରା ବାଳ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ମୁହଁସାରା ।

"କିନ୍ତୁ..." ଅଟକି ଗଲେ ଲୋକନାଥ ।

"ନା, ନା, ଆଉ କିଛି କଥା ମୁଁ ଶୁଣିବିନି କାହାର । ସ୍ୱାମୀ ହୋଇ ତମେ ଚିହ୍ନିଏ ବୁଝିଲ ନାହିଁ ? ମା କଣ କେବେ ଛୁଆର ଅନିଷ୍ଟ କାମନା କରେ ?"

ହଠାତ୍ ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧରେ କାହାର ଚିରପରିଚିତ ଗଳା ଶୁଭିଲା—
"ମାଈଁ, ମାଈଁ ।"

ଚମକି ଉଠିଲେ ରାଧାରାଣୀ—"ଇଏଲୋ, ମାଇଲୋ ମୋର ପୁଅ ଆଇଲାଣି ଲୋ"—ଚହଲାର କରି ଧାଇଁ ଗଲେ ହାତ ବଢ଼ାଇ ରାଧାରାଣୀ ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ ଆଡ଼କୁ ।

"ନାଇଁ ମୁଁ ରାମ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଗଉ ଆସିଛି ମାଈଁ !" ହସି ହସି କହିଁଲାରେ ଉତ୍ତର ଦେଉଛି ଗୌତମ । ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରସାରିତ ହସ୍ତ ସଂକୁଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଅଜାଣତରେ । ଆବେଗ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ କମିଗଲା ଯେପରି ଏକ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତରେ—ମନକୁ ମନ କହି ଉଠିଲେ ସେ, "ତୁ ମୋର ପୁଅ ନୋହୁଁ ? କହ ପାରିଲୁ ତୁ ? କେତେ ଆଦରର କେତେ ସପନର ଧନ ତୁ ଗଉ ? ମା ବୋଲି କିନେ ଡାକିଲ ନାହିଁରେ ? ପାଞ୍ଚ ପୁଅର ମା ଡାକରେ କାନ ମୋର କାଲି ବଧିର ହୋଇଯାଇଛି—ତୋର ଡାକ ବାଜିଲେ ପର ନବୁଝ କବାଟ ଖୋଲନ୍ତାରେ ? ପାଞ୍ଚ ପୁଅକୁ କୋଳରେ ପୂରାଇ କୋଳ ମୋର ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ତୋ ପାଇଁ ସିନା ? ଏତେକ ଅବୁଝା ହେଲୁରେ ତୁ ? ରାଗ କରିଛୁ କି ବାପ—ପିଲାଟିଦିନୁ ସର ହାଣ୍ଡିରେ ଚିକେ ଦେଇଥିଲି ବୋଲି ?"

ଭାବନାର ସୀମା କୂଳ ଲଂଘି ଧାଇଁ ଚାଲିଛି । ଯେପରି ତାର ଇତି ନାହିଁ । ଗଉର ବାହାଘର—କେତେ ଖୁସି ତାଙ୍କର ହକାର ଦଆ—କିନ୍ତୁ ମନେ ହେଲା ସମସ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେପରି ତାଂକୁ ଉପହାସ କରୁଛି । ତଥାପି ସେ ଯିବେ

ଗୌତମର ବର ଅଂଜୁଳି ବାନ୍ଧି ଆଣିବେ ଦାନରେ—ତାହାର କଥା ଶୁଣିବେ ନାହିଁ ।

\+ \+ \+

ଗୌତମ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି ସତେ । ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଝାପ୍‌ସା, ଝାପ୍‌ସା । ଏମିତି, ଠିକ୍ ଏମିତି ଲୋକନାଥ ଦିଶୁଥିଲେ ବର ବେଶରେ । ଲୋଭ ହେଲା ତାଙ୍କର ନିଜ ପୁଅ ପ୍ରତି । କିନ୍ତୁ—କିନ୍ତୁ କେହିତ କହୁନି ତାଙ୍କୁ ଗଉର ମା ବୋଲି । ସବୁ ଯେମିତି ଛୁଆଁଠାକୁ ଆବୁରି ଧରିଛି ।

ବର ବେଶ ସରିଛି । ଭାର ସଜ ହୋଇ ସାରିଲାଣି । ଖାଲି ଅଂଜୁଳି ଟେକି ଦେଇ ଘରୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିବା କଥା । ଅଂଜୁଳି ଟେକି ଦେବ ଗୌତମ କାହା ହାତରେ ? ଯୋଡ଼ିଏ ପଣତ ତାର ହାତ ପାଖକୁ ପ୍ରସାରିତ । ଜଣେ ଜନ୍ମ ଦେଲା ମା, ଜଣେ ମ'ଠ ଅଧୁରି ଗଢ଼ି । ଦୁନିଆ ଲୋକେ ଦେଖି ରହିଛନ୍ତି । ଏ ଯେ ବିଷମ ସମସ୍ୟା । ଲୋକନାଥ ତୁରନ୍ତ ଶୁଣାଇଲେ "ଗଉ, ସବୁ କୋଳରେ ଦେ—ସେଇ ତୋର ମା ।" ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ଚିତ୍କାର କରି ପାଟି କରି ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ମନ ହେଲା—କିନ୍ତୁ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ପାଟି ଯେ ଖୋଲୁନି—ମୁହଁ ଦେଇଛି କି କିଏ ଅଠା ? ଝକ ଲୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେଣି । ଘର ଭିତରର ନିର୍ଜନ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବ୍ୟଥିତ ମାତୃତ୍ୱର ଝଡ଼ ଅଶାନ୍ତ ଗର୍ଜନେ ଅଖି ବାଟ ଦେଇ ବହି ଚାଲିଲା ।

ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଅଭିମାନୀ ମନ ଅଭିମାନରେ ଫାଟି ପଡ଼ୁ ଯାଉଛି ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ । କିଏ ବୁଝିବ ? ନିଜର ରକ୍ତ ତ ନିଜକୁ ଲୋଡ଼ୁନି । ଶୋଇଲା ବେଳେ, ଖାଇଲା ବେଳେ, ବୁଲିଚାଲି କଲା ବେଳେ ଗଉକୁ ଅନେଇ ରହନ୍ତି ସେ—ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କହନ୍ତି, "ହାତଟା କିଏ ଧରିଲା ମୋର, ଏଇଠା ତୋ ଗୋଡ଼ରେ କଣ ହୋଇଛି କିରେ ଗଉ ? ଦେଖିଲୁ ବାପା, ମୋ ଆଖିରେ ଏମିତି କଳା ଚକ୍କ କଣ ହୋଇଛି ?" ଯାବତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତି ସେ ଗଉକୁ—କାଳେ ସ୍ପର୍ଶରେ ରକ୍ତକୁ ରକ୍ତ ଚୁହିଁବ—ହଜିଲା ରାଗିଣୀ ସୁର ଯୋଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ ଗଉ ଯେ ଅଚଳ, ନିର୍ବୋଧ, ଜଡ଼ ପଥର, ହାହାକାର କାରୁଣ୍ୟରେ ସାରା ରାତି ତକିଆ ଓଦା ହୋଇଯାଏ ରାଧାରାଣୀଙ୍କର, ତଥାପି ଚେତ୍ରୁ ବକ୍ର ଲେଉଠ ଯାଏନା ।

ଫେରି ଆସିଲେ ରାଧାରାଣୀ ନିଜ ସଂସାରକୁ । ଗଉର ବିଭା ହେଲା ବେଳକୁ ଯାଇଁ ସିଏ । ଶୁଖିଲା ମୁହଁ ଦେଖି ସେ ବୁଝିନେଲେ ସବୁ । ଅତୀତର

କେଉଁ ଏକ ଗଣନାର ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଯୋଗୁ ଆଜି ସବୁ ହୋଇ ଉଠିଛି ବିଷାକ୍ତ—କାଳିମା ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଲୋକନାଥ ଭାବୁଥିଲେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପୁଅ ବାହା ହୋଇ ବୋହୂ ଘରକୁ ଆଣିଲେ ହୁଏତ ରାଧାରାଣୀ ଅନ୍ତରର ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯିବେ ।

ଗୌତମର ପୁଅ ହୋଇଛି । ରାଧାରାଣୀ ସଳଖି ବସିଲେ । ଏଇଥର ଗଉ ବୁଝିବ । ପୁଅ ବଡ଼ ହେବ—ତାକୁ ଡାକ ଆସିବ—ତେବେ ଯାଇଁ ସେ ଯିବେ ? କିନ୍ତୁ ଏଇକ୍ଷଣି ନ ଗଲେ ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ କଣ କହିବେ ?

ଗଉର ପୁଅକୁ କୋଳରେ ଧରି ଚୁମ୍ବନ ଢାଳିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ଗଉ ଏଣିକି ବୁଝିବ ପରା ମା ବାପର ମନ । ଗଉ ଯେତେବେଳେ ପୁଅକୁ ଧରେ—ସେତେବେଳେ ମନହୁଏ ତାଙ୍କର ଦୌଡ଼ିଯାଇ କହିବାକୁ "ଗଉରେ, ଠିକ୍, ଠିକ୍ ତୋ ପୁଅକୁ ଧରିଲେ ତତେ ଯେମିତି ଲାଗୁଛି, ମତେ ସେମିତି ଲାଗୁଛି ତୁ—ମାର ମନ ଏତେଦିନେ ବୁଝିଲୁରେ ? ମୋର ଧନମାନ କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ—ଟିକିଏ ଆଦର, ଟିକିଏ ସ୍ନେହ କରି ମତେ ରଖିବୁନି—ଡାକିବୁନି କଣ ମା ବୋଲି ଥରେ ? ମନର କୋହ ମନରେ ମରେ । ନେଇଛିଲା ପାଣି ଆଉ ଫେରେନା । ଲୁଗା କାନିରେ ମୁହଁ ପୋଛି ମୁହଁ ଫେରାନ୍ତେ—କାନି ଛୁଟନ୍ତେ ।

ପୁଣି ଆସିଲା ଲୋକନାଥଙ୍କଠୁ ଖବର । ରାଧାରାଣୀ ନାତିକୁ କୋଳରୁ ଥୋଇ ବିଦାୟ ନେଲେ । ଭଗବାନ ତାଙ୍କ କର୍ମରେ ସୁଖ ଲେଖି ନାହାନ୍ତି—କିଏ ତାଙ୍କୁ ଦେବ ?

ରାଧାରାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଲୋକନାଥ ହାତୁଡ଼ି ଧରି ପକାଇଲେ- "ରାଧା, ପୁଣି ସର୍ବନାଶ । ଗଉର ଭାଗ୍ୟରେ ପୁଣି ବିପର୍ଯ୍ୟୟ, ସୁନିଶ୍ଚିତ । କେହି ଆଉ ତାକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେନି ।" କଣ୍ଠ ତାଙ୍କର ବାଷ୍ପାରୁଦ୍ଧ—ଆଖିରେ ଲୁହ ଥିଲା କୂଳ ମାନୁନି ।

ରାଧାରାଣୀ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, "ଛାଡ଼, ଛାଡ଼ ତାହେଲେ ମତେ । ଏଥର ତମେ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ମତେ ଭୁଲେଇ ଆରଥର ତମେ ପୁଅକୁ ଦେଇ ଦେଇଥିଲ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଏମିତି ନାରଖାର କରି ! ଏଥର ମୁଁ କାହାକଥା ମାନିବିନି—ମୁଁ ନିଜେ ଯିବି । ନିଜେ ମୁହିଁ ଜଗି ବସିବି ତାକୁ—ଦେଖିବି କେଉଁ ଯମ ଛୁଇଁବ ? ମା କେବେ ଡାଆଣୀ ହୋଇ ପାରେନା—କାହିଁକି ବାପ ହୋଇ ଏମିତି ଅପବାଦ ତମେ ମୋ

(୧୨୯ ପୃଷ୍ଠା ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ)

ଫିଲ୍ମ-ଡାଏରୀ

ବାଣୀଦୂତ

ସାର୍ଥକ ଶିଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ

ଆଜିକାଲି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗରେ ଏକ ଦେଶ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ବାଣିଜ୍ୟ ସଂପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପାୟ ହେଉଛି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ବିନିମୟ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଜାତିର ମାନସିକତା, ଆଶା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଯେପରି ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ପରିସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ଉଠେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶିଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେନା । ସେଥିଯୋଗୁଁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଆଶା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଚାର ଓ ପରିଚୟ କରାଇଥାନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟିକ ଦିଗ ମଧ୍ୟ ଏ ଉଦ୍ୟମରେ ଅଯୁକ୍ତ ନୁହେ ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ଚିତ୍ର ଦେଖୁ, ସମାଲୋଚନା ମଧ୍ୟ କରୁ । ଶିଳ୍ପର ସାର୍ଥକ ତଥା ଅସାର୍ଥକ ଦିଗ ନେଇ ଯେଉଁମାନେ ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହଠାତ୍ ଯଦି ଖଣ୍ଡିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପ ଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ଛାୟାଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୁଏ, ତାର ପ୍ରଶଂସା ବିଦ୍ୟୁତ ବେଗରେ ଚୁରିଆଡ଼େ ବ୍ୟାପିଯାଏ । କଲିକତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସପ୍ତାହ ଉପଲକ୍ଷେ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପସମ୍ପଦ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଅପୂର୍ବ, ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଜାପାନୀ ଚିତ୍ର—"Happyness of us alone" । ଚିତ୍ରଟିକୁ ଦେଖି ସମାଲୋଚକମାନେ ମୁଗ୍ଧ ଓ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଚିତ୍ରକାହାଣୀରେ ଥିବା ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ରରେ ଜଣେ ମୂକ ଓ ବଧୀର, ଅନ୍ୟ ଜଣକ କେବଳ ବଧୀର । ସେମାନେ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ । ସୁଖୀ ଦମ୍ପତି । ଏହି ସୁଖ ଓ ସନ୍ତୋଷ କେବଳ ସୀମାବଦ୍ଧ ଥାଏ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ—ବାହାର ଜଗତର କୋଳାହଳ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚେ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ସହିତ ନୀରବରେ ଅନ୍ତରେ ଅନ୍ତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି ଆଖିର ମିଳନରେ, ଆଙ୍ଗୁଳିର ସଙ୍କେତରେ ।

ନିଶବ୍ଦ ଜଗତର ଏହି ଦୁଇଟି ହୃଦୟ ବ୍ୟଥା ଓ ବ୍ୟଥା, ଅଭିଳାଷ ଓ
ଅଭିମାନ, ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା, ଆନନ୍ଦ ଓ ଭାବୁକ ଅଭିଳାଷାର ସୀମା ଲଙ୍ଘନ
ଭାବ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ଇଙ୍ଗିତରେ ଅର୍ଥମୟ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

'ଦୁଇଅଲ ଔର ରାସ୍ତା'ର ମାଲାସିନ୍ହା ଓ ମନୋଜ
ମୂକ-ବଧୀର ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ଜୀବନର ଅଶ୍ରୁ ବନ୍ଧ ଓ ଆନନ୍ଦ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
ମଧ୍ୟରେ କଥା ଓ ଶ୍ରବଣ ଶକ୍ତିରହିତ ବିଶ୍ୱର ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଅଭିବ୍ୟ
ସାନ୍ତ୍ୱନା ଫୁଲ ହୋଇଛି । ମୋଟ ଉପରେ ଏହି ଚିତ୍ରଟି ସାର୍ଥକ ଶିଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟିର
ଏକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସ୍ୱାକ୍ଷର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।

ଚିତ୍ର ଓ ଚିତ୍ରତାରକା

ପୋଲାଣ୍ଡରେ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ରର ପ୍ରଦର୍ଶନ

ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆସିଥିବା ପୋଲାଣ୍ଡର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୋଲାଣ୍ଡରେ ନଅଟି ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇ ସାରିଛି । ପୋଲିସ ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ରୀ ଦୁଦା ଏଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ଦେଶରେ ବାଜନ୍ତ, ଦୋ ବିଘା ଜମିନ, ଗଙ୍ଗା, ପଥେର ପାଞ୍ଚାଲି, ମୁନ୍ନା, ବୁଟ ପାଲିସ, ଆୱାରା, ଶ୍ରୀ ୪୨୦ ଓ ଜାଗ୍‌ତେ ରହୋ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇ ସାରିଛି । ପ୍ରତିନିଧିମଣ୍ଡଳର ଆଉ ଜଣେ ସଭ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ତାଙ୍କ ଦେଶରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ୧୮ଟି ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଏହାଛଡ଼ା ବିଦେଶରୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ଟି ଚିତ୍ର ଆସେ । ପୋଲାଣ୍ଡରେ ୧୦୦୦ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଗୃହ ଅଛି । ସେ ଦେଶର ଅଧିକାଂଶ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅଭିନେତା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ମଧ୍ୟ ଅଭିନୟ କରନ୍ତି ।

ବିଖ୍ୟାତ ଚିତ୍ରତାରକା ବାର୍ଦୋ ଅବସର ନେବେ

ଖ୍ୟାତନାମ୍ନୀ ଅଭିନେତ୍ରୀ ବ୍ରିଜିତ ବାର୍ଦୋ ଚିତ୍ରଜଗତରୁ ଅବସର ନେବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଚୁର ଖ୍ୟାତି, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଚିତ୍ରମୋଦୀମାନଙ୍କ ପୂଜା ଉପଚାର ସତ୍ତ୍ୱେ ମନ ତାଙ୍କର ବିଷେଇ ଉଠିଲାଣି । ସ୍ୱାଧୀନ ଇଚ୍ଛାର ପରିଧି ଭିତରେ ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାର ବାସନା ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଉଠିଛି ତାଙ୍କ ଭିତରେ ।

ବାସ୍ତବରେ ଚିତ୍ରତାରକା ହେବାର ବାସନା ତାଙ୍କର କେବେ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ନର୍ତ୍ତକୀ ହେବାର ଏକ ସୁପ୍ତ ଆକାଂକ୍ଷା ତାଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲା । ଘଟଣା କ୍ରମେ ସେ ହେଲେ ଚିତ୍ରାଭିନେତ୍ରୀ । ତାରକାଙ୍କ ରାଣୀ । ଅଦ୍ଭୁତ ସଫଳତା ପରେ ମଧ୍ୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସେ ଆଜି ଘୃଣା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓ, ତାର ପରିବେଶ, ସାଙ୍ଗସାଥୀ, ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓର କର୍ମପ୍ରଣାଳୀ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଆଜି ବିରକ୍ତିକର ମନେ ହେଉଛି ।

ଷ୍ଟୁଡିଓ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ନିସ୍ତାର ମିଳେ ନାହିଁ । ଗତ ଦଶବର୍ଷ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ହେଲେ ସେ ନିଜର ଘର ପାଇ ନାହାନ୍ତି । ବାହାର ନିର୍ଜନ ପ୍ରସାଦରେ ମଧ୍ୟ ଏକାକୀତ୍ୱର ସୁଖ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟେନି । ପ୍ରତିଦିନ ସାମ୍ବାଦିକ, ଚିତ୍ର ଦୁନିଆର ଲେଖକମାନେ, ଫଟୋଗ୍ରାଫର, ଅସଂଖ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥକାର ଭକ୍ତ ଆସି ଭିଡ଼ ଜମାନ୍ତି । ଘରୁ ପଦାକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲେହିଁ ଗୋଲ୍‌କାର ଜନତା ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ତାପରେ ପ୍ରଶଂସାର ଜୁଆର—ଅଶ୍ରାବ୍ୟ ମନ୍ତବ୍ୟର ଛୁଟା । ନିତିଦିନିଆ ଘଟଣାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ।

ଏମ୍. ଜି. ଏମ୍‌ଙ୍କ "ଏ ଭେରୀ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଏଫାୟାର୍ସ"ରେ ସେ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି । ହୁଏତ ଏଇଟି ତାଙ୍କର ଶେଷ ଛବି । ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ—ଅବସର ଭିତରେ ରହିବେ କିପରି ବାର୍ଦୋ ? କିନ୍ତୁ ବଂଚିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ତ ଆଉ ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବନି ? ଫ୍ରାନ୍ସରେ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ୟତମା ଧନୀ ମହିଳା । ତାଙ୍କ ନିଜ ଟଙ୍କାର ହିସାବ ହୁଏତ ସେ ନିଜେ ଜାଣନ୍ତିନି । ଜୀବନସାରା ଅପରିଚିତ ଚକ୍ଷୁରେ ନିଜକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି—ଆନନ୍ଦ ଦେଇଛନ୍ତି—ଆନନ୍ଦ ପାଇଛନ୍ତି । ଏଥର ନିଜ ଭିତରକୁ ସେ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହୀ ।

କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅବସର ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବାଦଟି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରରେ ଯେଉଁ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ତାର ଶେଷ କେଉଁଠି ?

ଋଷିସଖାଙ୍କ 'ନୂଆ ବୋଉ'ର ଏକ ଦୃଶ୍ୟ

ମଧୁବାଲା—କିଶୋର କୁମାର ବିଚ୍ଛେଦ ?

ସୁନ୍ଦରୀ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମଧୁବାଳାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅନେକ ଉନ୍ନତି ଘଟିଛି ବୋଲି ଜଣାଯାଇଛି । ସେ ଏବେ ସକାଳେ ସଂଧ୍ୟାରେ ନିଜ ଗାଡ଼ିରେ ବୁଲିବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । କେତେବେଳେ ସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ଭଉଣୀ, କେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ କିଶୋର କୁମାରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୋଟରରେ ଦେଖାଯାଏ । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ଜାନୁୟାରୀ ପୂର୍ବରୁ ସେ ଛବିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବେନି । ଏବେ ସେ ଅଧିକ ସମୟ ଭୋଜନ ପାଠରେ ମନ ଦେଇଛନ୍ତି । ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କା ଓ ଲୁଗାପଟା ଗରିବଙ୍କୁ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇବା ଆଶାରେ ।

'ହମ୍ ଦୋନୋ'ର ଏକ ଦୃଶ୍ୟରେ ଦେବାନନ୍ଦ ଓ ନନ୍ଦା'

ବମ୍ବେର ଫିଲ୍ମ-ମହଲରେ ଯେଉଁ ସମ୍ବାଦଟି ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ତାହା ହେଉଛି ମଧୁବାଳା ଓ କିଶୋର କୁମାର ଭିତରେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମତ ପ୍ରଭେଦ ଘଟିବା । ଏଣୁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଦୁହିଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେ ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇପାରେ ଏଥିରେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

କିଶୋର କୁମାରଙ୍କର ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭା

ଦୁଇ ବର୍ଷତଳେ କିଶୋର କୁମାର 'ଚଲ୍ତି କେ ନାମ ଗାଡ଼ି' ଚିତ୍ରଟି ତିଆରି କରି ନାଁ କମେଇ ଥିଲେ । ଚିତ୍ରଟି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନରେ

ସକ୍ଷମ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆଶାତୀତ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଛି । ଏହାପରେ ସେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଚିତ୍ରର ନାଁ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି, ଯଥା—ଝୁମ୍‌ରୁ, ସୁହାନା ଗୀତ, ବ୍ୟାଣ୍ଡ ମାଷ୍ଟର, ଟକ୍ ଟକ୍ ବୁମ୍ ଓ ନଲ୍ ଗଗନ୍ କି ଛାଓଁ ମେ ସେଥିମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ । ଏବେ 'ମନ୍ଦର' ନାମକ ଏକ ଚିତ୍ରର ନାଁ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଏଇଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଇଷ୍ଟମ୍ୟାନ କଲରରେ ତିଆରି ହେବ ।

'ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପତିତପାବନ'ରେ ନବାଗତା ଲକ୍ଷ୍ମୀ

କିଶୋର କୁମାର ଅଭିନେତା ଓ ନିର୍ମାତା ଭାବରେ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରି ସାରିଛନ୍ତି । 'ଝୁମ୍ରୁ'ର ସଙ୍ଗୀତ ଓ କାହାଣୀ ସେ ନିଜେ ଲେଖିଛନ୍ତି 'ନୀଲ୍ ଗଗନ୍ କି ଛାଓଁ ମେ'ର କାହାଣୀ ଓ ଚିତ୍ରନାଟ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ତାଙ୍କର ନବତମ ଚିତ୍ର 'ମନ୍ଦିର'ର କଥା ଓ ସଙ୍ଗୀତ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସୃଷ୍ଟି ।

'ନୀଲ ଗଗନ୍ କି ଛାଓଁ ମେ'ରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିପାଳକ, ସୂତ୍ରଧାର, ପରିଚାଳକ, ଗାୟକ ଓ ପ୍ରଧାନ ଅଭିନେତା ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ନାୟିକା ଭୂମିକାରେ ବଙ୍ଗଳାର ଯଶସ୍ୱିନୀ ନାୟିକା ସୁପ୍ରିୟା ଚୌଧୁରୀ ଅଭିନୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଦିଲୀପ—ବୈଜୟନ୍ତୀ ବିବାହ କରିବେ ?

ସାରା ଦେଶରେ 'ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା' ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିଲୀପ କୁମାର ଯେ ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅଭିନେତା ଏଥିରେ ଦ୍ୱିମତର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ବୟସ ବର୍ତ୍ତମାନ ୩· । କିନ୍ତୁ ତେବେ ବି ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହିଁକି ବିବାହ କରି ନାହାନ୍ତି ଓ କଲେ କାହାକୁ ହେବେ—ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଅନେକଙ୍କ ମନରେ କୌତୂହଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ଆଗରୁ ତାଙ୍କ ବିବାହ ନେଇ କାମିନୀ କୌଶଲ, ନରଗିସ, ମଧୁବାଳା, ମିନାକୁମାରୀ ପ୍ରଭୃତି ଅଭିନେତ୍ରୀଙ୍କ ନାଁ ଶୁଣାଯାଇଛି । ଏବେ କିଛି ଦିନ ହେବ ବୈଜୟନ୍ତୀମାଳାଙ୍କ ନାଁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି ।

'ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା' ରିଲିଜ୍ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ବିବାହ କଥା ଠିକ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ 'ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା' ଚିତ୍ର ରିଲିଜ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିବାହ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଲେ ଦର୍ଶକଙ୍କ ଚିତ୍ତ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବାରେ ଅନ୍ତରାୟ ହେବା ଆଶଙ୍କାରେ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ଥଗିତ ରହିଥିଲା ।

ଅତଏବ ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା ରିଲିଜ ପରେ ବିବାହ ହେବ ବୋଲି ବୈଜୟନ୍ତୀମାଳାଙ୍କଠାରୁ ଦିଲୀପକୁମାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନେଇଛନ୍ତି । ଏଣୁ ବାସ୍ତବରେ 'ଗଙ୍ଗା-ଯମୁନା'ର ଧନ୍ନା ସହିତ ଯମୁନାର ଏ ବିବାହ ବୋଲି କେତେକ ମତ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ତାଜମହଲ ଓ ମହାଭାରତ

ନିର୍ମାତା-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କେ. ଆସିଫ୍‌ଙ୍କ ଏକ ଘୋଷଣାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ରଙ୍ଗୀନ ଓ ସିନେମାସ୍କୋପ ଚିତ୍ର 'ତାଜମହଲ'ର କାମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏହା ପରେ 'ମହାଭାରତ'ର କାମ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଏହି ୫ ଘଂ ପୌରାଣିକ ଚିତ୍ରଟିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ବାବୁଭାଇ ମିସ୍ତ୍ରୀ । ଏହିଟି ମଧ୍ୟ ରଙ୍ଗିନ ହେବ । ଏଥିରେ ଅଭିନୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଶୋକ କୁମାର, ରାଜେନ୍ଦ୍ର କୁମାର, ସୁନୀଲ ଦତ୍ତ ତଥା ଶମ୍ମିକପୁରଙ୍କ ନାମ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ।

ଆଉ ଏକ ସମ୍ବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମେହବୁବ୍ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ବହୁ ଦିନର ସ୍ୱପ୍ନ 'ତାଜମହଲ'କୁ ରୂପାୟିତ କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ରକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଦୁଇ ନାମଜାଦା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଇତିହାସରେ ଏକ ନୂଆ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି

ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା

ଗତ କେତେ ମାସ ଧରି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ନିର୍ମାତା-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗୁରୁଦତ୍ତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପାର୍ଶ୍ୱଗାୟିକା ଗୀତାଦତ୍ତଙ୍କ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ତଥା ଗୁରୁଦତ୍ତଙ୍କ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ ସମ୍ବାଦ ଆଲୋଚିତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣା ହୋଇ ପୂର୍ବର ବନ୍ଧୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧୁର ହୋଇ ଆସିଛି । କେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ବୁଲିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖା ଗଲାଣି ।

ଦିଲ୍ଲୀ-ଡାୟେରୀ (୨)

ଅବ୍‌ଦୁଲ ହମିଦ ନାଶ୍ରାତ୍

ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଆତିଥ୍ୟ

ପରଦିନ ସକାଳ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇ ପୂର୍ବଦିନର ଆମେ ଆମ କଣ୍ଟିଜେଣ୍ଟର ଗୋଟାଏ ଲିଷ୍ଟ ତିଆରି କରି ପଠାଇ ଦେଇଥିଲୁ । ଯଥା ସମୟରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ସବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ଯୋଗାଡ଼ କରିସାରି ସନ୍ଧ୍ୟା ଠିକ୍ ଛଅଟା ବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖୁଛୁ ଗୃହଅଙ୍ଗ ବେଶ୍ ସଫା ସୁତୁରା । ଧୀର ପବନରେ ଶାନ୍ତ ବାତାବରଣ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ଧାରଣ କରିଛି । ବିରାଟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନର ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖେତ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ପାଦପୋଛ ପଡ଼ିଛି । ସତେ ଅବା ଗୋଟାଏ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ପର୍ବତ ଶୃଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଛି ଠିକ୍ ଏ ଜଳୁଣା ପରି । ଶୃଙ୍ଗ ଉପରେ ପାଦ ଯୋଡ଼ାକ ଘଷି ପୁଣି ତାହା ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଖେତ ଘର ଭିତରେ ପଡ଼ିଥିବା ବହଳିଆ କାର୍ପେଟ ଗୋଟାକ ବାହାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବି ଆସିଛି । ବହୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗହଣରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଘର ଭିତରେ ଦାଖଲ ହୋଇଗଲି ।

ଚହଟ ଝକ୍‌ଝକ୍ ବିରାଟ ଏକ ହଲ । ତାରି ଭିତରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ ରତ । ହଠାତ୍ ଚିତ୍ରତାରକା ତ୍ରିଲୋକ କପୁର ସହିତ ଆମର ଭେଟ ହୋଇଗଲା । ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ର ଜଗତରେ ମାଇଥୋଲଜିକାଲ ହିରୋ ଅର୍ଥାତ୍ ପୌରାଣିକ ଚରିତ୍ର ନାୟକ ହିସାବରେ ସେ ସୁପରିଚିତ । ସେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶତ ଚିତ୍ରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ସାରିଛନ୍ତି । ତ୍ରିଲୋକ କପୁର ଜଣେ ବେଶ ମେଳାପି ଲୋକ । କ୍ଷଣକ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଆମର ବେଶ୍ ଆଳାପଟାଏ ଜମିଗଲା । ଆଳାପ ଭିତରେ ଭାରତରେ ଥିବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଜାତି ଓ ଭାଷା ଉପରେ ଆଲୋଚନା

ହେଲା । ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ମୁଁ ଠଉରେଇ ନେଲି ଯେ ସମାଜଗତ, ଜାତିଗତ କିମ୍ବା ଧର୍ମଗତ ବୈଷମ୍ୟ ଆଉ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ପାଇ ନାହିଁ । ଆସନ ଅଥବା ପଦବୀର ସେ ଘୋର ବିରୋଧୀ । କାତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଏପରି ଏକ ଭଳି ଧାରଣା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଦେଖି ମୁଁ ଅତିଶୟ ପ୍ରୀତ ହେଲି । ପରେ ପରେ ସେ ଏକ ନୂଆ ଦଳ ପ୍ରସ୍ତୁତରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଶୁଣି ଖୁସି ହେଲି

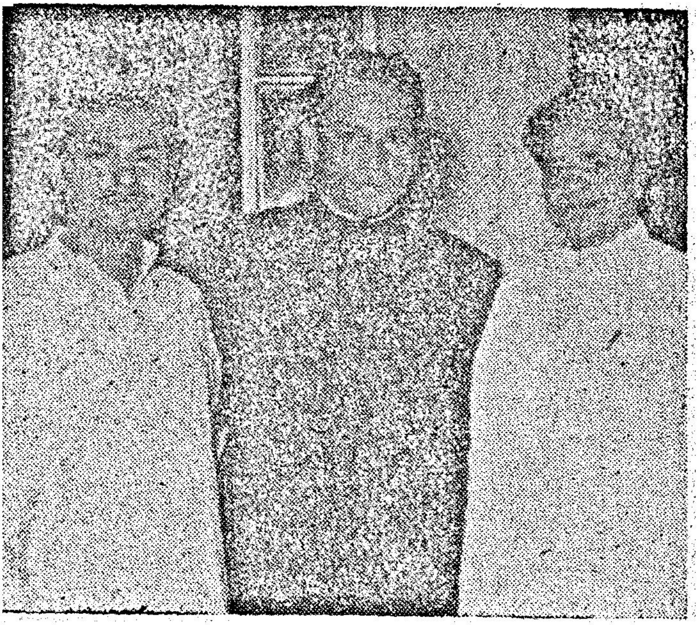

ଜୟବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଲେଖକ ଓ ରୂପଶ୍ରୀ ପ୍ରାଃ ଲିଃର ମାଃ ଡିରେକ୍ଟର ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁ ନାଗ

ଏହି ସମୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ମୋହର ମଚ୍ଛ ୫ ଗାଣ୍ଟି ଏ ଚଉପଦି ଧୂମଃ କରୁ ରୂପେ ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା । ହାତରେ ତାର ଥାଏ ସବୁ ସଜାଡ଼ି ରଖିଥିବା ଗୋଟାଏ ରବର ଓ ଗୋଟାଏ ରୂପାର ବାକ୍ସ । ତପରଣିକୁ ଦେଖି ଆମ ଭିତରେ ଆଲୋଚନା ହେଲା—କେଉଁଠୁ ଏ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହେଲେ । ହେବାର

ଏଇଟି ଅଶୁଆ ସଙ୍କେତ, କିନ୍ତୁ ଚପରାଶି ବାବୁଙ୍କ ଗଣ୍ଡିବାଧି ଥିଲା ଭିନ୍ନ ଧରଣର । ଜଣଙ୍କ ପରେ ଜଣକୁ ଡେଇଁ ଯାଉଥାଏ ସେ, କିନ୍ତୁ ଚପରାଶି ହାତରେ ଥିବା ଅଲମ୍ପିକ୍ ଶୋଳର ଯୁଦ୍ଧ ନମୁନା ଅର୍ଥାତ୍ ସବୁ ସଳିତା ଏଣ୍ଡ ଉପରର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କୋଠାର କେହି ବୁଝି ପାରୁନଥାନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ମିନିଟ୍ ପରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ରୁପା ବାକ୍ସଟିରୁ ଫିଟାଇ ସେଥିରୁ ଗୋଟାଏ ସିଗାରେଟ୍ ବାହାର କରି ଉପର ଆଲୋକ ଦ୍ୱାରା ସେଥିରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲେ । ଫଳରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଅପେକ୍ଷିତ ଚପରାଶି ରହସ୍ୟଟା ଆପେ ଆପେ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ପରେ ପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ମୋହର ମରା ସୁମଧୁର ଧଳା ପିକା ଚୁମ୍ବନ କଲା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସଙ୍କୁଚିତ ଓଠଗୁଡ଼ାକୁ ।

ତାପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବଢ଼ିଗଲୁ ଆଗକୁ । ଦୁଇଟା ବଡ଼ ହଲରେ ସୁନ୍ଦର ସାହେବୀ ଢଙ୍ଗରେ ଲମ୍ବା ଟେବୁଲ ଉପରେ ମଳ ମଳ ଡିସ୍‌ରେ ବିଭିନ୍ନ ରକମର ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସଜା ହୋଇଛି । ହଲ ଦୁଇଟାର କାନ୍ଥକୁ ଲାଗି ଦୁଇପାଖରେ ଚପରାଶିଗୁଡ଼ାକ ଆଟେନ୍‌ସନ୍ ଭଙ୍ଗୀରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି । ଟେବୁଲ ଚାରିପାଖରେ ବୁଲି ବୁଲି ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଗଲୁ । ସତେ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ବୁଫେଟ୍ ଚାଲିଛି ।

ହଠାତ୍ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭେଟ ହେଲା ଟଣ୍ଡାରକା ଜମ୍ବୁରାଜଙ୍କ ସହିତ । ସେ ଖୁବ୍ ମେଳାପୀ ଓ ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିର । ଆମର ଷ୍ଟାଫ୍ ଫଟୋଗ୍ରାଫରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସହିତ ଆମର ଗୋଟିଏ ସ୍ନାପ୍ ନେଇ ନେବା ଦେଖା ହେଲା ନାମଜାଦା ଚଳ ପ୍ରଯୋଜକ କେ. ଆସିଫ୍ ଓ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ବମ୍ବେ ଟକୀଜ୍ ଷ୍ଟାରକା ପୃଥ୍ୱୀରାଜ କପୁରଙ୍କ ସହିତ ।

ଏଇ ସମୟ ପରେ 'ଜିସ୍ ଦେଶ୍ ମେ ଗଙ୍ଗା ବହତି ହୈ'ର ନାୟକ ଓ ପ୍ରଯୋଜକ ରାଜକପୁରଙ୍କ ସହିତ ଭେଟ ହେଲା । ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ମୁବାରକ ଅଭିବାଦନରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅଶାତୀତ ଆନନ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧି କଲୁ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ନବୋଦିତ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ର କୁମାରଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ ହେଲା ଏବଂ ମନଖୋଲା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ପରେ ଆମର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ ମଧ୍ୟ ଉଠାଗଲା ।

ସମୟ ଗଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ପରିଶେଷରେ ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଲେ । ତାପରେ ଅମ୍ଭେମାନେ ବିଦାୟ ନେଇ ଫେରିଲୁ । ବାହାରେ ଆସି ଦେଖିଲୁ ମାଇକ ସହିତ ପୁଲିସ ମୁତୟନ ଅଛନ୍ତି । କଥାଟା କିଛି ବୁଝି ପାରୁ ନଥାଏ । ପରେ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ନିଜର ମଟର ନମ୍ବର ପୋଲିସ ତରଫରୁ ପଚରା ଗଲା । ମାଇକ୍‌ରେ ଅମ ନମ୍ବରକୁ ଡାକିବା ମାତ୍ରେ ଆମ 'ବୁଲଡଗ୍' ଅସି ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା । ତାପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନକୁ ଗୋଟାଏ ସାଲ୍ୟୁଟ୍ (ହର୍ଣ୍ଣ) ପକାଇ ବୁଲଡଗ୍ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଧରି ଛୁଟି ଚାଲିଲା ବସା ଅଭିମୁଖେ ।

ତା' ପରଦିନ ରୌପ୍ୟ ପଦକକୁ କାଗଜରେ ପାକି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲୁ ବାହୁଡ଼ା ଯାତ୍ରା ।

ଘରମୁହାଁ ବୁଲଡଗ୍

ଯଥା ସମୟରେ ବୁଲଡଗ୍ ଭୀମ ଗର୍ଜନ କରି ଦିଲ୍ଲୀ ସୀମା ପାର ହେଲା । ତାପରେ ସିଧା ବୃନ୍ଦାବନ ଓ ମଥୁରାର ଗୋରସ ଚାଖିବା ପାଇଁ ସେ ଧାଇଁଲା ଲଳକାଳ୍ପା ପଛରେ ପକାଇ । ବୃନ୍ଦାବନରେ ପହଞ୍ଚି ଆମ୍ଭେମାନେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲୁ । ଚାରିଆଡ଼େ ମାଳ ମାଳ କଣ୍ଟା ଗଛ । ମଧୁବନ, ନା କଦମ୍ବ, କିଛିର ଦର୍ଶନଇ ନାହିଁ । କଳିଯୁଗ ହେତୁ ବୋଧହୁଏ ଦ୍ୱାପରର ନିକୁଞ୍ଜ କାନନ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟା କାନନ ପାଲଟି ଯାଇଛି । ଆଉ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲଳିତା, ବିଶାଖା, ମାଳତୀ ସବୁ ଚିକ୍କଣ ଚିକ୍କଣ ପଥର ହୋଇ ଯମୁନାର ଢେଉ ସହିତ ରାସଲୀଳା କରୁଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବିକ୍ କବିବର ରାଧାନାଥଙ୍କ ଉକ୍ତିଟା ସତ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର କଥା ଗରିବ । ତେଣୁ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଓଡ଼ିଶାର ସୁମଧୁର ରୂପ ଅଙ୍କାପୁଞ୍ଜା ଭାଷାରେ ଅମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ କରି କବିନି । ମନଟା ମୋର ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା । ଯାହାହେଉ ତଣ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଥୁରାରେ ପେଡ଼ା ଚୂଣ୍ଟି

ଆମ୍ଭେମାନେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ ଆଗ୍ରା ଅଭିମୁଖେ ପ୍ରେମିକ ସମ୍ରାଟ୍ ଶାହଜାହାନଙ୍କ ପ୍ରେମମନ୍ଦିର ତାଜମହଲ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଜର ରୂପ ଦେଖିବାରେ ମନୋନିବେଶ କରୁଛୁ ; ହଠାତ୍ ଏକ ଦୀର୍ଘକାୟ ସୁପୁଷ୍ଟ ଅଣ୍ଟାରେ ଲେଙ୍ଗୁଟି ମାରି ଆମରି ଆଡ଼କୁ ଭୀମ ବେଗରେ ଧାଇଁ ଆସିଲା । ଭୟରେ ମୋ ଦେହରୁ ଦୁଇ ଛଟାଙ୍କି ଯାଏ ରକ୍ତ ପାଣି ଫାଟିଗଲା । କିନ୍ତୁ ବୀରବର ଲେଙ୍ଗୁଟି ଦାସେ କାହାକୁ ଖାତି ନକରି ସିଧା ଯମୁନା କୂଳରେ ଦଣ୍ଡ ମାରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୋଇ ମୁଁ ପୁଣି ତାଜ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି । ଅପୂର୍ବ କଳାଲିପିର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନିଦର୍ଶନ । ପାଟିରୁ ମୋର କଥା ବାହାରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଆଖି ବୁଲାଇ ଦେଖେ ତ ଅଦୂରରେ ଅଖ୍ୟାତନାମା ଏକ ତରୁଣୀ ଠିକ୍ ସିଙ୍ଗାପୁର ପିକ୍‌ଚରର ହିରୋଇନ ମେରିଆ ମେନାଚ୍ଛୋଙ୍କ ଢାଞ୍ଚାରେ ମେକ୍‌ଅପ୍ ହୋଇ ତାଜର ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରେମରସ ପିଇଯାଉଛି । ଆଖି ଦୁଇଟା ମୋର ଅପେ ଆପେ ଫାଡ଼ ହୋଇଗଲା । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପଛକୁ ଚାହିଁ ଦେଖେତ ବୀରବର ଲେଙ୍ଗୁଟି ଦାସେ ନଦୀ କୂଳରେ ପଡ଼ ଉଠ ହେବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଦୁଇଟା ଯାକ ଦୃଶ୍ୟର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ତାଜର ମୂକ ଇଙ୍ଗିତରୁ ବୁଝିପାରିଲି । ସେଇ ମୁଗ୍‌ଧା ତରୁଣୀକୁ ହାତେଇବା ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ସୁସ୍ଥ ଶରୀର ଆବଶ୍ୟକ ; ଅର୍ଥାତ୍ ଲେଙ୍ଗୁଟି ଆବଶ୍ୟକ ଆଉ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଡ଼ ଉଠ ପଦ୍ଧତି । ମନେ ମନେ ତାଜକୁ ଗୋଟିଏ କୁର୍ଣ୍ଣିସ୍ ପକାଇ ଦେଲି ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ।

ତାଜ ଦେଖି ସାରିବା ପରେ ବୁଲ୍‌ଡଗ୍ ମାଡ଼ି ଚାଲିଲା କାନପୁର ଆଡ଼କୁ, କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ବୁଲଡଗ୍ ହଠାତ୍ ଶେରଶାହାଙ୍କ ନିର୍ମିତ ଗ୍ରାଣ୍ଡଟ୍ରଙ୍କ ଧାରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ କୂପ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା । ପାଖରେ ଶବର ପଲ୍ଲୀ ପରି ଗୋଟାଏ ବସ୍ତି । କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ସେଠି ଆଶା କରିବା ବିଡ଼ମ୍ବନା । ଫଳରେ ବୁଲଡଗ୍‌କୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସେହି କୂପର ତଉଗ ଉପରେ ରାତିଟା କାଟି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ନହିଁରେ ମହିଁରେ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ନିମ୍ବ ଗଛର ହାଓ୍ୱାଟା ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ଆରାମଦାୟକ ଜଣା ପଡୁଥାଏ । ପରଦିନ ସକାଳେ ଏକ ଅଜ୍ଞାତ ଗାଡ଼ିର ସାହାଯ୍ୟ ଲାଭ କରି ବୁଲଡଗ୍ ପୁଣି ଧାଇଁ

ଚାଲିଲୁ ଏଲାହାବାଦ ଆଡ଼କୁ । ତାପରେ ବନାରସ ହେଲା । ତାପରେ ଗ୍ରେଟ୍ ବୁଲଡ଼ଗ୍ ବୀର ଦର୍ପରେ ଅଗେଇ ଚାଲିଲେ ବନାରସରେ ପାନଖାଇ ପାଟି ଆମର ଲାଲ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ସେଠିକାର ଦୋକାନୀମାନେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଡାକି ଡାକି ଜବରଦସ୍ତି ଦୋକାନରେ ଖୁଆଇ ଥିବା ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନହୋଇ ରହି ପାରିଲୁନି ।

ଯଥା ସମୟରେ ଆମ୍ଭେମାନେ କାଶୀ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡବତ ପକାଇ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ସୀମା ପାର ହେଲୁ । ଗୟାକାଠ ଦେଇ ଆସିଲା ବେଳେ ସେଠିକାର ରୁକ୍ଷ ବାତାବରଣର ମଜା ବି ଚାଖିଲୁ । କିନ୍ତୁ ବୁଲଡ଼ଗ୍ ଆଉ ଆମକୁ ଅଧିକ ସମୟ ଦେଲା ନାହିଁ । ଏକ ନିଶ୍ୱାସରେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆସି ଧାନବାଦରେ ସେ ଦମ ନେଲା । ବୀର ଦର୍ପରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ବମ୍ବେ ହୋଟେଲରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲୁ । କିନ୍ତୁ ହୋଟେଲଠାରେ ମଣିଷ ବୋଲି ଜଣେ ବି ନଥାନ୍ତି । ଏ ରହସ୍ୟ କିଛି ବୁଝା ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ପରେ ଅଖ୍ୟାତ-ନାମା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୟାରୁ ଗଣ୍ଡାଏ ଚାଉଳ ହାଣ୍ଡିରେ ପଡ଼ିଲା ଆଉ ଆମେ ସମସ୍ତେ କୌଣସିମତେ ସନ୍ଧ୍ୟା କଟାଇ ଦେଲୁ । ଶୁଣିଲୁ ଧାନବାଦର ଅଧିକାଂଶ ହୋଟେଲର ଅବସ୍ଥା ଏଇଆ । ଦେଶକେ ଫାଙ୍କ୍ ନଇକେ ବାଙ୍କ୍ ଉକ୍ତିର ମର୍ମାର୍ଥ ବୁଝି ନେଇ ଚୁପ ରହିଲୁ । ତାପରେ ଟାଟାନଗରରେ ପଶି ଆମ୍ଭେମାନେ କେନ୍ଦୁଝର ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ସେଠାରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଗନ୍ତବ୍ୟ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ କଟକ ଅଭିମୁଖେ । କଟକରେ ଦେଖିଲି ମଥୁରା, ବୃନ୍ଦାବନର ପେଡ଼ାଯାକ ପିଣ୍ଡୁଳାକୃତ ଧାରଣ କରିଛି । କିଏ କେମିତି ସେଇଥିରୁ ଟିକେ ଟିକେ ପାଟିରେ ପକାଇ ନିଜକୁ କୃତାର୍ଥ ମନେ କରୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋ ଦୃଷ୍ଟି ପଥରେ ସେଇ ଲେଙ୍ଗୁଟି ଦାସେ ଓ ମେକ୍‌ଅପ୍ ସୁଦର୍ଶନା ତରୁଣୀର ପ୍ରତିଛବି ଭାସି ଉଠୁଥାଏ ବାରମ୍ବାର ବାରମ୍ବାର । ସେ ଦୃଶ୍ୟ କେବେ ଭୁଲିବାର ନୁହେଁ ।

ଆପଣଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନିୟମିତ ଆୟ

ଆପଣ ନିଜେହିଁ ନିଜକୁ ଗୋଟିଏ ଉପହାର ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ 'ଏନ୍ୟୁଇଟି' ପଲିସି କିଣିଲେ ଆପଣଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନିୟମିତ ଆୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପକ୍କା ହେବ । କେଉଁ ବୟସ ଠାରୁ ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଆୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦରକାର ଆପଣ ଠିକ୍ କରି ନିଅନ୍ତୁ, ଆଉ ମାସିକ, ତ୍ରୈମାସିକ ବା ଷାଣ୍ମାସିକ—କି ଭାବରେ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଲେ ଆପଣଙ୍କର ସୁବିଧା ହେବ ତାହା ମଧ୍ୟ ଠିକ କରି ପକାନ୍ତୁ । ତାପରେ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ବୀମାର ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କ ନିକଟରୁ ବିସ୍ତାରିତ ସମସ୍ତ ଖବର ଜାଣି ନିଅନ୍ତୁ । ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ରହିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ଆୟ ଯାହା ହେଉ, ଆପଣଙ୍କ ଉପଯୋଗୀ ପଲିସି ପାଇବେ ।

ଜୀବନ ବୀମାର କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ

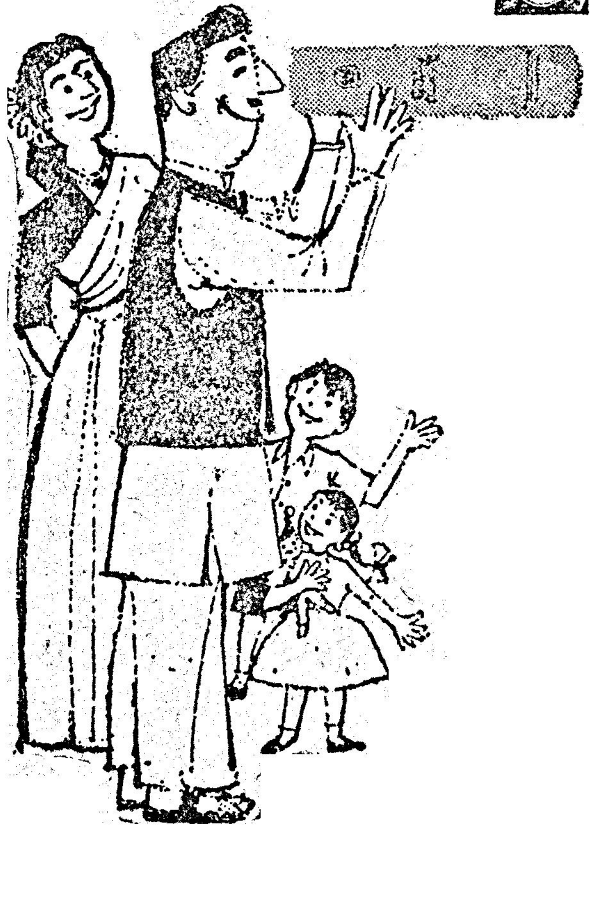

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ସବ ଉପଲକ୍ଷେ—

ଭାରତର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର

୧ । ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା ୧୮୯୬ ମସିହାରେ । ସେବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ୭ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେର ଏସ୍‌ପ୍ଲାନେଡ୍ ଭବନରେ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ଲୁମିଏର୍ ବ୍ରଦର୍ସ ତରଫରୁ ଏହି ସିନେମା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

୨ । ଭାରତରେ ନିର୍ମିତ ପ୍ରଥମ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ନାମ ହେଉଛି— "ରାଜା ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର" । ଦାଦା ସାହେବ ଫାଲ୍‌କେଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ବମ୍ବେର କରୋନେସନ ଥିଏଟରରେ ୧୯୧୩ ମସିହା ମେ ୧୭ ତାରିଖରେ ଏହି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରଟି ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିଲା

୩ । କଲିକତାରେ ପ୍ରଥମେ ୧୯୧୭ ମସିହାରେ ଜେ. ଏଫ୍. ମାଡ଼ାନ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଫିଲମ୍ କଂପାନୀ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ବଙ୍ଗ ପ୍ରଦେଶରେ ନିର୍ମିତ ପ୍ରଥମ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ନାମ ହେଉଛି "ନଳ ଦମୟନ୍ତୀ" ।

୪ । ଭାରତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରଥମ ସବାକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର "ଆଲମ୍ ଆରା" ୧୯୩୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୪ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେର ମ୍ୟାଜେଷ୍ଟିକ୍ ସିନେମାରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିଲା । ଶ୍ରୀ ଏ. ଏମ୍. ଇରାନୀ ଏହି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଥିଲେ ।

୫ । ୧୯୩୨ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସୋସାଇଟି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୩୫ ମସିହା ଫେବ୍ରୁଆରୀ ୨୦ ତାରିଖରେ ଏହି ସୋସାଇଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ନିଖିଳ ଭାରତ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

୬ । ୧୯୩୯ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ଓ ମେ ମାସରେ ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପର ରୌପ୍ୟ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପ ଅଷ୍ଟମସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା ।

୭ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ବିଶେଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଶିଶୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସମିତି; ଏକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଅର୍ଥ କର୍ପୋରେସନ୍ ଏବଂ ଟେକ୍‌ନିସିଆନମାନଙ୍କ ତାଲିମ ପାଇଁ ଏକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (ଫିଲ୍ମ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍) ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଟି ପୁନାର ପ୍ରଭାତ ଷ୍ଟୁଡ଼ିଓରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ସମ୍ପାଦନରେ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୧୯୫୪ ମସିହାଠାରୁ ସରକାରୀ ପୁରସ୍କାର ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଓ ପ୍ରମାଣିତ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ଏବଂ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶିଶୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଉଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଏହି ତିନୋଟି ଶ୍ରେଣୀର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିଥିବା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଗ୍ୟତା ସୂଚକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

୮ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାରୀ ସଂବାଦ ଚିତ୍ର ଓ ପ୍ରମାଣ ଚିତ୍ରମାନ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଫିଲ୍ମ ଡିଭିଜନ୍ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବଣ୍ଟନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ । ୧୯୬୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଫିଲ୍ମ ଡିଭିଜନ୍ ଦ୍ୱାରା ୮୭ଟି ପ୍ରମାଣ ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ରଙ୍ଗୀନ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ୧୭ । ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ସଂବାଦ ଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରତି ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ଏହା ମୁକ୍ତିଲାଭ କରେ । ୧୯୬୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୨ ତାରିଖଠାରୁ ଇଂରେଜୀ ଓ ୧୨ଟି ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ସଂବାଦଚିତ୍ରମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି ।

୯ । ଆଜି ପୃଥିବୀର ପ୍ରଧାନ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାତା ଦେଶମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ଅନ୍ୟତମ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାପାନ ପ୍ରଥମ ଓ ଭାରତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି, ଭାରତରେ ୨୬୦ଟି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ୧,୧୮୦ଟି ବଣ୍ଟନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ୪,୩୦୦ଟି ସିନେମାଗୃହ ରହିଛି ବୋଲି ଅଟକଳ କରାଯାଇଛି ।

୧୦। ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ବମ୍ବେ, କଲିକତା ଓ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ମୋଟ ୬୮ଟି ଷ୍ଟୁଡିଓ ରହିଛି। ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ବମ୍ବେରେ ୩୦ଟି, କଲିକତାରେ ୧୧ଟି ଏବଂ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ୨୭ଟି ଷ୍ଟୁଡିଓ ଅବସ୍ଥିତ

୧୧। ୧୯୫୪ରେ ଭାରତରେ ମୋଟ ୩୦୨ଟି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ବର୍ଷର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଘଟଣା ହେଉଛି ଏହି ଯେ "ଝାଗଜ୍-କେ-ଫୁଲ୍" ନାମକ ଏକ ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସିନେମାସ୍କୋପ୍‌ରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା। ଏବର୍ଷ ଦିନୋଟି ରଙ୍ଗୀନ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା।

୧୨। ୧୯୬୦ରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହେଲା। ଏବର୍ଷ ନିର୍ମିତ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ୩୧୫। ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ହିନ୍ଦୀରେ ୧୨୫ଟି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହାଛଡ଼ା ତାମିଲରେ ୬୨ଟି, ତେଲୁଗୁରେ ୫୪ଟି, ବଙ୍ଗଳାରେ ୩୬ଟି, ମରାଠିରେ ୧୪ଟି, କନ୍ନଡରେ ୧୨ଟି, ମାଲୟାଲମ୍‌ରେ ୭ଟି, ଓଡ଼ିଆରେ ୫ଟି, ପଞ୍ଜାବୀରେ ୪ଟି, ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ୩ଟି, ଗୁଜରାଟିରେ ୨ଟି ଏବଂ ସିନ୍ଧିରେ ଗୋଟିଏ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା।

୧୩। ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ରପ୍ତାନି ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପରିମାଣରେ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥାଏ। ୧୯୫୯ରେ ଭାରତରୁ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ରପ୍ତାନି ବାବଦରେ ୧କୋଟି୫ ୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆୟ ହୋଇଛି। ଭାରତୀୟ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରଧାନତଃ ନିମ୍ନ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ରପ୍ତାନି କରାଯାଏ—ସିଂହଳ, ମାଳୟ, ବର୍ମା, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, କାମ୍ବୋଡିଆ, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, ଭିଏଟ୍‌ନାମ, ଆଡେନ୍, ପାରସ୍ୟ ଉପସାଗର ବନ୍ଦର ସମୂହ, ଇରାନ୍, ଲେବାନନ, ବ୍ରିଟିଶ ପୂର୍ବ ଆଫ୍ରିକା, ବ୍ରିଟିଶ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା, ଘାନା, ଟାନ୍‌ଜିଏର୍ସ, ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା, ବ୍ରିଟିଶ ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଫିଜି, ମରିସସ୍, ଡଚ୍ ଗାଏନା, ବ୍ରିଟେନ୍ ଓ ହଂକଂ।

୧୪ । ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ରପ୍ତାନି ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୧୯୫୮ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ରପ୍ତାନି ଉନ୍ନୟନ କମିଟି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ବାର୍ତ୍ତା ଓ ବେତାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏବଂ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ଉକ୍ତ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଛି ।

(୧୦୮ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଉପରେ ଲଦି ଦେଉଛ ଗୁଡ଼ାଏ ? ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି ମୋର ସୁକୃତ ବଳଥିଲେ ଶକ୍ ମୋର କଥି ରହିବ—ନୋହିଲେ ବଡ଼ ଲୋକ ହେବ ! ମୁଁ ତ ତାହାର ଅନିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତା କରିନି, ମୋ ତୁମର କିଛି ହେବ ନାହିଁ ।

"ଜନ୍ମ, ଜନ୍ମ ତୁମ ରାଶିରେତ......"ତୁଣ୍ଡର କଥା ଅଟକିଗଲା ।

"କହ, କହ କଣ ମୋ ରାଶିରେ ଶୀଘ୍ର କହ ?" ହଲାଇଦେଲେ ରାଧାରାଣୀ

"ତୁମ ରାଶିରେ ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ ହାନି ଯୋଗ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ତୁମ ରାଶି ଏତେ ବଳିଷ୍ଠ ଯେ ତାହା ଗର୍ଭର ଦୁର୍ବଳ ରାଶିକୁ ଗ୍ରାସ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ । ତେଣୁ ତୁମେ ସେଠାରୁ ପାଉନି ରାଧା । ଅହୁଣ ତୁମର ପଞ୍ଚ ସୁଖ ଅଛନ୍ତି—ଧନ୍ୟ ସଂସାର । ଗତ କଥା ଭୁଲିଯାଅ ତମେ !" ଅନୁନୟ କରୁଛନ୍ତି ଲୋକନାଥ ।

ସେଦିନର ସାରା ରାତି ରାଧାମାଧବଙ୍କ ମଣ୍ଡପରେ ନ କଟିଗଲା ରାଧାରାଣୀଙ୍କର । ତଥାପି ରାଧାମାଧବ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ମଣିଷର ବିଗ୍ରହର କା ସୁବିଗ୍ରହର ଉତ୍ତର ଦେଇନଥିଲା କିମ୍ବା ଦେଇଥିଲା । ଲୋକଙ୍କ ଯାଉରେ ମନ୍ଦିରର ଫାଟକ ଭୁଇଁ ଛିଦ୍ର ଉଠିଲା ନିଶବ୍ଦ ରାତିରେ—ବ୍ୟର୍ଥ ହୃଦୟର କରୁଣ ଡାକରା ଫେରି ଆସିଲା ନିରନ୍ଧ୍ର ରାତିର ନିର୍ଜନ ବୁକୁ

ସ୍ୱପ୍ନ ପ୍ରଭାତରେ ମନେହୁଏ ତାଙ୍କର ଛିଣ୍ଡି ନାଁ ଛିଣ୍ଡି ଖବର ପାଇବେ ସେ । ଉନଷାଠିଏ ଭଳିରେ କଟିଲା ଏ ଧାରଣା କ୍ରମଶଃ ବଦଳି ଗଲା ତାଙ୍କର । ଏକ ଅଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଇଙ୍ଗିତକୁ ଯେପରି ତାଙ୍କ କଣ୍ଠ ରୁଦ୍ଧ ଗ୍ରୀବ । ଖଟ୍‌ଖଟା ହେଉଥିଲେ ଚମକି ପଡ଼ନ୍ତି । ଜାହ୍ନୁଷ୍ୟର କାଳମାରେ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଯାଉଥିଲା ଦୂରର ଭବିଷ୍ୟତ ।

\+ \+ \+

ଝରକା ରାତି ବଡ଼ ରହି ରହି ଡାକି ଉଠୁଛି ଏକ ନାମହୀନ ପକ୍ଷୀର କରୁଣ ଡାକରାରେ । ତନ୍ଦ୍ରାର ଚେଷ୍ଟା କରିବି ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଆଖିକୁ ଆସୁ ନଥିଲା ନିଦ ।

କଲିଂବେଲ ଆବାଜ ଶୁଣାଗଲା ଦ୍ୱାର ଦେଶରେ । ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ଉଭୟେ ।

"ବାବୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ"—ପିଅନ ଡାକ ଶୁଣାଗଲା । ଉଠିଗଲେ ଲୋକନାଥ ବାହାରକୁ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଫେରି ଆସିଲେ ସେ । "ଉତ୍ତର ଦେଉ ଭଲ ନାହିଁ—ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଧରିଛି —ତମେ କଣ ପିଇ ? ଉଠି ବସିଲେ ବିଛଣା ଉପରେ ରାଧାରାଣୀ । ଅନ୍ଧ ସମ୍ମୁଖରେ ସତେ ଯେପରି ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଘୁରୁଛି—"ମାଲେ" ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ଖଟ ଉପରୁ ସେ ।

ଲୋକନାଥ ଗଲେ ଏକାକୀ । ଅସୁସ୍ଥତା ଯୋଗୁ ଯାଇ ପାରିଲେନି ରାଧାରାଣୀ । ଜଗୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଗୌତମଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଜ୍ୱର ଓ ଥଣ୍ଡା ମାତ୍ର । ଅଥଚ ମାଆଟେ ଡରି ଯାଇ ସେ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଫେରିଆସି ଉନ୍ଦ୍ଧିଁ ଘଷ୍ଟୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ ମାରିଲେ "ମା ଭୀଷଣ ଅସୁସ୍ଥ—ଗଉ ଭାଇଙ୍କୁ ନେଇ ଆସ" ।

ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୃଦ ର ଏକମାତ୍ର ଭରସା ଦୁଇଟୋପା ଅଶ୍ରୁ ନେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ବିଛଣାରେ ରାଧାରାଣୀ । ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହାନ୍ତି କାହାକୁ । ଗୌତମଙ୍କୁ କି ଲୋକନାଥ କାହାକୁ ସେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେନି । କଣ ହେଲା ତାଙ୍କର—କଥା ଯେ ମୋଟେ ବୁଝୁନାହାନ୍ତି ! ଡାକିଲେ ଜବାବ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । କେଉଁଠି ପଚାରିଲେ ସବୁରି ଉତ୍ତର ଖାଲି ପଦେ କଥା "ନା, ନା ପ୍ରଭୁ ମତେ ନିଅ, ତାକୁ ମତେ ଦେଇ ଦିଅ । ଏ ଦୟା କର ପ୍ରଭୁ !" ପ୍ରଳାପ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ଦିନ ପରେ ଦିନ ଗଡ଼ିଗଲା । ଅବସ୍ଥା ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଗତି କଲା । ଡାକ୍ତରମାନେ ମତ ଦେଲେ ମସ୍ତିଷ୍କ ବିକୃତ—ସ୍ଥାନପରିବର୍ତ୍ତନ ଆବଶ୍ୟକ ।

ସେଦିନ ଟିକିଏ ଭଲ ଥିଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲେ ରାଧାରାଣୀ । ଦିନ ଦିନ ଧରି ଦୀର୍ଘ ଏକମାସ କାଳ ପ୍ରାୟ ଅନିଦ୍ରାରେ କଟାଇଛନ୍ତି ଲୋକନାଥ ଆଉ ଗୌତମ ; ପାଳିକରି ପିତାପୁତ୍ର ଜଗନ୍ତି । ଆଉ କାହାକୁ ପାଖ ପୁରାଇ ଦିଅନ୍ତିନି ରାଧାରାଣୀ । ସେ ଦିନ ସବୁ ଜାଗି ଶୋଇଲେ—ରାଧାରାଣୀ ଆଜି ସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି—ଜ୍ୱର କମିଣ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଛି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନରେ ନିଦ୍ରାଗଲେ ଲୋକନାଥ ଓ ଗୌତମ ଭଳମହଲରେ ।

ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତିରେ ମନେହେଲା କେହି ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ବସି ହଲେଇ ଦେଇ ଡାକୁଛି "ଶୁଣୁଛ, ଶୁଣୁଛ" । ଚିରପରିଚିତ ହାତର କୋମଳ ସ୍ପର୍ଶ । ତନ୍ଦ୍ରା-ବିଜଡ଼ିତ ଆଖି ଚେଷ୍ଟା କରିବି ଖୋଲି ପାରୁନାହାନ୍ତି ଲୋକନାଥ । ରାଧାରାଣୀ ଏତେ ରାତିରେ ଆସିଲେ କେମିତି ? ସେମିତି ଶୋଇଲା ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ "ଆରେ ତମେ ଏତେ ରାତି ଆସିଲ କାହିଁକି ? ଡାକ୍ତର ପରା ମନା କରିଛନ୍ତି । ତୁମର ପୂରା ବିଶ୍ରାମ ଦରକାର । ଚାଲ, ଚାଲ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିବି !" ହାତ ବଢ଼ାଇଦେଲେ ନିଦ ବାଉଳାରେ ଲୋକନାଥ ।

"ନାଇଁ, ନାଇଁ ଶୁଣ—ମୁଁ ଯାଏ ଯାଉ ଫେରି ଆସିଲି ତମ ପାଖକୁ । ଗଉକୁ କହିବ ମୁଁ ଗଲାପରେ ମୋ ବିଛଣାରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଥରେ ମା ବୋଲି ଡାକିବ । ଶୁଣ ମତେ କଥା ଦେଲେ ମୁଁ ଯିବି ଯେ ।"

"ଅଚ୍ଛା, ତୁମେ ସେସବୁ ଭାବୁଛ କାହିଁକି କହିଲ ? ଦେଖୁନ—ଗତ ପରି ଆଜିକାଲି ତମକୁ ସବୁବେଳେ ମା ଡାକୁଛି ! ଶୁଣ ନା, ଏବେ ପରି ମୁଁ ତାକୁ ଡାକୁଛି"—। କହୁ କହୁ ହଠାତ୍ 'ଗଉ, ଗଉ' ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ଲୋକନାଥ ନିଶବ୍ଦ ରାତିର ନିଦ ଫଟାଇ । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଆପଣାର ଚିତ୍କାର ଶବ୍ଦରେ । ଉଠି ବସିଲେ ବିଛଣା ଉପରେ ନିଜେ । ଏ କଣ ? ସ୍ୱପ୍ନ ନା ସତ୍ୟ ।

ଦେହ ସାରା ଝାଳ ବହି ଆସିଛି—ଦେହଟି ଥରା ଥରା ଲାଗୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଭିତର ଝାଁ ଝାଁ ଲାଗୁଛି । ମିଛ ସବୁ ମିଛ—ମନର ବିକାର । ଏଇ ଘଣ୍ଟାଏ ତଳେ ତ ଦେଖି ଆସିଥିଲେ ରାଧାରାଣୀଙ୍କୁ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ନିଦ୍ରା ଯାଉଥିଲେ ସେ । ଦୁଇ ଦିନ ହେଲା ବେଶ୍ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଏ ମନର ବିକାର ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ହୋଇ ପାରେ ! ନିଶ୍ଚୁପର ସୀମିତ ଆଲୋକ ହଠାତ୍ ଦମକାଏ ପବନରେ ଲିଭିଗଲା । ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ଲୋକନାଥ ନିଜର ଅଜାଣତରେ ।

ସବୁଦିନ ପରି ସୁନ୍ଦର ସୂର୍ଯ୍ୟର ସକାଳ ହସି ହସି ଆସିଲା—ଫୁଲ ଫୁଟିଲା—କାକ ରାବିଲା । ଘରେ ଘରେ ଅନେକ କୋଳାହଳର ଢେଉ । କିନ୍ତୁ ଉଠିଲେ ନାହିଁ ରାଧାରାଣୀ ଆଉ । ଦୁଇଧାର ଲୁହ ଦୁଇ ଗଣ୍ଡଦେଇ ବହିଯାଇ ଶୁଖିଲା ଚିହ୍ନ ରଖି ଯାଇଛି । ପାଟି ବାଟେ ରକ୍ତର ଦାଗ ଲାଗି ରହିଛି ।

ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ ଡେଇଁ ଭିତରକୁ ପଶି ପାରିଲେନି ଲୋକନାଥ । ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧକୁ ଧରି ସେତେବେଳର ସେ ରାତି ଭଳି ଚାହିଁଛନ୍ତି ରାଧାରାଣୀଙ୍କୁ । ଗତ ରାତିର ଅଧା ସ୍ୱପ୍ନ ଅଧା ଅଲୀକ ବେଳର ସେଇ ଘଟଣା କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ନୁହେଁ ନିଚ୍ଛାଟ ସତ୍ୟ । କେତେ ବେଳ ବିତି ଯାଇଛି ତାଙ୍କର ଖିଆଲ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଚିତ୍କାରରେ ତନ୍ଦ୍ରା ଛୁଟିଗଲା—ସେ ଚମକି ଚାହିଁଲେ—ତାଙ୍କର ବତିଶ ବର୍ଷର ତରୁଣ ପୁଅ ଗୌତମ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଶବ ଉପରେ ଲୋଟି ପଡି 'ମା, ମା' ବୋଲି ଖୁବ ଜୋରରେ ଛାତି ପିଟି ପିଟି କାନ୍ଦୁଛି । ଘରର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ସ୍ତମ୍ଭିତ । କାହାରି ପାଟିରେ କଥା ନାହିଁ—ଆଖିରେ ଲୁହ ନାହିଁ । ଗୌତମର 'ମା' ଡାକରେ ଲୋକନାଥଙ୍କ ଆଖିରେ ହଠାତ୍ ମାଡି ଆସିଲା ଅଶ୍ରୁର ବନ୍ୟା—ଅନ୍ତରରେ ପ୍ଳାବନ ଛୁଟାଇ । ଲୋକନାଥ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ ଜୋରରେ—ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ବିଚ୍ଛେଦରେ ନୁହେଁ—ଗୌତମର ମା ଡାକରେ ଏତେ ପ୍ରାଣ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭରି ରହିଛି ବୋଲି—ଏତେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ, ଏତେ ମାଦକତା ଅଛି ବୋଲି ! ପିତା ପୁତ୍ରଙ୍କର ମିଳିତ ଅଶ୍ରୁରେ ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ଶାନ୍ତ ମୁଖ ସତେକି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଉଠୁଥିଲା ।

ଆଫ୍ରିକାର ବିବାହ-ପଦ୍ଧତି

ରାଷ୍ଟ୍ରପୁଞ୍ଜର ସାମାଜିକ କମିଟିରେ ଆଫ୍ରିକାର ବିବାହ ପଦ୍ଧତି ନେଇ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ନାଇଜେରିଆର ଫେଡେରାଲ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାଜା ଓୱାଚୁକୁ ପରିଷ୍କାର କହିଦେଲେ ଯେ ଆଫ୍ରିକାର ବିବାହ ସମ୍ପର୍କୀୟ ରୀତି ନୀତି ନେଇ ରାଷ୍ଟ୍ରପୁଞ୍ଜ କୌଣସି ମତ ନ ଦେଉ । ବିବାହରେ ସମ୍ମତି ଦାନ, ସର୍ବନିମ୍ନ ବୟସ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବିବାହ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ବାଦ ଦେବାକୁ ଜୋର ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଶହେଟି ରାଷ୍ଟ୍ରର ସଭ୍ୟଥିବା ସାମାଜିକ କମିଟିର କେହି ଜଣେ ହେଲେ ତାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅନୁମୋଦନ କଲେନି ।

ଶ୍ରୀ ଓୱାଚୁକୁ କହିଥିଲେ ଯେ, ପୃଥିବୀର କେବଳ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ବିବାହ ପଦ୍ଧତିକୁ ମାତ୍ର ଭିତ୍ତି ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅନୁଚିତ । ବହୁ ବିବାହ ହିଁ ଆଫ୍ରିକା ପାଇଁ ଫଳପ୍ରଦ । ସେଠାରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତିକ ପରିସ୍ଥିତି ହିଁ ଏହାର ଉଦ୍ଭାବକ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁ ବିବାହ ହିଁ ବିବାହ-ପଦ୍ଧତିକୁ ଦୃଢ଼ତର ମଧ୍ୟ କରିଥାଏ । ଯୌତୁକ ପ୍ରଥାଟି ମଧ୍ୟ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବା ଉଚିତ । ସେଠାରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆଇନ କାନୁନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଆଫ୍ରିକାର ପୁରାତନ ରୀତି ନୀତି ଅଚିରେ ଧ୍ୱଂସ ପାଇବ, ତା ଛଡ଼ା ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବିଭ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

କମିଟିର ସଭାପତି ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ କେହି ହେଲେ ସପକ୍ଷରେ ମତ ଦେଲେନି

କେତେକ ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧି ଆଫ୍ରିକାରେ ପ୍ରଚଳିତ ବହୁ ବିବାହ ଓ ସପତ୍ନୀ ସହିତ ଜୀବନ ଯାପନ କେତେ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ, ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ପାରି ସଭା ସ୍ଥଗିତ ରହିଲା ।

Published, Owned & Printed by Bansidhar Bhuyan
on behalf of Jana-Sahitya Prakashan at LIPIKA, Cuttack-1
Editor—BANSIDHAR BHUYAN

'ସ୍ତ୍ରୀ'ର ଏକ ପ୍ରଣୟମଧୁର ଦୃଶ୍ୟରେ ଶାନ୍ତାରାମ ଓ ସଂଧ୍ୟା

LIPIKA

RING UP

Phone: 1129 (R. N. 4008-57) Price Rupee One or